

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

KOSACKFLICKAN

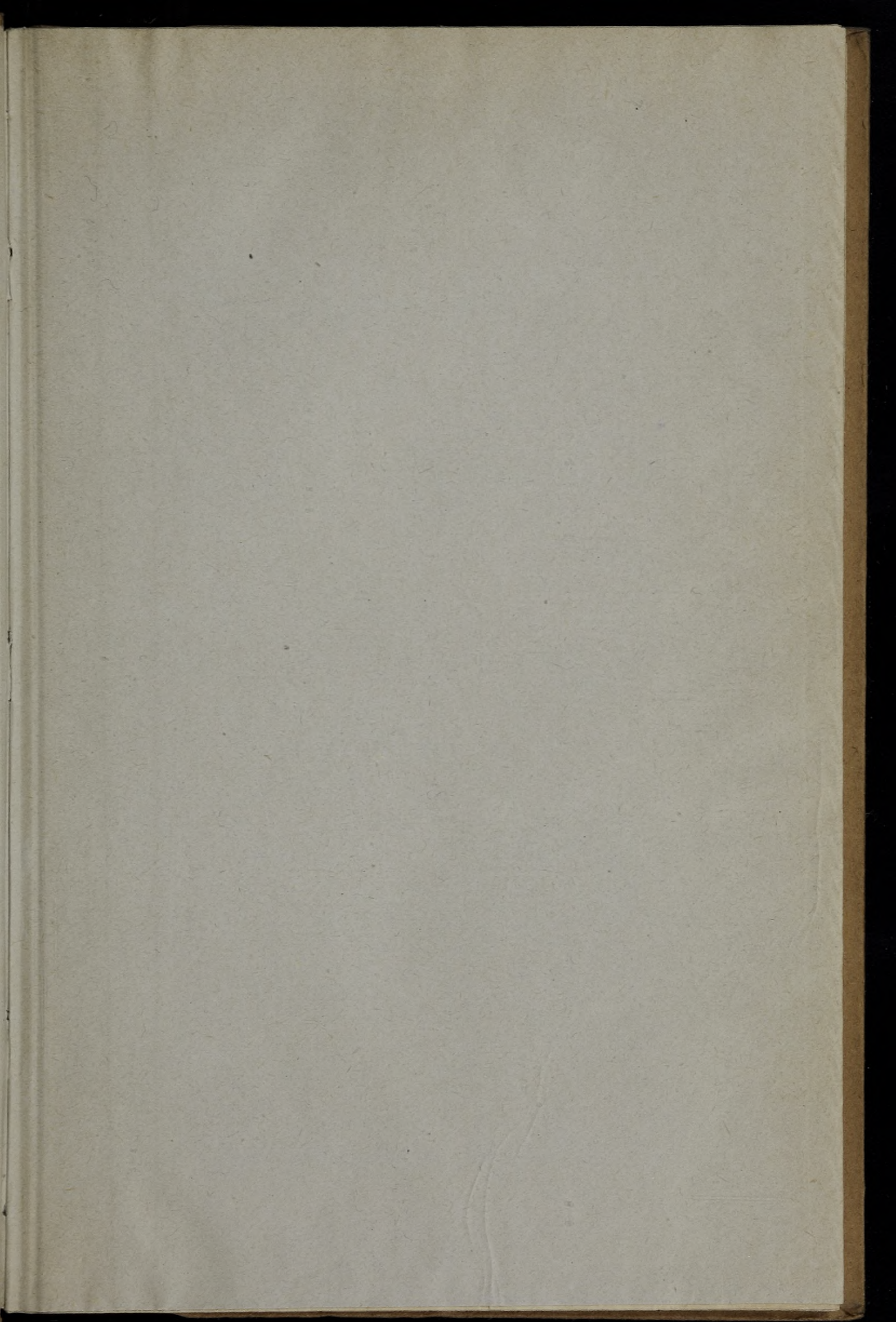
I. O. ÅBERG

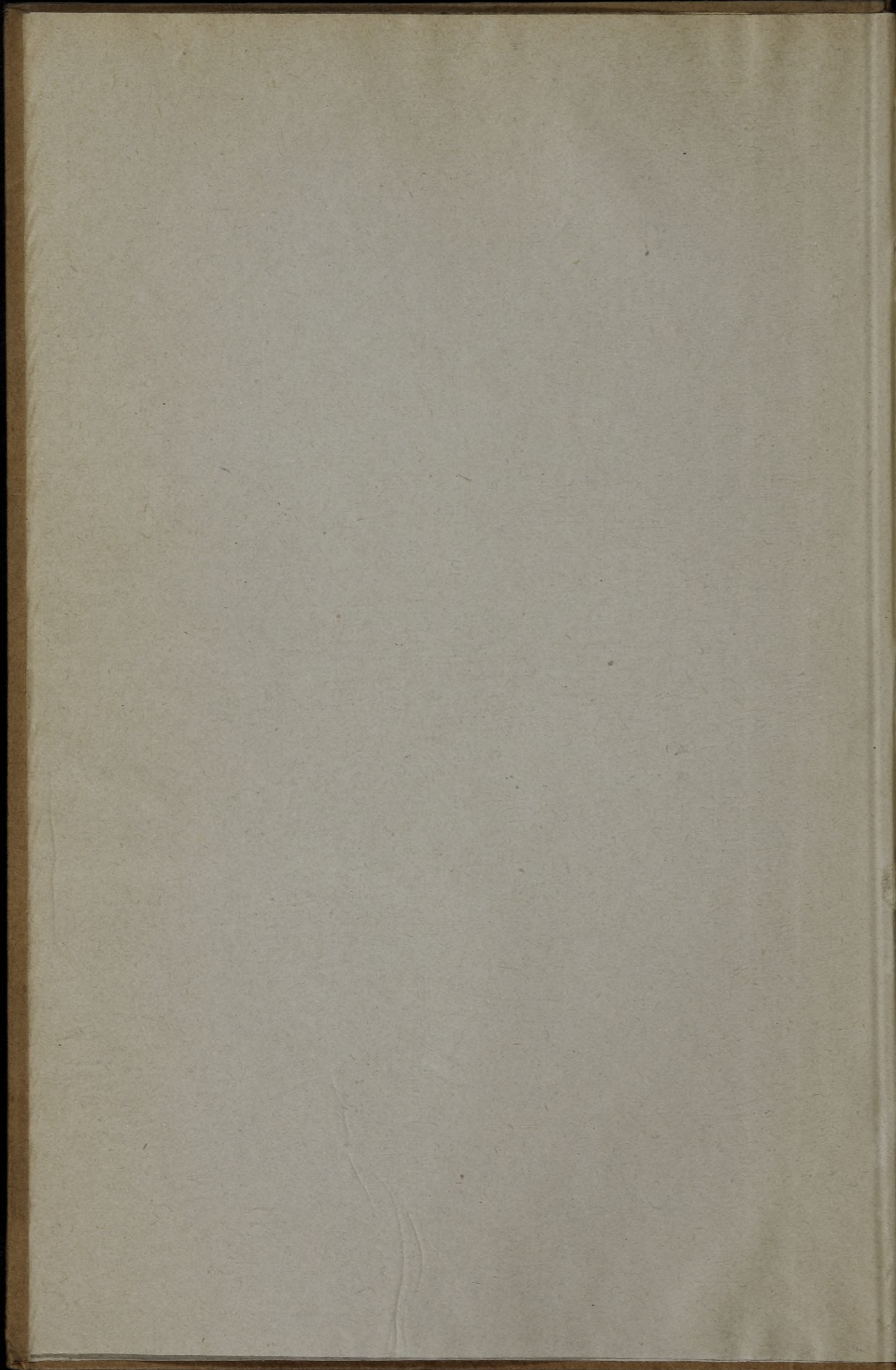
V. MEYER. KA

STOCKHOLM,
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris: 1 kr. 50 öre.

Yett.
Lv.

KOSACKFLICKAN

BERÄTTELSE FRÅN SISTA FINSKA KRIGET

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM

NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION

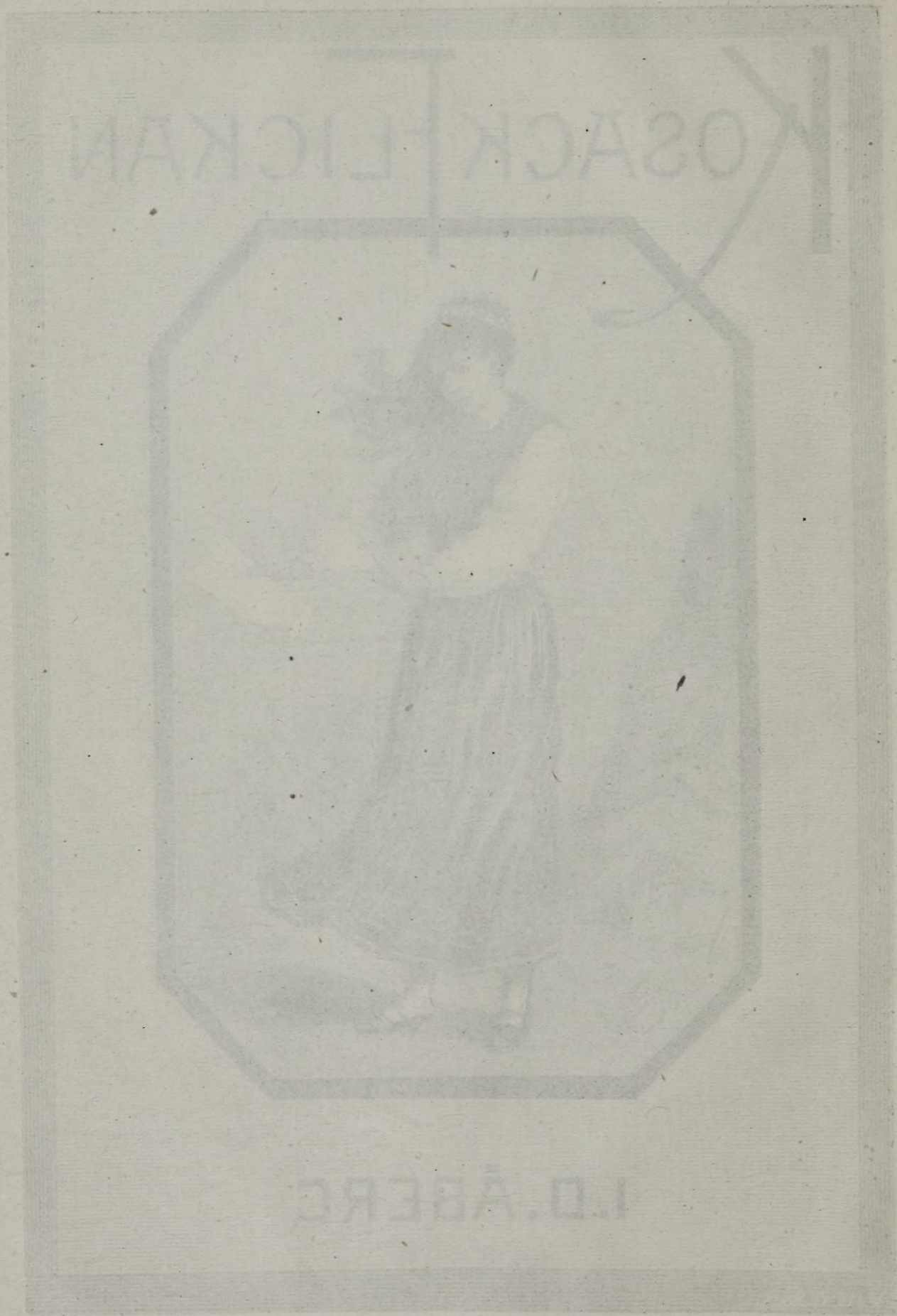
STOCKHOLM,
TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1883.

KOSACK FLICKAN

I. O. ÅBERG

FÖRSTA AFDELNINGEN.

1.

Ungefär midt utanför Kristina men tätt intill Saimens östra strand syntes en mulen qväll på sensommaren år 1808 en liten båt sakta glida fram öfver den lugna vattenspegeln. Stormen skakade icke sina fruktansvärda vingar, men från de tunga, grå molnmassorna nedföllu stora regndroppar, hvilka förorsakade ett egendomligt ljud när de nådde vattnet. Vi ha alla hört detta ljud och kanske ofta under de milda sommarqvällarne med förundran sutit nere vid stranden af hafvet, af en liten insjö, eller en flod, och med inre andakt, en sådan andakt, som endast naturens mäktiga storhet kan frammana, afhört vattendropparnes fall. Och då ha vi känt vårt hjerta än vidgas vid insupandet af den rena luften, än dragas tillsammans när vårt öga hvilat på den omätliga ytan framför oss; när vår tanke flugit hän mot okända kuster och till främmande folkslag. Vi tycka oss vara så obetydliga mot allt det som hvälfver sig öfver oss; mot den mot skyn pekande furan; mot berget, som likt en grå molnfläck höjer sig derborta vid horisonten. Vi måste vörda naturen, ty i honom vörda vi Gud.

Öfver Saimen med sina hundratals öar och skär låg qvällens skymning lik ett tunnt flor öfver slumrer-skans barm. Ytan höjde och sänkte sig med regelbundna pulsslag, och vid stränderne, än skogkantade, än nakna, än prydda af den grå klippan, plaskade vågorne lika jollrande barn.

Och öfver den vida ytan, som kysstes af främlingarne från höjden, regndropparne, öfver skogstopparne och öfver

den lätta skymningen, satt den höga tystnaden, allherskaren lik, på sin thron.

Vi återvända nu till den förut nämnde båten.

Endast två personer funnos i den. Båda voro insvepte i vida kappor och buro höga hattar med vida brätten, hvilka nästan helt och hållet kastade en djup skugga öfver deras anletsdrag, isynnerhet när de, såsom nu, suto djupt nedhukade i farkosten.

Personen, som satt midt i båten, och som förde de långa och smäckra årorna med en säkerhet och varsamhet, som tydligt utvisade, att han var förtrogen med dylika nattliga färder, der försigtighet var af nöden, hade en undersätsig gestalt med höghvälfdt bröst och breda, rakt ut stående skuldror. Allt hos honom förrådde styrka, till och med den minsta rörelse. I det ögonblick han upplyfte hufvudet för att kasta en hastig, forskande blick omkring sig kunna vi betrakta honom närmare.

Hans ansigte var groft och helt och hållet omgifvet af mörkt helskagg, som förlänade åt hans öfriga utseende en anstrykning både af mildhet och trots. Ur de djupt liggande ögonen glimmade en dyster eld, och när han betraktade skogen, öarne och vattenytan tycktes han skärpa hela sin synförmåga, för att om möjligt kunna upptäcka någonting, som icke var i sin tillbörliga ordning. Ett djupt, snedt öfver pannan gående ärr, som var synligt nedanför hatten och slutade vid högra ögonbrynet, bar tydligt vittnesbörd om att Korporal-Sven, så titulerades han af sine kamrater på regementet, emedan hans namn var Sven och han tjenat upp sig till nämnde hederspost, icke hållit sig undan der det gällde att pröfva om stål fanns i armen och mod i barmen. Och liksom ärret i pannan bar vittne om att han deltagit i blodiga duster, så buro äfven hans fårade anletsdrag spår af inre strider, och dessa icke mindre tärande än de förra.

Den andre, som hade intagit platsen vid styret, höll ännu fortfarande sitt hufvud nedböjdt mot bröstet. Dock syntes öfver den till hälften uppslagna kappkragen mörkbruna lockar liksom stjåla sig ur sitt trånga fångelse. Han tycktes vara längre till växten

än Korporal-Sven, och om hans gestalt icke kunde skryta med så herculesbreda skuldror som roddarens, voro de likväl temligen aktningsvärda.

»Jag förstår er inte i qväll, löjtnant», sade ändteligen Korporal-Sven, sedan han förgäfves medelst sakta hostningar försökt väcka kamraten ur sin grubblande ställning. »Allt sedan vi fingo kapten Malms löfte att på egen hand utspionera moskovitens tillhåll här i trakten har ni inte varit er lik. Har det kanske kommit något oroande budskap från Sköldsborg. Är gamle majoren inte...»

»Min far befinner sig ännu, Gudskelof, vid god helsa», afbröt löjtnanten med ett tonfall, som var en tydlig fingervisning för Korporal-Sven att hålla sig tyst. »Jag grubblar öfver vår färd denna natt.»

Korporal-Sven mumlade några otydliga meningar för sig sjelf och lät årorna ånyo ljudlöst glida ned i vattnet.

Rakt framför dem lopp en ända till yttersta spetsen trädbeväxt udde, som hade den likbenta triangelns form, ut i vattnet. Ditåt rodde Korporal-Sven och tycktes ifrig att så fort som möjligt hinna in i den djupa skuggan från strandträden, ty den lätta farkosten ordentligt flög fram öfver de små krusiga böljorna.

»Fördöme mig om jag begriper hvad som kommer åt löjtnanten i qväll», mumlade roddaren för sig sjelf och hvilade några sekunder på årorna. »När han fick tillåtelsen att bege sig ut, ty en våghals är han ändå, blef han så glad, att han i sin förtjusning tog mig i famn, och menade att vi två nog skulle spåra upp de kanaljerne, till och med om de gömt sig i grottorna i berget der borta. Hm, hm», fortfor han och kastade en hastig förstulen blick på styrmannen, som mekaniskt lät rorkulden ligga helt löst i handen, hvarigenom båten kom att göra de besynnerligaste små krokvägar, så snart Korporal-Svens åror icke höllo honom vid den jemna gången, »det ser alldeles ut som om han hade någon djup sorg att dra's med. Nå ja; sorger ha vi allesammans», fortfor talaren med en djup suck, »och alltsedan olyckshändelsen utanför Fredriks-

hamn, har jag inte haft någon egentlig glädjedag just för hans fars, majorens, skull. Det var en sorgsam tid och såren äro inte fullkomligt läkta ännu.»

»Hvilka sår», inföll styrmannen och upplyfte hufvudet, liksom uppväckt ur en obehaglig dröm.

»Åh, jag påminner mig endast vissa händelser, som, som . . .»

»Tala ut, Sven», bad den andre och slog kappkragen tillbaka, så att de rika lockarne fritt fingo svalla öfver skuldrorna. »Jag hörde att du nämnde Fredrikshamn. Detta namn har jag också hört min far ofta nämna. Någonting besynnerligt måste vara fästadt dervid.»

»Fråga mig inte, fråga mig inte», sade Korporal-Sven och skakade på hufvudet. »Majoren har förbjudit mig att omtala förhållandet. Han har förbehållit sig att sjelf få yppa hemligheten.»

»Det är således en hemlighet?» frågade löjtnanten med en viss nyfikenhet.

»Ja, det är en hemlighet. Och till på köpet en mörk hemlighet», fortfor Korporal-Sven för sig sjelf.

Vi vilja nu nämna några ord om den unge löjtnanten.

Arvid Sköld, så var hans namn, var egentligen icke vacker, men i hans regelbundna skarpt markerade drag läste man tydligt att han var en man, som icke var van att gifva vika vid första anfallet. Detta syntes likväl tydligast af de trotsiga blickar han esomoftast slungade åt alla sidor. Man skulle icke kunna tro att hans stora, ljusblå ögon kunde ega en sådan skärpa. De glödde icke såsom hos söderns barn. De hade i sig något, ja ganska mycket, af den jernkraft, som utmärker den nordliga naturen.

Icke alltid låg detta modiga trots heller kring hans fint bildade läppar. Det var endast i farans stund och vid kampens början, som detta visade sig. Då kunde också hans uttrycksfulla ögon slunga rätt skarpa blickar, och då öfvergick det stränga allvar, som merändels hvilade öfver hans höga, hvälfda panna, till dysterhet. Arvid var icke äldre än 22 år, men han hade likväl redan lärt sig att mannens allvar för fram

mot målet. Han var yngling hvad åldern vidkom, man i handlingarne.

»Sven», utbrast han efter en stunds tystnad, hvar under han förgäfves väntat att den gamle skulle tala, »hvad är din tanke om vår färd?»

»Att den nog ska' gå bra», svarade Korporal-Sven och makade med ena foten undan den långa muskötten, som var honom till hinder. »Vi ha landkänning nu, och om herr Arvid kan ge sig till tåls en liten stund till, så är målet snart upphunnet.»

»Men, jag känner mig så besynnerligt stämd i afton. Det är precis som om någonting ovanligt skulle hända mig.»

»Mycket möjligt, mycket möjligt», inföll Korporal-Sven buttert. »Vi stöta väl oförmodadt på moskoviterne bäst vi gå här och leta efter dem. Det var så fördömdt länge sedan jag såg deras grinande ansigten, att jag riktigt längtar efter ett möte med dem, äfven om vi skulle helsa hvarandra god afton med denna.» Och vid dessa ord, som han uttalade under ett muntert skratt, stötte han lindrigt till muskötten. »Det må väl löjtnanten säga att endast besynnerligheter kunna inträffa i qväll. Jag tycker det skulle vara allt för besynnerligt om vi råkade kosackerne. De ha länge nog legat gömde i sina hål och måste väl fram en gång, om inte för annat, så åtminstone för att hemta frisk luft.»

Ett snart försvinnande leende syntes på Arvids läppar vid dessa Korporal-Svens rättframma och sanning innehärande ord.

»Du pratar inte illa, käre Sven», sade han och kastade hufvudet stolt tillbaka. »Jag skulle ingenting högre önska än att träffa våra fiender just i natt, och då», fortsatte han i det hans stora blå ögon blixtrade af mod, »då ska' jag pröfva vapenlyckan med dem, och det på äkta svenskt vis ändå.»

»Ja, ja; jag vet att ni kan slå till så att den som får slaget länge bär märken efter det», svarade Korporal-Sven med innerlig förnöjelse i sina lifliga ögon. »Jag glömmet aldrig den der örflen ni gaf ryssen som ville smyga sig undan, och förmodligen glömmet

inte heller han den välfägnaden så snart. Jag ska hjälpa er, löjtnant», och vid dessa ord spottade talarren i de senfulla händerne, »och om ni kommer i klämman någon gång, så vet ni att ni bara behöfver ropa på Korporal-Sven, och som en afskjuten kanonkula kommer han, det vet ni också. Men, om löjtnanten vill lyssna till en gammal erfaren skogsströfvares råd, så drag väl till kappan om ansigtet, kosackerne ha förbaskadt goda ögon och om de se den minsta smula hvitaktigt, så skjuta de, och deras pistoler räcka fancken så långt, det vet jag se'n gammalt.»

»Det har du rätt i, Sven», mumlade Arvid och drog upp kappkragen ända till öronen. »Men om du skulle märka att något besynnerligt är i farvattnet, så varskor du mig genast, förstår du!»

»Ja visst, ja visst. Fastän jag sitter med ryggen mot land ser jag ändå bra, ser löjtnanten, och när jag var med majoren ute i sista kampanjen, svor han öppet på, både så att jag och en mängd officerare hörde det, att ingen karl i hela regementet hade så goda ögon som jag. Också var jag honom jemt följaktig och aldrig svek mig synen, fastän vi då råkade komma ut för mycket svartare nätter än just nu.»

»Min far har ofta för mig prisat den stora förmåga du eger, att kunna reda dig i kinkiga belägenheter», svarade Arvid, i det han hjertligt nickade åt Korporal-Sven, som tycktes riktigt stolt öfver det förtroende han fått af gamle majoren. »Och derföre har han också utsett dig till min ständige följeslagare.»

»Ni är då inte gramse på gamle Korporal-Sven, om han ibland tar sig några friheter?»

»Nej, bäste vän», inföll Arvid och fattade den gamles händer mellan sina. »Jag vet nog att hela din omsorg härleder sig från idel välmening. Ser du, Sven, jag är ofta öfverdådig och derföre behöfver jag en vän, som kan hålla mig tillbaka när jag vill rusa för långt. Det är ungdomens svagaste sida. Framåt, ideligt framåt!»

»Nå, men vore inte ungdomen så sinnad, hur gick det då med kriget. Men ursäkta mig, löjtnant, att jag får ha ett ord med i laget. Om ni skriker fram-

åt två gånger, så skriker jag tre, så mycket är sannt. Tror ni att de gamle stå och se på när ungdomen slåss? Nej pass!»

Korporal-Sven hade fattat humör. Arvids ord gingo hans gamla krigarära för rakt på lifvet. Det kunde han icke tåla.

»Inte menade jag något ondt med hvad jag sade», yttrade löjtnanten försonande. »Det är så besynnerligt. Från Gustaf den tredjes dagar påträffar man endast hetlefrade personer. Det der släktet tror visst att det är bäst.»

Korporal-Sven svarade ingenting, men för sig sjelf mumlade han:

»Jag ska' visa honom, att en knekt från Gustaf den tredjes tid också duger att gå i döden för hans son. För resten är pojken der alldeles lik far sin. Han var en likadan oförvägen sälle, han också, när han var ung.»

»Jag tycker mig ha landkänning nu», inföll Arvid och afklippte dermed Korporal-Svens monolog, som annars kommit att räcka, Gud vet huru länge. Sven var icke olik alla andra gamla personer; han ville gerna prata, äfven om han måste tala med sig sjelf.

»Jag tycker mig ha landkänning nu», hade Arvid sagt med en röst, som förde Korporal-Sven på helt underliga tankar. Löjtnanten ville dermed säga så mycket som: upphör nu med ditt prat och se efter hvad du har för händer, och Korporal-Sven, som var snabb i uppfattningen, rättade sig också genast derefter.

Den lilla båten gled sakta och ljudlöst in i skuggan från strandskogen och närmade sig allt mera den skarpt utskjutande udden, målet för Arvids färd. Efter hand började den lilla farkosten att vrida sig än åt den ena, än åt den andra sidan, och sköt allt starkare fart oaktadt Korporal-Sven stretade emot med båda årorna. För en stund mörknade den gamles drag och han hade redan en mustig ed i beredskap, men plötsligt öfverfor en ljusglimt hans markerade drag, och han mumlade så högt, att Arvid skulle höra det:

»Förbaskadt bra! Förbaskadt bra!»

»Hvilket är bra?» frågade löjtnanten och betraktade Korporal-Sven forskande.

»Att strömmen går mot land.»

»Jag förstår inte.»

»Så-å. Men jag begriper, att det är till vår fördel. Om vi till exempel skulle bli anfallne och nödgas göra reträtt, så...»

»Ah, nu förstår jag!»

»Ja, är det inte fiffigt, det här», skrattade den gamle med förnöjd uppsyn. »Här finnas inga båtar efter hvad jag kan se, och att simma mot strömmen, det stå inga kossacksenor ut med. Fiffigt minsann!»

»Nå, nå, Sven», varnade löjtnanten, som inom sig kände en icke så liten tillfredsställelse vid Korporal-Svens ord, »skrattar bäst, som skrattar sist, säger ett gammalt ordspråk, och jag med. Hvem vet om inte fienderne redan blifvit oss varse och bara vänta på, att vi skola stiga i land, för att derefter kasta sig öfver oss och taga oss till fånga. Tror du att kosackerne så lätt låta lura sig, då tror du minsann galet.»

»Hm, hm», brummade Korporal-Sven vid dessa Arvids ord, »ni har allt rätt ändå, löjtnant. Den der omständigheten kom jag alls inte att tänka på. Men, vi måste väl ändå försöka vår lycka, eftersom vi redan kommit så långt. Inte duger det för två finnar att nu vända om och...»

»Vända om, hvem har talat derom», afbröt Arvid kärft, i det hans drag mörknade. »Inte har jag tänkt derpå.»

»Nej, inte jag heller», mumlade Korporal-Sven smått förargad öfver att löjtnanten skulle gifva hans ord denna uttydning.

Samtalet afstannade här af sig sjelft. Hvar och en var sysselsatt med sina egna tankar. Arvid tänkte både hit och dit om den hemlighet, som både hans far och Sven visste om, och hvilken i en framtid, kanske närbelägen, kanske långt aflägsen, skulle tydas för honom. I tankarne sammanställde han fadrens alltid grubblande sinnelag med hans afskedsord: »måhända skall kriget lösa den gåta, som jag under tjugu års tid ej förmått reda», och ju mera han tänkte der-

på, desto ifrigare önskade han, att tillfället till lösnin-
gen snart nog måtte yppa sig. Han förstod nog att
hemligheten var allt sedan Gustaf den tredjes tid, och
att den mörka händelse, som fadren ofta syftat på i
sina dystra ögonblick, hade timat under nämnde konungs
ryska krig.

»Inte ens ett halft ord, som kan leda mig in på
den rätta stråten», mumlade han och sjönk ned i half-
liggande ställning på aktertoften. »Om jag frågar
Sven, har han endast detta svar att gifva mig: När
majoren ger mig tillåtelse ska' jag yppa allt. Det
der kan göra mig galen ibland. I vissa ögonblick
bryr jag mig inte om någonting. Men hur tiden löper
framåt, ska' väl upptäckstens dag en gång randas.»

Dessa voro ungefär löjtnantens tankar. Än ta-
lade han så lågt för sig sjelf, att Korporal-Sven, som
nog anade, hvaröfver han grubblade, och som derföre
lyssnade uppmärksamt, för att höra om han (Sven) nå-
gon gång i ett obehålladt ögonblick försagt sig, icke
kunde reda en enda mening; än frammumlade han hela
meningar med temligen hög röst, men så osamman-
hängande, att den gamle vid sammanställningen af de
uppsnappade orden icke kunde bilda en enda redig
mening, utan var alldeles lika klok som tillförne, till
icke ringa harm för sig sjelf. Då Sven slutligen ut-
tömt hela sitt tålmod i att lyssna, vände han sig till
hälften bort från Arvid och började i stället att egna
hela sin uppmärksamhet åt skogen, som lik en ho-
tande ogenomtränglig molnvägg låg framför honom.
Båten gled med mindre fart än för en stund sedan
framåt, hvilket tillkännagaf, att strömmens hastighet
aftog invid stranden, och Korporal-Sven räknade ut, att
de inom några minuter skulle befinna sig vid yttersta
udden, som var beväxt med höga träd ända ned till
vattenbrynet. Denna omständighet gjorde honom icke
litet bekymmer. Han visste af erfarenheten, att rys-
sarne voro utmärkte skogsströfvare och svåra att öfver-
lista. Lågo de nu gömde i närheten var hans och löjt-
nantens undergång gifven, ty det var klart, att de
(fienderne) skulle uppbjuda hela sin förmåga att be-
mäktiga sig de båda spionerne och hvad blefve väl slu-

tet på färden om de i natt råkade i fiendernes händer? Vid denna tysta fråga föllo Korporal-Svens blickar ofrivilligt på de väldiga träden, och han betraktade dem både länge och väl, liksom ville han på förhand beräkna den väg de hade att göra med bastrepet om halsen. Den färden skulle då aldrig slå fel, det insåg nog Sven och därför öfverdrogs hans markerade ansigte af ett dystert moln.

»Att hängas som spioner, fy tusan», utbrast han med harmsen röst. »Finnes det väl någonting mera förnedrande för en ärlig krigare. Anamma den, som först införde det der bruket!»

»Se opp, Sven», hviskade löjtnanten, som ändtligen vaknat upp ur sin domning, och nu såg den mörka udden tätt öfver sitt hufvud. »Vi äro ju snart i land.»

»Nog ser jag opp alltid», svarade Korporal-Sven och reste sig upp till hälften, samt lade handen öfver ögonen för att kunna se bättre. »Nu gäller det, löjtnant. Inom ett par minuter ska' båten törna mot udden.»

Den gamle hade sagt sannt. Knappt en minut hade förgått, då en lätt skrapning hördes under båten och i nästa ögonblick törnade den på en nära land befintlig sten, visserligen icke farligt, men likväl så häftigt, att Korporal-Sven, som rest sig upp till sin fulla längd, ovilkorligen skulle gått öfver bord, om icke Arvid blixtnabbt sprungit upp och fattat honom i kragen.

Det buller, som uppstod både af farkostens påstötning och af de båda finnarnes häftiga rörelser, in-jagade en icke så liten förskräckelse hos dem. I den lugna sommarqvällen tycktes hvarje ljud förstoradt och med smärta och grämlse föreställde sig Arvid huru som fienderne, ditlockade af bullret skulle kasta sig öfver dem och med ens för alltid göra ett slut på deras vidare resor. Ty i detta ögonblick rann honom också i sinnet det öde, som väntar spioner tagne på bar gerning. Men likväl kom han sig icke för att göra Korporal-Sven den minsta förebräelse, ty vid lug-

nare besinning måste han tillstå, att felet låg lika mycket hos honom, som hos den gamle.

Sedan de lyssnat några minuter med den mest spända uppmärksamhet sade Korporal-Sven med så låg stämma han kunde:

»Jag går nu i land; vattnet är inte djupt.»

»Dröj inte länge!»

»Åh nej; jag är straxt tillbaka.»

Försigtigt, som om han skulle genomvada en af krokodiler hvimlande flod, styrde Korporal-Sven kosan mot udden. Men innan han, följd af löjtnantens ängsliga blickar satte foten på landbacken, stannade han en god stund och undersökte med händerne de små stenarne. Derefter steg han lika varsamt upp på den låga stranden, vinkade åt löjtnanten ett kort farväl och försvann mellan träden.

Löjtnantens sinnesstämning under de korta minuter Korporal-Sven var borta, kan man lätt föreställa sig. Det kunde ju inträffa, att den gamle plötsligt blefve öfverfallen utan att kunna gifva honom (Arvid) något varnande tecken. Det kunde ju helt enkelt vara en list af fienderne att vara tysta, för att på detta sätt locka finnarne i nätet. Dessa tankar, naturliga under för handen varande omständigheter, pinade Arvid till den grad, att han, huru modig han än kände sig, likväl icke förmådde lösgöra sig från en viss beklämning. Det är också helt annat att stå framför en synlig fiende, än att på vinst och förlust under en dunkel natt våga sig ut på rekognoscering, då man till på köpet är okunnig om hvar man skall påträffa sine motståndare.

Ändteligen, efter en väntan, som Arvid tyckte vara en evighet, syntes en mörk gestalt smyga ned till stranden. Arvid igenkände genast Korporal-Sven, och stod just i begrepp att förebrå honom hans långa bortvaro, då han afbröts af dessa ord:

»Kom, löjtnant. Så långt jag har varit är vägen fri.»

Arvids missnöje försvann genast. Sedan han virat tillsammans de båda kapporna, hvilka skulle vara dem hinderliga på färden, och gömt dessa väl, sprang

han raskt i vattnet och drog den lätta båten efter sig ett godt stycke upp på land.

»Har du varit långt», hviskade han, då han ändtelligentligen stod vid Korporal-Svens sida.

»Bra långt, löjtnant», svarade denne sakta. »Och jag vill bli hängd på ögonblicket, om vi inte träffa på våra goda vänner kosackerne der borta.»

»Kosackerne», upprepade Arvid och spratt till. »Har du kanske sett dem?»

»Inte ännu», genmälde Korporal-Sven med ett listigt leende, som alldeles undgick Arvids uppmärksamhet.

»Är du färdig nu?»

»Ja.»

»Framåt då, och må lyckan stå oss bi!»

2.

»Gå tyst som om kosackerne lågo ett par alnar ifrån er och ni ville rädda lifvet genom att smyga er förbi dem», mumlade Korporal-Sven, när de tillryggalagt ett godt stycke inåt udden, som tilltog allt mera i bredd ända till dess den förenade sig med fastlandet. Den sträcka, som de under tystnad tillryggalagt var icke så liten, och det är naturligt, att osäkerheten ännu mera bidrog till att förlänga vägen.

För att så mycket som möjligt vara skyddade och åtminstone ega en väg öppen till reträtt, höllo de sig utmed norra stranden och lemnade icke skogsbrynet en enda minut. Icke heller tordes de fördjupa sig i de mörka snår, som längre upp för deras blickar antogo de mest olikartade former, och mången gång kommo dem att stanna och närmare undersöka förhållandet.

»Det var allt ett bra påhitt af Sandels att skicka ut oss i qväll», hviskade Korporal-Sven och klämde bussen mellan tänderne. »Jag kan s värja på, att ko-

sackerne hålla till just på den här udden, för när jag var här nyss...»

»Såg du något misstänkt då?» afbröt Arvid.

»Jo, jo men, löjtnant», svarade den gamle med ett småförnöjdt grin. »Väl såg jag ingenting, men se, jag har fördömdt goda öron, ska' jag säga.»

»Du hörde då någonting?»

»Jag hörde tydligt hästtramp längre inåt udden.»

»Således äro fienderne inte så långt ifrån oss?»

»Nej, det är allt troligt, löjtnant. Men hvad tänker löjtnanten göra, ifall vi stöta på kosackerne i qväll?»

»Jag har ännu inte fattat något afgörande beslut», svarade Arvid eftertänksamt. »Omständigheterna få bestämma öfver vårt görande och låtande. Vi måste först se fienderne innan vi taga ut något steg. Det var en fördömd lång väg, den här; jag tror att den aldrig vill ta' slut.»

»Jag är alldeles af samma tanke som löjtnanten», mumlade Korporal-Sven och klef försigtigt öfver en sten, som låg i hans väg. »Men, förlåt att jag besvärar löjtnanten med flere frågor, jag...»

»Fråga du», afbröt Arvid med en viss ifver, som tydligt gaf tillkänna att den gamles meddelsamhet var honom kärkommen. »Fråga du, Sven!»

»Hvad ämnar löjtnanten göra om vi träffa på kosackerne?»

»Spionera på dem», svarade Arvid så lugnt och obesväradt, att Korporal-Sven mot sin vilja spratt till.

»Och således springa rakt i fällan», mumlade han för sig sjelf.

»Ah, var lugn du», inföll Arvid, som hört den gamles ord. »Jag springer inte i fällan med det första, det kan du vara öfvertygad om. Hvad är nu det mod du alltid skryter af, Sven», fortfor han med gäckande stämma, »jag tror minsann, att du i rappet tappat hufvudet.»

Korporal-Sven bet sig i läppen af förargelse, men svarade ingenting på en stund. Då Arvid slutligen upprepade sin fråga utbrast han icke utan hetta och med en viss bitterhet i rösten:

»Det är första gången någon sagt att jag tappat modet. Er far, under hvilken jag tjenat så länge, satt aldrig något sådant i fråga, men hans son gör det, därför att gråhåringen inte vill löpa rakt till slagtbänken. Jag undrar rätt om modet nu är större än det var hos de gamle.»

Arvid insåg genast att han varit orättvis mot den trogne tjenaren. Det tillhörde honom således att godtgöra sin orättvisa, och snart var freden åter sluten.

»Herr Arvid brås mycket på sin präktige far», sade Korporal-Sven med ett hjertligt uttryck i sina ärliga ögon. »Han var också hetlefrad fastän inte så mycket, men försonande var han också, och därför håller jag af honom af hela mitt hjerta. Ja, ja; inspektör Lund der hemma på Sköldsborg vet att jag talar sanning. Han var sergeant vid majorens regemente och vi tre hade allt våra bistra nappatag med grönrockarne ibland, må löjtnanten tro. Sergeanten var nästan värst af oss allesammans, ty han var inte ledsen för att gå emot tio ryssar med baraste värjan. Han dräpte också hela klungan ibland till stor fröjd för kungen, som också prisade hans mod och käckhet inför hela hären.»

»Ja, det må jag säga», inföll Arvid med ett hjertligt skratt; »blir inte jag också med tiden en sådan der kaxe som min far, du och gubben Lund, så vore det allt bra besynnerligt, då jag bokstafligen växt upp i ett läger och aldrig hört annat omtalas än krig och hvad som hör dertill.»

»Nå, nå, löjtnant! Om ni blir en sådan präktig karl som er far, så ska' jag säga, att släkten behöver visst inte skämmas för er. Men när ni blir så gammal, då hvila både gubben Lund och Korporal-Sven djupt i jorden, och kanske de inte en gång få en ärlig salfva vid den öppnade grafven.»

»Se så, Sven, blir du missmodig nu igen. Var lugn du. Om jag kommer att stå vid din graf, så kan du vara säker på att få en salfva, som skulle kunna väcka upp dig om...»

»Åh, löjtnant, det ska' vara generalsalfvan på yttersta dagen, då sol, måne och stjernor springa i millio-

ner småbitar liksom gamle Drufvas kartescher. Då ska' också gamle Korporal-Sven stiga upp ur sin arrest och skaka hand med gubbarne från Walkiala och Willmanstrand. Gud förlåte mig, löjtnant», fortfor han och suckade vid tanken på förgångna tider, »jag tror att gubben blir blödig som ett barn.»

»Det skadar alls inte ibland, gamle vän», svarade Arvid med ett godt leende. »Men nu bry vi oss inte om hvad som ska' hända när 'sol, måne och stjernor springa i millioner småbitar liksom gamle Drufvas kartescher', såsom du uttryckte dig, utan nu är det bäst att vi se oss före, och det med öppna ögon ändå.»

Korporal-Sven, som insåg att löjtnanten hade fullkomligt rätt, opponerade sig icke med ett enda ord mot detta förslag, utan fortfor att under tystnad och med den största försigtighet gå framåt.

Plötsligt stannade Arvid och grep Korporal-Sven, som gick tätt framför honom, i armen med en häftighet, som aftvang den gamle en rätt mustig svordom.

»Hvad är det fråga om; ser löjtnanten någonting», mumlade Korporal-Sven till hälften förargad öfver att han blifvit störd i sina djupa funderingar.

»Ja, se sjelf», svarade Arvid med undertryckt stämma.

Korporal-Sven kastade sina blickar åt det håll Arvid utvisade. Några ögonblick stod han alldeles stilla, liksom ville han draga sig något till minnes, men plötsligt hviskade han i det han lutade sig intill Arvid:

»Af ställningen på elden der borta, känner jag igen trakten. Fördömdt att jag inte skulle göra det förut, så skulle vi nog tagit en annan väg. Jag ser att kosackerne tagit Gråskärs grotta i besittning. En stark position är det i sanning, och om de hundarne ha snokat reda på den hemliga utgången är det inte så lätt att fånga dem.»

»Gråskär», mumlade Arvid och for med handen öfver pannan. »Jag vill påminna mig, att min far ibland nämnt det der namnet.»

»Det har han nog gjort», svarade Korporal-Sven sakta. »När både han och jag voro unga brukade vi

företaga jagter här i trakten och mången natt måste vi tillbringa i Gråskär, och der söka skydd för väder och vind. Ser löjtnanten; jag var nyfiken att lära känna det der stället och derföre har jag också ströfvat igenom grottan från början till slut. Ett smalt sund skiljer Gråskär från fastlandet och det der korta afståndet gör att ryssarne nu tro sig vara temligen säkra. Grottorna äro alldeles ypperliga att gömma sig uti om man blir förföljd. Jag känner likväl till en hemlig gång, genom hvilken det inte är särdeles svårt att fly undan. Nu beror det på om ryssarne träffat på den gången.»

En betydelsefull blick, den Arvid förstod, åtföljde Korporal-Svens yttrande.

»Ryssarne måste känna sig temligen lugna, all denstund de ha upptändt elden rakt i öppningen på hålan», fortfor den gamle och kröp ut i skogsbrynet för att tydligare kunna göra sina observationer. »Antingen måste de vara så förfärligt många, att de inte frukta för ett öfverfall, eller också så dumma att de tro sig vara skyddade för upptäckt. Ha, ha, ha! Vi ska' nog öfverlista dem och sedan... sedan...»

Fortsättningen af talet upplöste sig i en dof förbannelse, då han kände ett rep slingras kring midjan och sig sjelf ryckas tillbaka djupare in i skogen. Några minuter, hvarunder Korporal-Sven alldeles tycktes hafva förlorat målföret, förgingo, och när han ändtligen slog upp ögonen, såg han en person ligga utsträckt på marken bredvid sig.

Denne person var Arvid. Innan han kunde sätta sig till motvärn hade han erfarit samma öde som kamraten.

Öfver de båda finnarne, som till en början fullt och fast trodde att de drömde, så blixtnabbt och oförmodadt hade de blifvit anfallne och kullslagne, lutade sig tvenne kosackansigten med ett sådant hemskt uttryck, att Arvid, hur modig han än var, och hur många gånger han än sett döden rakt i ansigtet, ändock kände en kall rysning genomila sig. Det var icke vanliga lidanden han nu skulle gå emot, det visste han nog, och derföre tog han sitt parti först som sist.

Innan kosacken hann fullborda sin afsigt, som tydligt var att afväpna löjtnanten, stod denne på fötterna, sträckte kosacken med ett väldig knytnäfs slag till marken och drog blankt. Allt detta hade gått fortare än här kan beskrivas. Korporal-Sven såg löjtnantens rörelser med både smärta och raseri, ty sjelf kunde han icke röra sig ur fläcken hur mycket han än ansträngde sig. Det tåg, hvarmed han var bunden, motstod alla hans bemödanden.

Vid kosackens fall och det jemmerrop han då uppgaf störtade flere af hans gömde kamrater fram ur buskarne. Väl utdelade Arvid väldiga slag och stötar, men hvad förslog en mans kraft och skicklighet mot så många. Det dröjde icke många minuter, förrän löjtnanten ånyo låg bredvid korporal Sven.

»Är ni sårad, löjtnant», hviskade denne så lågt, att kosackerne icke skulle höra det.

»Nej. Bara några skrämor på armarne och händerne.»

»Då är det godt och väl. Hör nu på, herr Arvid! Tig som muren och låt mig råda hädanefter. Ifall de karnaljerne ämna hänga oss, hvilket är ganska troligt, alldenstund de sett oss landstiga och således ana vårt ärende, så sker det likväl inte förrän efter ett förhör, och detta ska' väl räcka åtminstone en timme. Under denna tid vill jag se efter om den hemliga gången är i behåll, och i sådant fall ha vi ännu utsigt till räddning.»

»Men, om de hänga oss genast?» frågade Arvid med dämpad stämma.

»Åhnej; det behöfver ni sannerligen inte frukta. Om vi råkat ut för de egentliga ryssarne, hade det varit mer än troligt, men kosackerne ä' listiga karnaljer, och eftersom de fått nys om att Sandels närmar sig allt mera med hvarje dag, ska' de nog försöka att aftvinga oss hvad vi veta.»

»Förr dör jag tusen gånger», mumlade Arvid trotsigt.

»Och jag följer er», sade Korporal-Sven med kort och afgörande stämma.

Deras samtal blef här afbrutet af kosackerne,

som med hotande åtbörder tvungo de båda fångarne att stiga upp. Arvid uppreste sig tigande, men de blickar han slungade på kosackerne voro mera vältaliga än ord. Korporal-Sven deremot kunde icke smälta den harmen, att han låtit öfverlista sig så grundligt och för sig sjelf rufvade han endast på ett fiffigt sätt att såsom gentjenst lura sine vaktare.

3.

Gråskär låg norr om den långsträcktä udde, på hvilken våra vänner drabbades af fångenskapens öde. Afståndet från udden till skäret, som, mörkt och afskräckande och betäckt af hvitgrå mossor, företedde en besynnerlig anblick gent emot den leende stranden af fastlandet och den med tät skog beväxta udden, var icke långt. Men detta afbrott, långt ifrån att för-ringa naturens skönhet, förhöjde den fastmera. Ett landskap, der mjuka och saftiga konturer öfverallt möta betraktaren, inger endast en ögonblicklig tju-sning: det är likt en qvinna, som bländar vid första uppträdandet, för att sedan väcka likgiltighet. Ögat tröttnas vid att jemt och samt endast få hvila på den sammetslena gräsmattan och de doftande träden. Det söker, kanske betraktaren omedvetet, en stark hållpunkt, det söker *kraften*, som mäktigt tilltalar sinnet. Låt vara att ett landskap, hvars ram delvis utgöres af gungande skogar och sterila höjder, och i hvars midt den sorlande floden störtar sig från afsats till afsats för att ändteligen i lugn flyta fram genom ängens grönska, till en början förefaller något vildt och oregelbundet; betrakta det noga och du skall finna harmoni mellan hvarje parti, och slutligen skall du öppet tillstå, att den kraft och ljufhet, som der finnas sammanställda, hafva ett mäktigare inflytande på ditt sinne, än du till en början kunnat förmoda.

Ett sådant landskap var det, till hvilket vi nu fört läsaren. Jätten Gråskär stod der i medelpunkten.

Vid hans fötter sorlade de små böljorna, och i en half-cirkel omkring honom böjde de gröna skogarne, liksom vasaller, sina höga kronor, under det att utsigten mot vester var fri och obegränsad. Mången gång, när stormens ande flög öfver Saimen, syntes Gråskär som en retad kämpe trotsa vågorne, hvilka skummade och fräste vid hans fötter, och sjömännen sågo alltid med bäfvan bort till honom. Men när friden hvilade öfver nejden, och när den sjunkande solen spred sin glans kring toppen af Gråskär, då sade fiskrarne, att hedningahöfdingen ändteligen fått ro för en stund, och då nal-kades de utan bäfvan det annars så fruktade skäret.

Ty bland innevånarne icke blott i den trakten, utan äfven i andra landamären gick ännu, vid tiden för denna berättelse, en sägen om Gråskär och de tvenne hemska och fuktiga grottor, som funnos der. Sägningen lyder sålunda:

Långt tillbaka i den grå forntiden, då udden, som nu värnade jätten mot de sydliga stormarne, ännu låg djupt under vattnet, eller med andra ord, på samma tid som svenskarne företogo sina religionskrig mot Finlands bebyggare, hade en finsk höfding för en hedningastam, som heldre stod fast vid dyrkandet af sine fädernegudar, än den ville foga sig i de nya sakernas ordning och derföre blifvit nästan helt och hållet utrotad, flytt till dessa trakter och en stormnatt blifvit drifven till Gråskär, som också efter honom sedermera benämndes »hedningahuset».

Denne höfding var en stark och härdad kämpe, och blef snart vida beryktad lika mycket för den blinda tillgifvenhet han hyste för sina gamle gudar, som för sin ovanliga kroppsstyrka. Nästan hvarje qväll kunde man från land se den bälde höfdingen vandra fram och tillbaka på Gråskärs klippor, vid hvilka tillfällen han nästan alltid var åtföljd af sin vackra dotter, hvilkens hår sken så fagert som den gyllene offerskålen på Jumalas knä, och hvilkens ögon icke eftergåfvo stjernorna i glans.

Så förtäljer sagan vidare, att höfdingen en dag var bortrest till ett stort offer i något land, beläget

österut, och den fagra höfdingedottren ensam på klippön.

En vacker månskensqväll på eftersommaren satt Kála, så hette den sköna höfdingedottren, öfverst på den högsta klippan och skådade längtansfullt mot vester. Kálas långa hår böljade sakta för den lena aftonvinden, och i hennes ögon, tillförne så klara och blixtrande, syntes nu ett sorgset och vemodigt uttryck. Hon tänkte på sitt hemland och hon fann sig så öfvergifven på det nakna, dystra skäret. Hon tänkte på skogen, der fadrens hydda stod och der han i fred och ro dyrkade och offrade åt sine gudar, och allt djupare nedsjök hennes vackra hufvud. Men, när solen försvann och den sista strålen till afsked kysste klippspetsen, på hvilken hon satt, då lyfte hon upp hufvudet och betraktade uppmärksamt Saimens i guld skimrande yta.

Slutligen stod hon upp för att återvända till grottan, då hennes vemodiga blickar föllo på en liten hvit punkt vid horisonten i vester, och sägnen tilllägger vidare, att Kála vid åsynen här af i sitt hjerta kände en dunkel aning om att någonting afgörande skulle inträffa.

Länge stod hon kvar på spetsen och betraktade den hvita punkten. Hon märkte knappt att månen högtidligt gick upp på sin vida bana och flätade in sina silfverstrålar i hennes gyllene lockar.

Hur länge Kála dröjde kvar såg hon en svartmålad drake ila mot klippan. I första häpenheten kom hon sig icke för att skynda derifrån. Men när hon ändteligen hunnit lösslita sig från den förtrollning, som höll henne fängslad på klippspetsen, och ville begifva sig tillbaka till grottorna, hvilka då skimrade af guld och ädla stenar, hörde hon från drakskeppet en manlig stämma, som bjöd henne att stanna kvar. Nu märkte Kála att det var kristet folk, och utan att hon sjelf visste af det, tjusades hon så mäktigt af den främmande stämman, att hon blef kvar på spetsen och oafvändt höll sina ögon fästade på drakskeppet. Då såg hon en skön yngling stå i drakskeppets förstäf; hans rustning glimmade af silfver och guld

och från hjälmhatten, nedanför hvilken kastanjebruna lockar ringlade sig utefter de breda skuldrorna, svajade en glänsande hjälmbuske.

Den kristne riddaren frågade Kála hvem hon var och om orsaken hvarföre hon bebodde den fula klippan och icke heldre flyttade upp i skogen, som var så vacker. Då hon, betagen af den sköne främlingens manliga utseende, ty han liknade till gestalt och hållning fullkomligt hennes far, yppade allt, talade han, allt under det hans drakskepp flöt närmare Gråskär, om de hedniske gudarnes oförmåga att hjälpa, och om »hvite Krist» mildhet och makt, den der sträckte sig till och med till den minsta blomma, det minsta djur.

Sådana ord hade Kála visserligen tillförne hört, men då alltid åtföljda af hotelser. Nu deremot tyckte Kála, hvilkens unga sinne var lätt mottagligt för alla intryck, att främlingen talade så vackra ord, att hon tillförne aldrig hört sådana, icke ens vid brödernes offerfester, och hon började att öfvertänka hvad hon hört. Då »hvite Krist» lade så milda ord på sine tjenares läppar, och ingaf dem ett sådant förstånd i att tala, måste han sjelf vara mild och förständig, tänkte Kála, och gick drömmande ned till stranden, der drakskeppet nu lagt till. Väl förskräcktes hon i början öfver att se så många beväpnade män komma ut ur skeppet, men hennes förskräckelse gick snart bort när den sköne riddaren vänligt fattade hennes båda händer och ledsagade henne in i grottsalarne.

Så förgingo ett par veckor och Kála ville icke skiljas från främlingen, ty hon höll honom kär af hela sitt hjerta. Då föreslog henne den främmande riddaren, som också blifvit tjusad af den bildsköna hednaflickan, att hon skulle följa honom på hans ståtliga drakskepp öfver vida hafven bort till fjerran beläget land, der »hvite Krist» dyrkades.

Kála gick ånyo upp på högsta spetsen, derifrån hon första gången varseblifvit drakskeppet. Der spejade hon åt alla sidor, om hon tilläfventyrs skulle upptäcka fadrens drake, eller höra hans signal i skogen, men då hon endast såg den jemna vattenytan och de mörka skogarne sådana hon sett dem i många,

många år, trädde hon åter in i de skimrande salarne, der de främmande männen skämtade och välplägade sig, och der räckte hon sin hjertans kär båda händerne, i det hon sade:

»Tag mig med till det land, der den milde »hvite Krist» herrskar, men först vill jag gifva min fader, den tappre höfdingen, som farit bort till bjarmernes land för att offra dyrbara skatter åt Jumala, det tecken, som jag lofvat gifva honom, ifall något oväntadt skulle inträffa under hans bortvaro.»

Säggen förtäljer vidare, att Kála, med det gyliene håret utslaget kring de mjella skuldrorna, natten der efter för tredje gången stigit upp till klippans högsta spets, der upptändt ett bål, och oaktadt den främmande riddarens föreställningar, kastat en mängd guld i lågorna.

Då bålet flammade upp och Kála vände sitt purprade ansigte mot norr, såg hon ett segel, och, anande att det var fadren, som kom tillbaka, sjönk hon sanslös ned bredvid bålet. Men den främmande riddaren störtade upp med sine män, ryckte en myckenhet af guld från bålet, fattade Kála i sina armar och lade ut på böljorna, sedan han först lastat drakskeppet med så stora egodelar han i hastigheten kunde bemäktiga sig.

Kálas fader, den store höfdingen, som nu var på hemvägen från de fullbordade offerfesterne i bjarmernes land, hade varseblifvit bålet och det främmande drakskeppet och påskyndade sin rodd för att hinna upp främlingen, ty han anade att en stor olycka hade inträffat.

Men den kristne riddarens drake var större än hedningens. Vågorna brusade framför bogarne; årorna böjdes som vassrör och pilarne från hedningens skepp flögo som hagelskurar omkring riddaren och hans män. Höfdingen blef efter och slutligen måste han med oförrättadt ärende återvända till Gråskär, som nu blef honom dystrare än tillförne. Förgäfves hade han anropat alla hedniska gudamakter att bistå sig. De kristnes gud var starkare.

Då höfdingen i sitt raseri sprang upp på Grå-

skärs klippor, säges han hafva utstött ett så väldigt anskri, att det gaf eko många mil inåt skogen och att klippan remnat på det ställe, som derefter benämndes »Kálas remna». Dagar och nätter irrade han omkring på klipporna och såg utåt hafvet, och alltid var Gråskärs högsta spets hädanefter inhöljd i ett svartgrått moln. Det skulle betyda att den starke hade sorg, sade höfdingens vänner.

Men, en stormig höstnatt två år efter Kálas försvinnande, sågs den hala klippspetsen molnfri höja sig mot en i digra stormskyar inhöljd himmel. Då midnatten inbröt ljusnade spetsen och derifrån kastade de fräsande lågorna sina millioner gnistor ned i vattnet. En stund syntes höfdingen stå vid bålet, på hvilket han kastade alla sina skatter, äfven det minsta smycke, och då detta var gjordt sprang han sjelf upp på spetsen så långt han kunde komma, uppstämde en segersång till Jumalas ära och störtade sig med hufvudet förut ned i vattnet. Detta skedde på den sida, der bränningarne äro mest våldsamma. Derföre säger också folket när stormen tjuger kring Gråskärs klippor och framlockar ett klagande ljud från »Kálas remna», och när de hvita bränningarne liksom rasande giganter storma uppför klippväggen, att det är Jumala, som uttömmar sin vrede öfver Gråskär, och att det klagande ljudet i remnan kommer från höfdingen, som ännu alltjemt försöker att locka Kála tillbaka till hennes fädernetro.

Hvarken af guldets eller den fagra hednafflickans syntes sedermera ett spår. Men, år efter år, och alltid på samma dag, nemligen den dag, då Kála svek sitt hemlands gudar och följde den kristne riddaren, voro Gråskärs klippor höljda i moln, och då blixtarne fräste kring spetsen, tyckte man sig märka höfdingen sörjande vandra omkring och vänta att hans dotter skulle komma tillbaka.

Men Kála kom aldrig mera tillbaka, och när ett sekel försvunnit och tron på Jumala började vackla, syntes höfdingen aldrig mera för dödliga blickar.

Så lydde sagan om Gråskär.

4.

På Gråskär funnos, såsom förut blifvit nämndt, tvenne grottor, en yttre och en inre. Den yttre grottan, till hvilken man inkom genom en smal öppning, hvarigenom högst trenne personer kunde gå i bredd, var på det hela taget oansenlig både till sin storlek och sitt utseende, ty väggarne voro här sådane som naturen sjelf, den oupphinnelige byggmästaren, danat dem. De voro fuktiga och skrofliga och på det gropiga golvet lågo stora stenblock om hvarandra. Att inträda dit, utan ljus kunde mången gång vara lifsfarligt.

Öppningen mellan de båda grottorna var temligen stor, och af den gyllene dörr, som enligt sägnen funnits här, syntes icke ett enda spår. Den hade utan tvifvel fått medfölja den kristne riddaren, för att sedermera pryda någon helgedom i hans fädernesland.

Det var här inne, i detta rymliga hvalf, som sagans Kála svurit den sköne riddaren kärlek och tro, och lyssnat till hans berättelser om »hvite Krist's» mildhet och storhet, allt under det hans män i den yttre grottan förlustade sig och glammade vid de fyllda mjödhornen. Och i detta hvalf, der Kála med ungdomlig entusiasm längtat efter att få se de okända länderna, hade tystnaden varit bosatt under många, många sekel, och först när kriget uppflammade och ströfvande skaror hittade vägen till denna ensliga trakt, blef Gråskär en tillflyktsort ömsom för vänner, ömsom för fiender.

I motsats mot den yttre grottan hade den inre, som var många gånger större och högre, alldeles släta väggar, mot hvilka skenet från den midt i grottan uppgjorda elden bröt sig i förunderliga bilder. Taket var hvälfdt, golvet utan några ojemnheter. Allt häntydde på, att en människohand här varit verksam. Längst framme i grottan fanns en låg öppning, som till hälften var betäckt med ett väldigt granitblock, hvars rubbande tycktes endast vara förbehållet sådana

armar som hednahöfdingens. Öppningen var likväl icke större än att en karl beqvämt kunde krypa in i den. Några alnar längre in vidgade sig öppningen allt mera, till dess den ännu längre bort blef en rymlig gång, som efter en mängd slingringar mynnade ut i »Kálas remna», en temligen bred gång mellan de två största klipporna. Säggen antar, att hednahöfdingen gjort denna hemliga gång för att, om han blefve anfallen, han obemärkt och säkert skulle kunna undkomma till sitt lilla drakskepp, som låg just på det ställe, der »Kálas remna» lopp ned till vattnet.

Vid stranden midt utanför ingången till yttre grottan låg en hel flottilj af småbåtar, bevakade af tvenne poster med dragna sablar. I den inre grottan flammade en väldig eld, som också upplyste den yttre tillika med de vilda ansigten, som der syntes om hvarandra.

Så långt utrymmet medgaf hade också kosackerne beredt sig plats i den inre grottan, som också hyste tvenne andra innevånare, nemligen våra båda finnar. Af en slump hade de fått plats bredvid det stora blocket, som dolde ingången till den hemliga gången, och det syntes tydligt på Korporal-Svens blickar, hvilka tidt och ofta hvilade på den knappt synliga delen af öppningen, att han hade en plan till befrielse i hufvudet. Han tordes icke meddela sig med Arvid, emedan han hört att en stor del af kosackerne förstod något svenska. Han nöjde sig därför med att genom nickningar tydliggöra sina tankar. Äfven om Arvid förstod hvarthän den gamle syftade, låtsade han ingenting derom, ty han visste nog, att försigtigheten här var den enda räddningsplankan. Han brydde sig derföre icke om de glödande blickar, som kosackerne slungade på honom, eller låtsade förstå de skymförd, som östes öfver honom. Han låg orörligt utsträckt på marken och stirrade oafvändt in i de sprakande lågorna.

Blott några steg ifrån honom satt en åldrig, gråhårig krigare, envist stödjande hufvudet i händerne. Han satt med ryggen vänd mot de båda fångarne, hvilka förgäfves bemödade sig om att få kasta en blick in i

hans anletsdrag, ty af den yttre vördnad, hvarmed han bemöttes af de andra rusige kosackerne, märkte de, att han var skarans anförare.

I synnerhet var Korporal-Sven högst angelägen om att få se den gamle kosacken i ansigtet, och om hans armar och ben icke varit fjettrade, hade han bestämdt krupit fram till elden. Den gamle finnens godmodiga anletsdrag hade med ens undergått en fullständig förändring. Han tycktes vilja draga sig någonting till minnes, och under det han grubblade höll han sina blickar stadigt fästade på den gamle, som hade utseende af en stenbild, den man rest upp framför eldstaden.

Plötsligt upplyfte den gamle hufvudet utan att likväl förändra ställningen, och utbrast med en röst, som icke tälde någon motsägelse:

»Jemela!»

Korporal-Sven blef alldeles krithvit i ansigtet då kosacken uttalade detta ord. Oaktadt sin djerfhet darrade han märkbart, och då Arvid öppnade läpparne för att bedja om förklaring på detta egna beteende, skakade den gamle finnen vägrande på hufvudet, och drog sig så godt han kunde ännu längre in mot väggen, der han var mera i säkerhet. Han visste att den gamle kosacken ännu icke sett honom, emedan det rådde ett halfdunkel i grottan då han och Arvid infördes. Förhör hade ännu icke blifvit anställdt med dem, och för den stunden bäfvade Korporal-Sven.

»Det är djefvulen lifs lefvande,» mumlade han och kröp tillsammans så mycket han kunde. »Och sin tjenare, som är ännu värre, har han med sig.»

»Jemela!» ropade den gamle kosacken och reste sig sakta, »hvar är du, din skurk?»

Ett brummande läte från ena vrån besvarade den gamles ord, och kom hans hvita, buskiga ögonbryn att hotande sammandragas.

»Jemela älskar sin wodkaflaska framför allt annat», skrattade en ung kosack och kastade en föraktlig blick på den i vrån hopkrupna gestalten.

»Det är en gammal fyllbult, som hvarken hör

eller ser hvad som försiggår omkring honom, när han bara har något kvar i flaskan.»

Kosackerne skrattade af hjertans lust åt kamraternas yttrande, men deras glädje blef icke långvarig, ty med en befallande åtbörd bjöd den gamle dem att draga sig tillbaka. De lydde, ehuru knotande, ty alla ville utösa sin harm öfver syndabocken Jemela, som troget höll flaskan omfattad med båda händerne, och endast då och då uppgaf några grymtande läten, då skaran blef för närgången.

»Hur många gånger ska' jag befalla dig och du inte lyder», röt den gamle och sprang fram till Jemela, hvilken han temligen omildt sparkade till. »Upp genast! Du har ju hela natten på dig att njuta af ditt wodka.»

Jemela sprang upp som en fjeder. Hans små, djupt liggande svartbruna ögon gnistrade som på en tiger, och när han öppnade den breda munnen för att svara, syntes en dubbel rad brunaktiga tänder. Håret hängde i den vildaste oordning kring hans smutsiga platta ansigte, och den senfulla gestalten, som var betydligt under medelmåttan, skälde.

»Det ska' också vara endast du, som kan bemöta mig så», mumlade han och slungade ursinniga blickar på kamraterna, under det han blixtnabbt ryckte fram sin långa ryttarpistol. »Hvad vill du, Emelka? Är ditt ärende så viktigt, att du inte kunde vänta med det till dess...»

»Tyst, Jemela», hviskade Emelka, såsom vi hört att den gamle kallades, »det jag har att säga dig, får ingen annan höra. Följ mig fram till elden.»

»Emelka, Jemela,» mumlade korporal Sven och önskade sig i detta ögonblick många alnar under jorden. »Intet tvifvel mer. Ödet har ånyo fört oss tillsammans och efter allt utseende är det de, som för andra gången ska' behålla fältet. De måste känna igen mig och då är jag förlorad.»

»Hvad mumlar du om», hviskade Arvid, i det han gjorde en smärtsam rörelse, emedan tågen, hvar med han var bunden, trängde in i köttet. »Det ser ut som om du råkat ut för besynnerligheter. Du är ju vit som en snödrifva i ansigtet.»

»Tyst, löjtnant», hviskade Korporal-Sven, tillbaka, »Kanhända ödet står mig bi och då är vår ställning inte så förtviflad, annars...»

»Annars,» eftersade löjtnanten med hämmad andedrägt.

»Annars måste vi bereda oss på det värsta. De der båda männen vid elden ä' mina dödligaste fiender. Nu vet ni det.»

»Och orsaken?»

»Det ska' ni få veta i en framtid, hvars längd bestämmes af omständigheterna.»

»Svara mig uppriktigt, Jemela», sade Emelka, när han tagit plats vid Jemelas sida på den stora stenen, »tror du att hästarne ä' fredade på udden? Mina ströfvare ha ju knipit tvenne spioner i qväll?»

»Hur ska' jag kunna veta det,» genmälde den tillfrågade med en lindrig axelryckning. Jag vet ju inte om de der finnarne voro ensamma, eller om flere komma efter. Bäst vore det i alla fall om du skickade ut ströfkårer, ty ingen kan veta om vi inte just genom att tillfångataga spionerna, sjelfve fallit i en snara.»

»Hvad menar du?»

»Jag menar att du kan bli öfverlistad.»

Dessa ord uttalade Jemela med en viss skärpa, som icke undgick Emelka, och kastade på samma gång förstulna, hatfulla blickar på sin förman. Emelka såg likväl icke dessa blickar, hvilka sade mera än tusen meningar. Under en oafbruten tystnad lutade han hufvudet i händerne och grubblade. Men slutligen uppreste han sig, lade båda händerne på Jemelas skuldror och sade med djup stämma:

»Tack för varningen.»

Ingen muskel rörde sig i Jemelas fula ansigte. Med vacklande steg skyndade han bort till sin vrå, hvarifrån högljudda snarkningar inom kort förkunnade att ruset ändteligen tagit ut sin rätt.

När Korporal-Sven såg att Jemela återvände till sin vrå, följd af de öfrige kosackernes hänskratt, höjde en suck af lättnad hans bröst, och han mumlade, under det

han oafvändt höll sina ögon fästade på Emelka, som i begrundande ställning satt qvar framför elden:

»Om ej något förhör blir af i natt, är jag räddad. Det synes nog att kosackerne inte upptäckt den hemliga gången. Hör på, löjtnant», fortfor han sakta och gjorde en rörelse för att ådraga sig Arvids uppmärksamhet, »hvad säger ni om vi helt enkelt skulle flyga bort från det här otäcka nästet just i natt?»

»Tror du att det går för sig?»

»Ja, bevars. Det ska' gå så lätt, att löjtnanten inte ska' hinna skjuta ihjäl en kosack så fort som jag försvinner härifrån. Men ni får vara hal som en ål, och simma se'n, det måste ni också kunna. Det kan väl hända att kulorna komma att hvina kring öronen på oss, men sådant der ä' vi vana vid nu, både löjtnanten och jag.»

»Men, deras hästar finnas ju på udden?»

»Men inga ryttare till dem», svarade Korporal-Sven med ett förnöjdt leende.

»Hvar har du gjort af fångarne?» frågade plötsligt Emelka en ung kosack, som låg i halflutande ställning vid elden.

»Der, vid stora blocket», svarade kosacken utan att förändra ställningen och pekade i detsamma på finnarne.

Dessa Emelkas ord voro dunderslag för Korporal-Sven. Han kunde icke, oaktadt han försökte hålla modet uppe, drifva tillbaka den lindriga rysning, som genomlade hans kropp. Äfven Arvid kände sig ganska illa till mods.

Emelka fästade sina genomborrande blickar en stund på de båda finnarne, liksom ville han på förhand låta dem veta det öde, som skulle drabba dem, och sade derefter till den förut nämnde kosacken:

»För fram dem?»

Kosacken reste sig motvilligt för att fullgöra befallningen, men innan han kom fram, hade redan ett par andra skyndat bort till finnarne, öfver hvilka den ena förbannelsen efter den andra haglade.

»De ä' bundne både till händer och fötter», sade den ene kosacken. »De ha svårt för att gå.»

»Lös dem», var Emelkas korta befallning, hvilken han utdelade utan att ens se upp.

Med några raska hugg af sablarne blefvo fångarne frie och ehuru de icke varit fångslade så länge, kändes det likväl behagligt, att kunna röra armar och ben hur de ville.

»Nåja, det här är allt bra», mumlade Korporal-Sven och gjorde en ful grimace åt en skäggig kosack, som fattade honom i kragen, för att draga fram honom till Emelka. »Men, att nu stå ansigte mot ansigte med den onde sjelf, det är mera än en bra savolaksare kan stå ut med. Släpp mig, kosack!» skrek han med thordönsstämma och gaf sin fiende en så väldig knuff, att denne ordentligt stod på hufvudet bredvid Emelka. Måste jag fram till satan sjelf, så går jag utan din hjälp.»

Vid detta Korporal-Svens utrop hade Emelka rest sig upp med blixstens hastighet, och äfven Jemela, som vaknade i det samma, sprang upp med ovanlig häftighet.

Emelkas och Jemelas blickar möttes för ett par sekunder. Hvad den sednare tänkte är svårt att afgöra. I Emelkas ansigte vexlade ömsom förvåning, ömsom vrede och hat.

»Stilla!» röt han till den fallne, som stod färdig att rusa på Korporal-Sven. »Jag vill förhöra fångarne.»

»Men, han har uppenbart skymfat oss», sorlade hela skaran och trängdes omkring finnarne under hotande åtbörder och vilda skymford. »Han ska' dö!»

»Tillbaka, befaller jag er», sade åter Emelka med lugn och fast stämma. »Här är det jag som är domare!»

Hopen vek långsamt åt sidan och fångarne trädde fram till elden. Arvid var kall som om han varit gjuten i marmor, och de ögonkast han slungade på sina fiender, talade om det tydligaste förakt. I Korporal-Svens blickar återigen kunde man läsa det vildaste trots, och hans väldiga gestalt tycktes betydligt högre när han nu stod framför Emelka.

»Hvad ser jag! En officer», utbrast den gamle ko-

sacken med tydlig förnöjelse. »Det var ett duktigt kap, skulle jag tro.»

Fångarne yttrade icke ett enda ord, de blott fixerade Emelka, som slutligen fann sig högst generad af detta sätt och derföre ropade, i det han sände Korporal-Sven ett par lågande blickar:

»Svara, karl!»

»Jag har inte hört att du ställt någon fråga till mig ännu», sade Korporal-Sven med ett gäckande smålöje, som ännu mera förtretade Emelka.

»Hvarifrån kommer du och din kamrat?» frågade kosacken derefter och bet sig harmsen i läppen.

»Jag kommer från skogen om du vill veta't», genmälde Korporal-Sven trotsigt.

»Hvar stå finnarne?»

»Här.»

Emelka märkte nu att den gamle uppenbart dref gäck med honom. Ursinnig af vrede sprang han upp och röt till så att det gaf starkt eko i grottorna:

»Häng de hundarne!»

De der orden behöfde han icke utsäga en gång till, ty i samma ögonblick rusade hela skaran fram.

»Ut med dem. Ut med båtarne!» ropade man om hvarandra. »Upp med spionerne i det högsta trädet!»

Arvid och Korporal-Sven släpades under hugg och slag mot dörren. Förgäfves väntade de på att den gamle kosacken skulle återtaga sin befallning. Det skedde icke. Döden väntade dem.

De främste i hopen trängdes redan i dörren, då de med ens ryggade tillbaka och lemnade rum för en främmande person, som med ljudlösa steg dansade in. Den främmande var en qvinna. Hur skön var hon icke med sitt långa korpsvarta hår utslaget kring skuldrorna, och den nätta, fantastiskt rika kosackdräkten, hvilken omhöljde en den fylligaste, men ändå fullt proportionerliga växt, man kunde tänka sig. Det rika håret qvarhölls öfver hjessan af ett glittrande spänne. Ögonen täflade med håret i glans och kring den lilla vackra munnen låg, när hon nu dansade in, ett det älskligaste leende.

»Hvad är detta för buller, fader?» frågade den unga flickan och betraktade Emelka med frågande blickar. »Det är väl den otäcka Jemela, som ställt till oväsen igen.»

»Nej, se dig omkring, Hafira», svarade Emelka, hvilkens vrede betydligt lagt sig vid den unga flickans ankomst. »Vi ha gjort en fångst i natt.» För sig sjelf hviskade han, i det han vände sig från Korporal-Sven, som stadigt betraktade honom. »Han ska ingenting ana. Det finnes många med samma namn, och...»

»Två finnar», mumlade Hafira och betraktade Arvid och Korporal-Sven med ett synbart deltagande. Derefter vände hon sig till Emelka och frågade: »Hvad ämnar du göra med dem, fader?»

Emelka svarade icke genast. Han kände sig i första ögonblicket nästan förstummad af de allvarsamma blickar Hafira kastade på honom.

»De äro spioner», hviskade ändteligen den gamle, liksom hade han blygts inför den unga flickan.

»Och du har dömt dem till döden utan att förhöra dem», fortfor Hafira.

»Jag har velat förhöra dem, men de svara ingenting.»

»Vänta tills i morgon fader», bad den sköna kosackflickan och lade båda sina händer på den gamles skuldror. »Säkert skola de besinna sig till dess.»

Ett doft knot hördes vid dessa Hafiras ord från hopen, och deribland urskiljdes röster, hvilka häftigt fordrade domens verkställighet.

»Stilla!» ropade den unga kosackflickan och sprang vigt fram bland de sorlande ryttarne. »Det är väl Jemela, som eggas upp er, kan jag tro?»

Till svar på dessa ord, hvilka den unga flickan uttalade med det djupaste förakt, hördes en argsint brunning från ena vrån och Jemela reste sig upp.

»Jag fordrar deras död», sade han med osäker stämman, »det är... är... spi... spi... o... ner.»

»Ja, vi fordra deras död!» eftersade hela skaran, och började att ånyo släpa fångarne mot öppningen.

»Stanna!» ropade Hafira och störtade fram.

Vid de rörelser Hafira gjorde kom hon att ställa

sig så, att eldskenet klart och tydligt föll på hennes vackra ansigte. Tillförne kunde icke Korporal-Sven urskilja dragen bestämdt, men nu gjorde han det och det var nära att han skrikit till både af förvåning och förskräckelse. Han lade dock band på sina känslor och mumlade, under det han for med handen öfver pannan, liksom för att jaga bort allt ordigt derinne:

»Hvilken likhet! Det kan inte vara någon annan än Hafira. Nej, det är stört omöjligt.»

Under detta uppträde hade Emelka icke ett enda ögonblick tagit sina blickar från Korporal-Sven. Han tycktes eftersinna något riktigt viktigt och slutligen reste han sig upp i det han med befallande stämman sade:

»Jag vill ytterligare förhöra fångarne i morgon. Får jag då intet svar, må de dö.»

Vid dessa ord, som för fångarne inneburo det samma som räddningen, fixerade Emelka den gamle finnen så skarpt han kunde, men icke den minsta förändring syntes i Korporal-Svens ansigte. Utan att yttra ett enda ord till tack gick han vid Arvids sida att ånyo intaga sin förra plats.

Under högljudda rop trängdes kosackerne omkring Emelka. Den gamle syntes för en stund orolig, men när hans blickar föllo på Jemela, som med den mest obekymrade mine i verlden låg i sin vrå och flitigt anlidade sin wodkafaska, under det han då och då kastade en argsint, illslug blick på Korporal-Sven, spred sig till och med ett belåtet leende öfver den gamle kosackens fårade anletsdrag och för sig sjelf mumlade han:

»Jemela ska' allt handla när det blir tid. Jag förlitar mig på honom.»

Med några ord ställde han derefter kosackerne tillfreds, och sedan de skingrat sig, vände han sig till Hafira med dessa ord:

»Mitt barn, jag är orolig i qväll.»

»Någon elak dröm, fader, kan jag förstå», hviskade den sköna flickan och strök med handen öfver den gamles panna.

»Ja, en dröm från det förflutna. För tjugu år sedan var den en verklighet», mumlade Emelka för sig sjelf. Högt tillade han och drog Hafira ned på sitt knä: »Du vill ju inte lemna mig, Hafira?»

»Lemna dig!» utropade Hafira med verkligt förvånad uppsyn, »hvarför skulle jag väl lemna dig?»

Emelka svarade ingenting på en lång stund. Slutligen hviskade han, men endast så högt, att den unga flickan hörde det:

»Om någon ville locka dig härifrån, skulle du då följa honom?»

»Nej, fader», svarade Hafira med ett energiskt uttryck i sitt vackra ansigte. »Jag vill vara hos dig och... och... Ivan.»

Vid uttalandet af detta sista ord höljdes hennes ansigte af en skär purpur och de nattsvarta ögonen brunno af en högre glans.

»Ivan är en af våra raskaste söner; ja till och med den bäste, den oförvägnaste», svarade Emelka och smekte ömt Hafiras kinder. »Ingen tumlar med större säkerhet sin springare än han, och hvem skjuter säkrare? Ingen. Du vill då vara der Ivan är?»

»Ja!» utropade Hafira med glädjestrålände ansigte och sprang upp. »Men nu vill jag dansa för dig, fader och för Ivan, som snart kommer tillbaka.»

Ett förnöjdt leende krusade Emelkas läppar vid dessa Hafiras ord, och de förstulna blickar han kastade på Korporal-Sven, som låg orörlig vid Arvids sida, och knappt tycktes märka hvad som försiggick omkring honom, uttryckte icke mera någon fruktan. Tvertom lästes det tydligaste trots i dem.

5.

Vid det första danssteg Hafira tog sprungo kosackerne upp från sina platser och skockade sig omkring elden, under det de med höga rop gäfvosin förtjusning tillkänna. Den harm de känt mot Hafira,

som genom sin mellankomst hindrade dem från att utföra sin hämnd på de båda fångarne, var nu glömd. I den sköna danserskan sågo de endast sin stams skönaste perla, och ju vildare och eldigare hennes dans blef, desto mera hänrycktes de.

Allt under det Hafira dansade hade hon sina mörka ögon nästan orörligt fästade på Emelka, som ännu bibehöll sin plats vid elden och eftertänksamt stödde det grånade hufvudet i ena handen. Då och då, men snabbt som blixten flögo den sköna flickans blickar bort till fångarne, och en gång skakade hon till och med trotsigt på hufvudet när hon längre än vanligt såg in i Korporal-Svens allvarliga ögon.

»En sakramenskadt skön flicka, eller hvad tycker löjtnanten», hviskade den gamle, i det ett illparigt leende bredde sig kring hans läppar. »Det vore mödan värdt att hvarenda dag gå ut på ströftåg mot kosackerne bara för deras sköna qvinnors skull.»

»Du är dig alltid lik, Sven», hviskade Arvid tillbaka, utan att kunna lösslita sina blickar från Hafiras smidiga gestalt. »Hvad ha vi med den der flickan att göra?»

»Äh, ganska mycket, skulle jag tro», mumlade Korporal-Sven för sig själf. »Och om jag släpper det här bandet ur sigte förrän jag nått min afsigt, ska' man få kalla mig ett får! Nej pass! Jag kommer nog ihåg det löfte jag gaf majoren för tjugu år sedan, och om jag rätt ska' smyga mig efter dem ända ned till Don, så måste jag föra henne tillbaka. Tusan, den som ändå visste hvad den skurken Jemela tänker på! I forna tider var det en utstuderad spetsbof och jag kan gå i god för att han inte förändrat sig betydligt sedan dess.»

Korporal-Sven tystnade här för att betrakta dansen, som minut efter minut blef allt lifvigare.

Hafira tycktes knappt vidröra marken med de fina täspetsarne. Barmen höjde och sänkte sig med häftiga slag. Ögonen blixtrade. Den lilla munnen stod halföppen och kring de runda axlarne svallade det nattsvarta håret likt ett dunkelt moln. Hon dansade

framför elden och hoppade gäckande öfver de gnistrande eldbränder, som föllo ut från bålet.

I öppningen till den yttre grottan trängdes kosackerne om hvarandra, för att få beundra Emelkas sköna dotter och äfven posterne lemnade sina platser vid båtarne, också de för att med höga rop gifva sin hänryckning tillkänna.

»Är hon inte skön, min dotter», hviskade Emelka till en med honom nästan jemnårig kosack, som stod vid hans sida och tidt och ofta uttryckte sin förtjusning genom att slå sabeln mot den långa lanssen, hvilket exempel sedermera följdes af de öfrige, hvadan det ibland uppstod ett så döfvande sorl inne i grottan, att man icke på en lång stund kunde höra Hafiras och Emelkas uppmaningar att vara tysta. »Jag tror inte att skönare blomma växt vid Don.»

»Och ingen modigare heller», inföll den tillfrågade och började ånyo att på sitt vanliga sätt gifva sin belåtenhet tillkänna.

Plötsligt stannade Hafira midt i den lifligaste dansen. Hennes blixtrande ögon hade fallit på Jemela, som, oaktadt det döfvande larmet, sof som en stock borta i sin vrå. Han låg på bara marken med det af tofvigt hår omgifna hufvudet lutadt mot en väggfast sten. Bredvid honom låg wodkaflaskan, mera än till hälften tömd. Handen, som förut omfattat det kära föremålet hade öppnat sig. Flaskan låg fri.

Några ögonblick betraktade Hafira den af hennes dans elektriserade skaran, störtade derefter fram till Jemela i det hon uppgaf ett skärande hånskratt, ryckte till sig flaskan och innan Emelka, som blixtsnabbt rest sig upp vid åsynen af dottrens rörelser, hann förekomma det, slungade hon flaskan med hela dess innehåll hastigt in i elden. Den gick sönder med ett klingande ljud, och det brännbara innehållet gåfvo lågorna ännu större fart.

»Förbannadt rätt, vid min salighet», brummade Korporal-Sven och stötte Arvid lindrigt i sidan. »Ni såg hvad hon gjorde! Ska' bli fördömdt roligt att se Jemelas miner. Det der riktigt fröjdar mig!»

»Tyst, Sven», förmanade Arvid med stränghet

»Du förderfvar alltsammans med din pratsjuka. Du vet ju att största delen af kosackerne förstår oss.»

»Åh, de förstå inte hvarför jag är så glad», mumlade Korporal-Sven för sig sjelf. »Min tro besannar sig! Samma ljufva ansigte som hon och samma öfvermod som hon. Ah, det blir allt en skön underrättelse, som jag inte ska' fram med förrän den kan ske med effekt, som majoren alltid brukar säga.»

»Hafira, Hafira», varnade Emelka med stränghet, »hvarför skulle du göra så?»

»Fader», svarade den sköna flickan och kastade hufvudet stolt tillbaka, »Jemela är en stor skurk. Han säger alltid att han är bättre ryttare och fäktare än Ivan, men detta är inte sannt, eller hur?» fortfor hon och vände sig till de församlade krigarne.

»Ja, Jemela är en stor skurk», inföll den gamle kosacken, med hvilken Emelka kort förut talat, »och om det kommer an på täfpling, så kastar Ivan honom ur sadeln, som om han vore en pojke.»

»Ja, det är sannt, det är sannt», mumlade hela den öfriga skaran.

»Tyst, tyst», ropade den sköna kosackflickan och lyssnade utåt, i det hennes små fötter ånyo började röra sig till dans. »Jag tror att jag är vid Don! Jag hör vattenfallen brusa! Jag hör stormen komma från Wolga! Gräset på heden böjer sig för vinden och för jägarne! Bytet flyr! Jag vill sjunga, jag vill sjunga om mina kära stepper!»

Med dessa ord ryckte hon ut en med guld beslagen pistol, som satt i det breda bälte hon bar lindadt ett par hvarf omkring midjan, ökade dansen och sjöng med djup och passionerad stämma för de lyssnande krigarne, i hvilkas anleten de mest olika sinnesrörelser stodo att läsa:

När vinden kring ödsliga stepperna susar,
och böljan i floden så fraggande brusar,
då ilar jag ut på min fåle. Då sträcker
jag ut öfver heden tills bytet jag räcker?

Sträck fåle, med mod!

Mitt blixtnabba lod

skall gjuta min fiendes blod!

Och hela skaran uppstämde, elektriserad af Hafiras ord och åtbörder, slutorden:

Sträck fåle, med mod!
Mitt blixtsnabba lod
skall gjuta min fiendes blod!

Sablarne slamrade; lansarne höjdes och svängdes i vida kretsar öfver hufvudena, och här och der hördes knäppningarne af en hane.

Några ögonblick stod Hafira alldeles orörlig framför elden, och pistolen sjönk ur hennes hand ned på marken. Än kastade hon sina blickar på fadren, som också sprungit upp och med ungdomlig liflighet svängde sin krokiga sabel öfver hufvudet; än mötte de kosackernes glödande blickar; än stannade de för några sekunder på Arvid och Korporal-Sven, hvilka till hälften rest sig upp, men slutligen stannade de på öppningen, der ryttarne trängdes om hvarandra.

Den sprittande glädjen hade med ens försvunnit ur hennes bildsköna ansigte och lemnat rum för en dysterhet, som hon icke brydde sig om att dölja.

»Han kommer ej; han hör inte rosens suckan», mumlade hon och lade båda händerne öfver bröstet. »Men jag skall väl kalla honom med de toner han förstår.»

Och när hon åter började sången var hennes anlete hoppfullt, och i de mörka ögonen låg den glans, som endast kan finnas i en eldig sydländskas blickar, hvilka söka ett älskadt föremål.

Men, när som om sommaren rosorna prunka,
och solen i vester ses purpurröd sjunka,
då binder jag kransen och denna jag gifver
åt honom, som alltid jag trogen förblifver.

Kom steppernas son,
kom fjerran ifrån
till längtande flickan vid Don.

När Hafira slutat rådde en tystnad i de båda grottorna. Gamle Emelka hade sjunkit tillsammans på stenen der han satt. De församlade krigarne betraktade hvarandra med helt olika känslor, ty alla visste de på hvem Hafira kallade. Arvid såg med ett drömmande uttryck i sitt vackra manliga ansigte på

Hafira, såsom på en plötslig uppenbarelse, och hvad Korporal-Sven beträffade såg han ut som om han i nästa ögonblick varit besluten att störta fram, rycka den unga flickan från Emelkas sida och fly med henne midt igenom de tätt sammanpackade fienderne.

Endast Jemela sof och snarkade så att det gaf eko i båda grotterna.

Och öfver denna tafla, hvars bakgrund utgjordes af de båda fångarne, medelpunkten af den grubblande Emelka och den lyssnande Hafira, ramen af kosackernes mörka anleten, bland hvilka somliga med ett välvilligt uttryck voro riktade mot Hafira, andra, och dessa mörka som skyarne en regndiger dag, mot de båda finnarne; öfver denna tafla, denna lilla bild från kosackernes hemland, flämtade elden än med tilltagande, än med ett nästan försvinnande sken.

Allt eftersom Hafira bedrogs i sitt hopp blef hon dystrare, och slutligen vände hon sig med en suck till Emelka, i det hon sade:

»Fader, Ivan dröjer!»

»Den gamle spratt till. Andra tankar sysselsatte antagligen hans sinne.

»Ivan», upprepade han långsamt, i det han for med handen öfver pannan, »Ivan dröjer, sade du! Han har kanske mycket att uträtta.»

Alldenstund Hafira vände ryggen mot öppningen såg hon icke att föremålet för hennes längtan sakta röjde sig rum i hopen och stannade i sjelfva öppningen med ryggen stödd mot väggen. Han var ovanligt lång för att vara kosack, och om man icke igenkändt steppens djerfve son på de för detta folk egendomliga dragen, skulle man varit frestad att anse honom tillhöra en ännu sydligare stam. Hans tätt åtsittande kosackdrägt dolde icke kroppens skönhet, lika litet som den var hinderlig för utvecklandet af den smidighet han syntes vara i besittning af. Han var lika mörk som Hafira och i hans ögon lästes detta trots, som man, med få undantag, påträffar såväl hos bergsom stepplandets frie söner.

Hafira hade ännu icke varseblifvit honom, men han såg henne, och sedan han en god stund väntat

på att hon skulle vända sig till honom, ty han hade hört hennes sång och hans eldiga själ hade tjusats af den, lemnade han sin plats och gick med ljudlösa steg fram till elden.

På halfva vägen mötte hans blickar de fångne finnarnes. Han stannade ögonblickligen, och förde handen till sabelfästet, under det hans ögon med ett genomträngande och hotfullt uttryck voro fästade på Korporal-Sven. Kanske sade honom en aning, att den gamle finnen, som betraktade honom så forskande, skulle tillfoga hans hjerta ett svidande sår.

Utan att förändra uttrycket närmade han sig fortfarande med ljudlösa steg elden och när han kom nära den sköna kosackflickan, uttalade hans läppar endast detta ord:

»Hafira!»

Den sköna flickan vände sig hastigt om.

»Ivan», hviskade hon och smög sig till den unge kosackens bröst, »du hörde då när jag kallade på dig?»

»Ja, ute på vattnet hörde jag din sång», svarade Ivan och lade Hafiras hufvud mot sitt bröst. »Då påskyndade jag min rodd och kom lagom för att höra dig sluta. Om jag smyger mig fram i skogen eller jagar utåt de ändlösa stepperna, kommer jag ändå när du sjunger.»

Kosackerne hade förfogat sig till sina särskildta göromål, hvilka än bestodo i att sofva, än att gräla och icke så sällan i att pröfva hyarandras styrka och vighet.

Emelka hade ännu icke yttrat ett enda ord till Ivan. Med en uppsyn, som ofta vaxlade mellan glädje och sorg betraktade han de unga, och det fanns vissa ögonblick då han för sig sjelf framumlade långa förbannelser, och vid dessa tillfällen fick alltid Korporal-Sven de bistraste ögonkastet.

Den gamle finnen säg visserligen att hans gamle fiende ännu bar oförsonligt hat till honom. Men i detta ögonblick brydde han sig icke derom. Han tänkte endast på räddningen, sedan skulle han nog uppgöra räkningen med Emelka.

Slutligen sade Emelka, i det han steg upp och lätt vidrörde Ivans skuldra:

»Ett ord, pojke! Du får tala med flickan sedan.»

»Ska' ske, fader», sade Ivan och sköt Hafira ifrån sig. »Hvad vill ni?»

Den gamle talade sakta och lifligt och huru mycket Korporal-Sven än bemödade sig om att uppfånga ett enda ord, lyckades det honom ändå icke. Icke heller vågade han att närma sig de samtalande, ty oftast kastade de, isynnerhet Ivan, vreda blickar på honom. Han måste således förblifva i ovisshet om hvad som afhandlades, men att det gällde honom, det såg han tydligt.

»Om jag bara kunde få säga flickan ett par ord, vore jag belåten», mumlade han. »Men om jag försöker får jag hela svärmen, och gubben och pojken till på köpet, öfver mig, och det är mindre behagligt, alldrahelst som jag inom några timmar ämnar försvinna härifrån, så att de dumskallarne till slut måste tro, antingen att jag var den Onde sjelf, eller också i förbund med honom.»

Ett buller från den vrå, der Jemela låg, afbröt hans tankegång.

Med en väldig gäspning uppreste sig kosacken och trefvade efter wodkaflaskan. Som det var temligen mörkt der borta i vrån, utsträckte han armarne till sin fulla längd, i tanke att han möjligtvis sjelf under sömnen slagit till flaskan så att hon rullat åt sidan. Men när han sökt både länge och väl utan att finna skatten, började han beprisa, att man hade spelat honom ett spratt. Som en fjeder sprang han upp, vacklade några steg åt sidan och mumlade så högt att alla hörde det:

»Hvem har tagit flaskan?»

Ingen svarade. Med gnistrande blickar såg sig Jemela omkring bland de församlade, och hans blickar stannade slutligen på Ivan, kring hvilkens läppar ett gäckande smålöje spelade. Detta gaf stöd åt Jemelas misstankar, och med lyftad sabel rusade han fram till ynglingen under det han skrek.

»Du har tagit flaskan. Hit med den!»

»Hvilken flaska», sporde Ivan med oskyldig uppsyn. »Jag har inte sett någon flaska, som mig vetterligt tillhör dig.»

»Du har tagit min wodkaflaska, som jag i går tog från den stupade finnen!» skrek Jemela ännu högre och gick hotande Ivan på lifvet.

»Om du sjelf har tagit flaskan, så är det inte mer än rätt och billigt att en annan knipit den från dig, gamle fyllbult», svarade Emelka med ett högt skratt, i hvilket flertalet af kosackerne instämde. I stället för att afkyla Jemelas heta blod, retade detta honom ännu mera, och han utropade, under det han med sabeln beskref de djerfvaste cirklar öfver sitt hufvud:

»Den, som tagit flaskan, ska' få smaka på denna. Ännu kan Jemelas sabel klyfva ett hufvud.»

»Nåväl, gör allvar af din hotelse då», utbrast Hafira, i det hon sprang fram och ställde sig framför den vredgade kosacken. »Det är jag som tagit din wodkaflaska. Du kan inte tro så vacker låga det blef.»

»Du... wodkaflaska... vacker låga», mumlade Jemela, och hans uppsyn förlängdes betydligt. »Är det sanning?»

»Nå låt mig nu känna hur djupt din sabel biter», uppmanade Hafira trotsigt. »Slå till du, Jemela; men jag försvarar mig, och det finnes nog andra, som också taga mitt försvar.»

Med dessa ord ryckte den modiga flickan fram den lilla pistolen och höll den med spänd hane riktad mot Jemelas panna.

»Ha, ha, ha! Steppens qvinna tuktar steppens varg», hördes en stark stämman från ena vrån.

»Men om vargen blir mera törstig efter wodka, kramar han sönder henne», svarade en annan stämman.

»Det låter han allt bli», utbrast Emelka och reste sig upp till sin fulla längd, i det han framsträckte en lång ryttarpistol mot Jemela. »Den, som rör min ros, eller säger ett enda ord om Ivan, ty käckare pojke finns inte bland oss, han får med mig att göra. Marsch, Jemela! Du vet att vi ha andra saker att afhandla, än att här öda bort tiden med att gräla om

en gammal wodkaflaska. För resten gå vi snart ut på ströftåg och då har du ju tillfälle att ånyo undersöka finnarnes flaskor.»

När Emelka uttalade dessa sista ord med mera skärpa än annars, kastade han en snabb blick på fångarne, hvilka låtsade vara helt okunnige om hvad som talades. Men Korporal-Sven svor för sig sjelf en mustig ed, att han, så mycket i hans förmåga stod, nog skulle hindra det der ströftåget.

6.

Elden hade nästan slocknat. Der och hvar sofvo kosackerne djupt. Vid askhögen hvilade Emelka och Ivan bredvid hvarandra, väl insvepte i sina vida kappor. Endast posterne i yttre grottan voro vakne och blefvo då och då synlige i öppningen för att förvissa sig om att fångarne icke skulle flyga bort.

Korporal-Sven, i hvilkens ögon ingen blund kom, och han önskade det icke heller, hade småningom närmat sig den trånga öppning, som stenen lemnade qvar. Med återhållen andedrägt lyssnade han om han skulle kunna uppfånga ett enda ljud, hvaraf han kunde sluta till, att gången ännu var öppen. Men han hörde ingenting och såg ingenting. Detta qualde honom på det högsta, och han kom slutligen på den tanken att ryssarne upptäckt den hemliga reträttvägen och täppt till den. Hur skulle det då gå med räddningen?

Sakta och varligt kröp Korporal-Sven, under det Arvid ett par steg derifrån var sysselsatt med sina egna tankar, högre upp på stenen, och kom slutligen utan att göra något buller, så långt fram, att han kunde sticka hufvudet ett godt stycke in i gången.

En kall luft mötte honom här och detta var för honom ett tillräckligt bevis på, att gången var öppen. Så tyst som möjligt gaf han Arvid del af denna kärkomna underrättelse och erhöll till tack en kraftig handtryckning.

Men nu blef nästa frågan den, huru de skulle komma undan då posterne hvarannan minut visade sig i grottans öppning, och som elden då och då ännu upplågade för att för en sekund upplysa föremålen, var det förenadt med verklig fara, att våga rymningen.

De måste alltså vänta till dess elden alldeles slocknade ut och det blef mörkt i grottan. Då voro de öfvertygade om att de vaksamma posterne icke skulle se dem eller deras förehafvande. Att posterne icke skulle komma in i grottan togo de för afgjort, emedan de icke anade att en annan väg fanns. Men, det fanns ändå ögonblick, då Korporal-Sven icke kunde tro annat, än att kosackerne, som voro så försigtige, visste om den hemliga gången. I nästa ögonblick åter ansåg han sina mörka tankar för skuggbilder, »ty», så resonerade han, och det temligen klart, »om Emelka känt till gången, skulle han icke låtit oss ligga här utan tillsyn, utan ställt en postkarl tätt bredvid oss.»

»Såg du hvar den unga flickan tog vägen», frågade Arvid med dämpad stämma.

»Ja, hon ligger på andra sidan elden och sofver förmodligen, hon också.»

»Tror du att tiden är inne att våga försöket ännu?»

»När elden alldeles slocknat.»

»Och öppningen är fri?»

»Ja, efter hvad jag kan finna, är det ingenting, som hindrar oss.»

Blott med långa mellanrum uppflammade elden nu mera. Detta gladde de båda fångarne på det högsta och isynnerhet Korporal-Sven, som för sig sjelf mumlade:

»Kommer snart tillbaka och har flere med mig, och då vill jag se om den sakramensskade röfvaren ska komma undan.» Högt tillade han: »Håll er i ordning, löjtnant. I rippet vilja vi fresta lyckan. Ni låter mig, som är bekant med terrängen, föra befälet här?»

»Ja», svarade Arvid kort. »Men låt det, som ska ske, ske fort, ty jag pinas förfärligt i denna unkna håla.»

»Åh, ännu en gång får ni väl göra ett besök här», inföll Korporal-Sven torrt.

»I hvad ärende?»

»Det blir min ensak.»

Arvid teg. Han ansåg det icke mödan värdt att söka utforska Korporal-Sven. För honom var det nog tillfredsställelse, att han visste sig kunna hysa fullt förtroende till den gamles redlighet och erkända förmåga att kunna reda sig ur farorna. »Tiden får väl uppenbara hans hemlighet», tänkte han. »Nu gäller det bara att komma härifrån.»

Korporal-Sven, som på sista tiden noga lagt märke till posternes gång i yttre grottan, upptäckte till sin utsägliga förnöjelse, att de mindre ofta än förut blefvo synlige i öppningen, och denna omständighet styrkte honom ytterligare i den förmodan, att den hemliga utgången var dem obekant.

»Snart ska' de irte visa sig mera i öppningen», hviskade den gamle med hemlig glädje, »och då är det vår tur att handla. Håll er i beredskap, löjtnant, ty vårt försvinnande måste ske så hastigt som möjligt.»

Korporal-Sven hade spått sannt. När elden helt och hållet slocknat hördes icke mera posternes steg, och äfven om de fortsatt sin förra promenad, skulle de ändå icke kunnat se hvad fångarne hade för sig, ty mörkret hvilade tjockt och ogenomträngligt för menskliga blickar öfver alla föremål i den vida grottan.

»Nu», hviskade Korporal-Sven och kröp tillsammans som en katt färdig till språng. »Öppningen är visserligen liten, men vi få ändå försöka att tränga oss igenom. För er går det betydligt lättare än för mig. Gå ni först! Jag ska' skydda reträtten.»

En orm kunde bestämdt icke smyga mera ljudlöst öfver de nedfallna löfven i skogen än Arvid med händernes tillhjälp halade sig fram öfver den skrofliga stenen. Om posterne stått endast ett par alnar ifrån honom, skulle de icke hört när han kröp in i hålet.

Utan att betänka sig stack han in hufvudet och lät sedan kroppen efter åtskilliga vridningar och svängningar följa efter.

»Nu är det min tur», mumlade Korporal-Sven och kröp fram till öppningen. Men innan han stack in hufvudet, såg han sig omkring. Endast mörker mötte hans blickar, och hans skarpa hörsel förnam icke något annat ljud, än de sofvandes snarkningar.

»Den heliga jungfrun, som är deras patronessa, beskydde dem för deras dumhet», mumlade han såsom en from afskedsönskan, »och måtte de allesammans blifva befriade från sin skärseld, därför att de gynnat två duktige finnars flykt, amen! Puh, det är fördömt kallt i den här mullvadsgången», fortfor han och stack in hufvudet i öppningen; »men, rädd är jag...»

»Ha, ha, ha!» ljöd i detsamma ett skärande hånskratt tätt bakom Korporal-Sven i detsamma ett starkt sken upplyste grottan och kosackerne, hvilka yrvakne tumlade upp, den ene hit och den andre dit, samt famlade efter vapnen, i den tanken att de blifvit öfverrumplade. »Du känner nog Jemela se'n gammalt, kamrat, och du borde veta, att han inte är så god att lura.»

Det var nära att Korporal-Sven fått en slagattack, så förskräckt blef han vid Jemelas första uppträdande. I första ögonblicket genomfor honom blixtsnabbt den tanken att han skulle sätta sig till motvärn, men när han märkte, att den ene kosacken efter den andre reste på sig, uppgaf han sin plan, och beslöt att med lugn foga sig i sitt öde. Han var säker på att Arvid nog skulle rädda sig, och då kunde han redan under morgondagen vänta sine landsmän.

Der han nu låg till hälften inkrupen i öppningen, gjorde han en ganska slät figur. Och när han då hörde att de andre kosackerne med full hals instämde i Jemelas hånskratt och begabberier, kände hans raseri inga gränser. Han bet tillsammans tänderne så hårdt, som om han velat mala dem till gryn och för sig sjelf svor han de dyraste eder han kunde hitta på i hastigheten, att utkräfva en grundlig hämnd på Jemela. Skamflat och röd som en pion kröp han ut i grottan, der han genast blef omgifven af kosackerne, hvilka slog honom med flata sablarne, stucko honom lindrigt med lansarne, och på alla upptänkliga sätt gjorde spe af

hans misslyckade flykt. Korporal Sven bibehöll det oaktadt temligen väl sitt tilltvingade lugn, ända till dess han såg Emelka resa sig upp och betrakta honom med gäckande min. Men då vände raseriet åter tillbaka, och utan att betänka den fara, han lopp, sprang han upp med en panthers vighet, knöt båda händerne mot den gamle kosacken, och utropade:

»Häng mig så många gånger du finner för godt, din bof! Ditt tillhåll är röjdt och många timmar ska' ej gå till ända, förrän du inför en fader ska' stå till ansvar därför att du på ett skändligt sätt borttröfvat hans . . .»

Det sista ordet bortdog i en suck. Emelka hade störtat upp och ett slag af hans karbinkolf fällde den djerfve finnen till marken, just som han skulle utsäga det afgörande ordet. Emelkas snabba rörelse hindrade också Hafira, som till hälften rest sig upp och lyssnade uppmärksamt, att få höra slutet.

»Vakta honom väl!» skrek Emelka med af vrede darrande stämma. »När solen går upp ska' han dingla i det högsta trädet. Men», fortfor han och såg sig omkring, »hvar är hans kamrat?»

»Han lyckades fly genom hålet der, innan jag kunde hindra det», svarade Jemela med ett grin. »Der finnes förmodligen en gång, men jag ska' väl finna honom bland klipporna. Kom!» sade han till några kosacker, som tycktes vara mest vakna, »vi måste gå vakt kring ön. Flyktingen får inte undkomma.»

»Försök att få honom i ert våld», bad Emelka med ängslig uppsyn. »Kommer han undan, så äro vi inte i säkerhet en enda dag. Hederlig belöning åt den af er, som kniper honom lefvande eller död!»

»Ut till jagten igen!» skrek Jemela och svängde sabeln öfver sitt hufvud. »Han ska' kunna smyga ljudlösare än ormen, om han ska' undgå oss!»

Om Emelka hade kunnat se det leende, som spelade på Jemelas läppar, då han uttalade dessa ord, skulle han utan tvifvel kommit på andra tankar, än dem, som nu sysselsatte honom.

ANDRA AFDELNINGEN.

1.

Vid pass en mil norr om den lilla staden Kristina, belägen på Saimens vestra strand, låg vid tidpunkten för denna berättelse det vackra herresätet Sköldsborg, bebodt af gamle major Aron Sköld. Gården var på trenne sidor omgifven af tät skog. På den fjerde sidan var synkretsen begränsad endast af skogen på Saimens motsatta strand. Från öfre våningen i den ståtliga hufvudbyggnaden (der funnos också tvenne flyglar, men ganska små, fastän prydliga till sitt yttre) hade man en den mest storartade utsigt öfver den tjusande sjön med dess otaliga grönklädda holmar och nakna, otillgängliga skär.

Ofta under de ljumma sommarqvällarne kunde de fiskare, som af en riklig skörd händelsevis lockades att styra sina båtar in på det vatten, som egentligen lydde under Sköldsborg, varseblifva en blek, gråhårig och gråskäggig man, som alltid stod vid det mellersta fönstret i öfre våningen. De visste nog hvem det var, och mången from bön uttalades af den fattiga befolkningen för »gamle majorens» lycka och välgång. »Gamle majoren», såsom Arvids far i dagligt tal kallades af traktens befolkning, var en husbonde som få, och kunde fördenskull glädja sig åt, att han hade de trognaste och flitigaste tjenarne på många mils omkrets. Han var sträng, men med rättvisa, och aldrig gnattade han bittida och sent på sitt folk såsom största delen af nutidens husbönder. Hans hustru, Katinka, var honom också lik i tänkesätt och uppförande mot dem de hade i sin tjenst, och den, som en gång fick plats på Sköldsborg, vare sig man eller qvinna, ville icke mera derifrån så länge de hade krafter att arbeta.

»Gamle majoren» var en veteran sedan förra ryska kriget, och såsom minne af denna strid hade han flere ordnar och medaljer.

»Vore jag inte alltför gammal, skulle jag också inträda i mine bröders led», sade majoren när första budskapet om fredens slut kom till hans hem. »Du, Arvid, skall ej svika din far eller det namn du bär, ty såsom jag ofta sagt dig, Gustaf den tredje nämnde många gånger med stolthet namnet Sköld, och det yngre släktet skall ej behöfva ställa min son bland de fege.»

Med dessa ord hade han tagit afsked af sonen, som erhållit befallning, att genast inställa sig på den plats, der savolaksbrigaden skulle mötas, nemligen S:t Michel.

Den gamle blef till en del besviken i sin tro. Kriget gick baklänges; finska hären också, och de rofgrige fienderne öfversvämmade landet.

Dag ut och dag in vandrade »gamle majoren» genom sitt rum och »drabantsalen», så kallades rummet utanföre, emedan det var prydt icke allenast med porträtter af fordne härförare, utan äfven med vapen af allehanda slag. Sorgsen lät han då sina blickar glida längs väggarne. Det såg alldeles ut som om han för blygsel icke vågat se bilderna af Sveriges och Finlands vidtberömda hjeltar i ansigtet. Der funnos äfven porträtterna af Stålhandske, Finlands stoltaste son under Gustaf II Adolfs fanor, mannen, som gaf så kraftiga handslag; af Arvid Wittenberg, lejonet från Warschau; af Brochhausen, som offrade sig och sitt slägtningeregemente i drabbningen vid Lund, med flere storheter. Och när den gamle betraktade dessa bistra anleten, hvilka, om de varit lefvande, skulle bleknat af harm och förödmjukelse, då vattnades hans ögon på samma gång som händerne krampaktigt knöto sig. Var det kanske en bön, eller en förbannelse, som då sväfvade på hans läppar, när han tänkte på det närvarande?

Så plögade han vandra rundt kring salen och stannade alltid till sist framför det väldiga slagsvärd han burit när han var i fält, och hvilket hade sin plats under Gustaf den tredjes porträtt. Hvad han tänkte då, klädde han aldrig i ord. Måhända upprullade minnet för honom segrande dagar och nederlag,

brott och förtjenster. När han lemnade denna plats var han dyster som en öppnad graf, och aldrig gick han derifrån förrän han tryckt svärdet till sitt bröst och framhviskat ett namn, som i många, många år innehafte den heligaste platsen bland hans rika minnen. Det framgick deraf tydligt, att detta namn var förknippadt med händelser, hvilka timat under den tredje Gustafs dagar. Den gamle stod just i det ögonblick vi göra hans bekantskap framför sina vapen, på hvilka månen kastade sitt hvita dallrande sken. Det stora slagsvärdet hvilade i hans famn, och hans läppar trycktes sakta mot den af blod rostiga klingan under det de framhviskade blott detta namn:

»Marvea.»

Några minuter derefter hängde svärdet på sin plats, och »drabantsalen» var öde. Men när fiskaren morgonen derefter kom hem till sin väntande hustru, kunde det hända att han med allvarsam uppsyn berättade för den lyssnande familjen, att han åter sett »gamle majorens» hvita lockar och allvarliga drag på fönsterrutan.

2.

År 1808 bar många sorger och många fröjder i sitt sköte. Dess vinter var dyster och lång, och långa voro de invärtes qual och de utvärtes lidanden, som den finska hären fick utstå. Mången kämpe frös och grät harmens tårar på samma gång. Hvarför tillläts det honom icke att stanna. Hvarför fick han icke en gång pröfva sina krafter?

Dessa frågor gjorde sig »gamle majoren», der han vid Lunds, den gamle vapenbrodrens och inspektorens sida med stora steg gick fram och tillbaka i den med svart behängda »drabantsalen». »Gamle majoren» hade sina besynnerliga idéer, och ingen må säga ett ondt ord om honom för det. Han var aktningvärd i sin sorg, ty han sörjde öfver fosterlandets olycka.

Föraktlig den, som med likgiltig blick kan se sitt fädernesland härjas och i nödens stund af fala här-förare prisgifvet åt fiendernes plundringar!

En qväll på vårsidan kom en ryttare i galopp till Sköldsborg och blef genast införd till »gamle majoren».

Ryttaren var Korporal-Sven, som kom med helsingar från Arvid. Han medförde äfven ett annat budskap, hvilket hade till följd att »gamle majoren», liflig som ett barn kom inspringande till fru Katinka, tog henne i famnen och kysste henne ömt.

Och då hon, förvånad öfver den gamles förändrade sinne, bad att få veta orsaken, sände han genast bud efter gamle Lund, och sedan denne hörsammat kallelsen, inträdde trion i majorens rum, der Korporal-Sven stod på post vid dörren.

»Upp med hufvudet, gamle kamrat!» kommanderade majoren, liksom om han ännu stått för fronten. »I dag skola vi ha oss en glad dag, och 'drabantsalen' skall åter bli ljus och trefflig som tillförne. Nu behöfver jag inte skämmas för att se mine gubbar i synen!»

Fru Katinka och gamle Lund sågo ut som levande frågetecken, men den gamle fortfor:

Finska hären har vunnit sin första seger. Bort med sorgdrägten! Nu skall man få se, att vi snart få bli vittne till huru moskoviterne trafva söderut igen. Om jag hade Adlercreutz här i denna stund, skulle jag krama hans ärliga finska hand med Stålhandskes styrka!»

»Drabantsalen» var åter ljus och glad som tillföre, och när »gamle majoren» vid sin makas arm vandrade från det ena porträttet till det andra, nickade han betydelsefullt åt de gamle kämparne, och för sig sjelf hviskade han:

»Det är er anda, som hvilar öfver vårt unga slägte.»

Samma qväll passerade tvenne gamle vandringsmän förbi Sköldsborg. Efter gammal vana kastade de sina blickar upp till majorens fönster.

»Såg du honom», frågade den ene vandraren.
 »Såg du huru förändrad han var?»

»Ja», svarade den andre och drog kamraten med sig, »jag såg tydligt att han höll händerne hopknäppte öfver bröstet. Blek var han som tillförne, men ändå var det något, som var olikt.»

Samma qväll som de förut berättade händelserne på Gråskär timade satt »gamle majoren» alldeles ensam i sitt rum innanför »drabantsalen». Han hade intagit en beqväm ställning i en ländstol, som hade sin plats bredvid det stora, väggfasta skåpet, hvori majoren förvarade alla sina handlingar, och till hvilket han sjelf alltid bar nyckelen, hängande på en silkesnodd omkring halsen.

Mörkret sänkte sig efterhand allt tätare ned öfver Saimens yta, och af de vackra öarne och skären blef det till slut blott en formlös massa. Regnet piskade de höga fönsterrutorna och med långa mellanrum hördes i vester den svagt mullrande åskan.

»Jag trodde att vår seger skulle blifva fullständig», mumlade den gamle och sänkte hufvudet ännu djupare, »men segertåget har inte gått långt för stora arméen. I Alavo var återvändspunkten och ånyo bär det af upp mot norr. Den ende, som håller i sig, är Sandels. Han ger moskoviterne mycket att sköta. Ära öfver honom för det!»

Med dessa ord reste sig den gamle, flyttade ländstolen åt sidan, påtände en lampa och öppnade den stora skåpdörren. Derinne lågo pappersbundtar och lösa blad om hvarandra, mellan hvilka en landskapskarta här och der stack fram. Utan att yttra ett enda ord genomsökte »gamle majoren» dessa åldriga minnen, läste rubrikerne på en och annan och nedlade den åter varsamt på sin plats.

På detta sätt hade han under ihållande tystnad genomsökt de två öfversta hyllorna, läst här och der, begrundat åtskilliga öfverskrifter, bläddrat igenom somliga och åter lagt de dammiga skrifterne tillbaka. Ännu syntes icke i hans drag den glädje,

som brukar tillkännagifva att sökandet blifvit krönt med framgång. Han var ännu lika dyster och högtidlig att se på.

»Hvar har jag väl gjort af mina dyrbaraste anteckningar», mumlade han och for med handen öfver pannan, liksom för att draga sig till minnes, hvar han lagt det han sökte. »Skulle kanske någon . . . nej», afbröt han sig sjelf; »hvem skulle väl kunna få reda på dem, när jag ej släpper nyckeln ifrån mig.»

Derpå tog han lampan från bordet, ställde den på golvet och föll sjelf på knä, samt började att ifrigt rifva i den nedersta hyllans pappersbundtar. Härunder uttryckte hans ansigte än hopp, än fruktan, och ibland upphörde han alldeles med sökandet, i det han frammumlade långa meningar.

Slutligen återstod endast en liten del af hyllan. Kallsvetten började perla utför den gamles kinder, ju längre han sökte utan att finna, och han var nära att uppgifva allt hopp, då han till sin ousägliga glädje just ibland de sista papperen påträffade några blad, hoprullade och omvirade med ett silkessnöre.

»Jag visste nog att det skulle finnas», mumlade han och aftorkade den svettiga pannan. »Det var länge sedan jag genomläste dessa dyrbara anteckningar. I qväll vill jag ånyo försätta mig till den tid, då lyckan, kort men njutningsfull, log emot mig. Ej för de största skatter säljer jag dessa papper.»

»Gamle majoren» uppreste sig häftigt, slog igen skåpdörren, ställde lampan ånyo på bordet och tog plats i ländstolen, dock först efter det han noga förvissat sig om att dörren var tillåst.

Så satt han en lång stund, försjunken i djupa tankar, än glada, än sorgliga. Manuskriptet höll han stadigt mellan sina fingrar. Många gånger förde han handen upp till bordet för att lägga ifrån sig papperet, men efter något betänkande ändrade han sig alltid. Var han kanske rädd för att under denna dystra natt för sitt inre upprulla förflutna tidens händelser? Det såg åtminstone så ut.

»Nej; det här duger inte!» utropade han slut-

ligen, i det han med en energisk åtbörd upplyfte det mot bröstet nedsjunkna hufvudet. »Fordna bilder skrämma mig och göra mig vek. Jag är väl inte ett barn heller, som inte har mod att se de förflutne händelserne sådana de voro. Bort nu med alla betänkligheter!»

Med en häftig rörelse kastade han papperet på bordet, afklippte varsamt den fina silkessnodden och vecklade upp rullen.

Öfverst på första sidan stod med stora bokstäfver:

»MARVEAS SAGA.»

När den gamles blickar träffade dessa ord, så enkla och likväl så betydelsefulla, studsade han ofrivilligt tillbaka, liksom om han fått se en plötslig uppenbarelse. I nästa minut var han åter samme lugne man och omkring hans fint bildade läppar spelade till och med ett leende, då han mumlade:

»Det är första gången dessa ord uppväckt en sådan plötslig rörelse i min själ. Bara fantasier och foster af mitt upprörda inre.»

Tiden skred framåt sin jemna gång och midnatten hade länge sedan gått förbi. Den gamle märkte ändock icke tidens flykt. Rundt omkring honom slumrade alla. Han ensam vakade med sina minnen.

Långsamt, liksom hade han för afsigt att utantill lära sig den korta berättelsen, till hvars genomläsande knappt en half timme åtgick, genomgick han sida efter sida och försjönk alltid i djupa tankar innan han vände om nästa blad.

Så lydde Marveas saga:

»Den 2 juni blef jag kommenderad att med 20 man företaga en rekognoscering inemot Pumala. Det var natt. Utan hinder kommo vi fram till de ryske förposterne, hvilka gáfvo eld på oss. Vi svarade icke utan drogo oss tillbaka, sedan vi märkt att fienderne sökte kringgå oss.

Den 6 i samma månad blef jag åter kommenderad till rekognoscering med samma soldater som tillförne. Vi tågade tyst och försigtigt åstad, men icke

såsom förut raka vägen, utan smögo fram längs Saimens bugtiga stränder. På en trädbevuxen kulle sågo vi lansar sticka fram, och vi märkte genast att det var kosacker. Skyddade af småskogen kommo vi dem så nära, att vi tydligt kunde se deras förehafvande. De hvilade i all sorglöshet, ty de trodde förmodligen att vi ej skulle komma tillbaka så snart.

I kosackhopen befunno sig tvenne qvinnor, en ung och en gammal. Den förra var en qvinna af ovanlig fågring. Hon egde en kosackflickas smidiga gestalt och glöd. Mina blickar fasthängde vid den sköna synen. Tvenne män täflade om hennes ynnest, men hon syntes icke bry sig om någon. Detta förtröt den gamla hexan, som icke blott öfveröste den unga med de skyfligaste tillmälen, utan tilldelade henne också flera slag därför att hon icke ville bestämma sig i fråga om karlarne. Denna misshandel kunde jag icke åse med likgiltiga blickar. Jag omringade kullen och efter en kort strid blefvo kosackerne fångne. Flickans båda tillbedjare hade undkommit, och de förbannelser, som de slungade öfver henne, ljuda ännu i mina öron.

Kosackflickan, den sköna Marvea, blef ett par dagar derefter röfvad ifrån mig, och jag återsåg henne icke förrän på hösten samma år, då jag vistades i Petersburg. Hon var då i sine båda tillbedjares sällskap, och jag såg henne dansa för folket. Bland säischniker, muschniker och dworniker utförde hon sina språng under det de båda karlarne vaktade henne med falkblickar och uppsamlade penningar. Mitt hjerta upprördes. Med Svens tillhjälp fick jag reda på deras bostad, och en mörk höstnatt lyckades jag att föra bort henne. Hon kände genast igen mig och förtroendefullt följde hon mig.

Hvad är mera att säga, än att hon blef min maka och födde mig en dotter. Men i hvarje minut fruktade hon sine plågares ankomst. De hade röfvat bort henne från hennes far under ett fiske på Wolga och hotade att förfölja henne till verdens slut om hon flydde undan dem.

Det var en höstkväll ett år efter hennes flykt.

Vi bodde kvar i Petersburg, och Marvea hölls ännu vid sjuksängen. Då ... men tyst, jag lider oerhördt ... mördarnes dolkar sänkte sig i den rena qvinnans bröst ... min nyfödda dotter var försvunnen! Husets dwornik hade blifvit mördad ... polisens efterspaningar voro förgäfves. Men Sven hade sett bofvarnes drag! Skall han finna dem? Marvea, Marvea; du föll ett offer för din kärlek till mig, men hvar är din och min dotter, hvar är ...»

Meningen blef icke fullbordad. Marveas saga var ej längre.

Den starka skymningen var försvunnen. Regnmolnen voro borta, och i stället möttes den gamles häpna ögon af en ren ljusblå himmel, som i öster var garnerad med ett bredt purpurbräm. Saimen låg så jemn och blank som ett nytvättadt spegelglas. Det var en morgon så blid, som man endast får se i vårt kära Norden.

»Det är ånyo morgon», hviskade den gamle krigaren och lade pannan mot fönsterrutan. »Inte kände jag på mig att jag vakat så länge. Men, hvad är det jag ser derute», fortfor han ifrigare och skuggade ögonen med ena handen. »En båt så sannt jag står här. och i båten endast en menniska. Vid min skarpa klinga», skrek han till sedan han en god stund haft sina blickar stadigt fästade på båten, som med skyndsamma årtag närmade sig land, »karlen, som sköter årorna, bär uniform. Hvad står nu på! Nu är det väl inte värddt att mera tänka på sömn i natt. Den der junkern tyckes ha ett angeläget ärende hit, annars rodde han väl inte som om det stode för glatta lifvet. Jag måste se efter hvad det är för en gynnare.»

Sedan »gamle majoren» med en brådska, som tydligt utvisade hans begär efter att få underrättelser, inlåst »Marveas saga» i skåpet och hängt den lilla blanka messingsnyckeln omkring halsen, öppnade han varsamt dörren till »drabantsalen», smög på tå derigenom, för att icke genom något buller väcka fru Katinka, som hade sitt rum också bredvid den nämnda salen, kastade i förbifarten en hastig blick upp till Arvid Wittenberg och försvann i stora trappan.

På samma gång som den gamle utan buller öppnade stora dörren och trädde ut på trappan, hördes också tvenne namn:

»Min far!»

»Arvid!»

3.

»Har någon olycka inträffat? Har Sandels blifvit slagen? Är hären sprängd», lydde de frågor med hvilka »gamle majoren» öfverhopade Arvid när de ändteligen, enligt löjtnantens önskan, hunnit upp i det rum, majoren nyss lemnat. »Svara, pojke; jag är orolig som . . .»

»Åhnej, min bästa far», afbröt Arvid med ett eget leende, »så farligt är det ändå inte!»

»Men, du ser ju ut, som om du varit i den blodigaste slagting. Du har ju stora skråmor på kinderne och händerne och uniformen är ju nära nog i trasor!»

»Jag skall förklara allt för er, min far», svarade ynglingen och aftorkade blodet, som rann utför kinderne, »men ni får inte uppehålla mig länge, ty jag måste skynda till kapten Malm, jag lär väl inte hinna längre, och med hans åtgärd befria vår trogne Sven, som råkat falla i händerne på en svärm kosacker, som nu som bäst håller till på Gråskär.»

»Hvad säger du, pojke!» ropade majoren och sprang upp, »ha vi kosackerne så nära oss?»

»Så förhåller det sig, min far», svarade Arvid med dyster stämma och började derefter sin berättelse om tillfångatagandet. Detta känna vi till förut och vilja således endast lyssna till huru den unge mannen förtäljde om sin flykt ur »Kálas remna».

»Ni kan inte göra er någon rätt föreställning om de känslor, som bemäktigade sig mig, när jag väl hade krupit in i gången och då fick höra det djefvulska skratt, som den vaknande kosacken uppgaf. Sven var med halfva kroppen inne i öppningen, blott ett

par alnar bakom mig, då jag, just som jag förnam hänskrattet hörde honom mumla för sig sjelf:

»Det är den satans Jemela.»

Arvid uttalade detta namn utan att ens se på fadren. Den gamles dödsbleka utseende undgick således hans uppmärksamhet.

»Jemela!» sade den gamle med osäker stämma och reste sig upp. »Hörde du Sven uttala detta namn?»

»Ja, min far! Men hvad i Herrans namn kommer åt er», ropade den unge mannen med ångestfull röst och störtade fram till fadren, som med möda kunde hålla sig på benen. »När Sven aldrig först kom in i grottan och fick se den der kosacken, blef han nästan lika förskräckt som ni! Store Gud! Någon mörk hemlighet är sannolikt förknippad med detta namn!»

»Fortsätt, fortsätt», mumlade den gamle och sjönk nästan tillintetgjord ned i ländstolen.

Arvid fortfor:

»Jag såg nu att vår flykt var upptäckt, och i första ögonblicket tänkte jag verkligen på, att krypa tillbaka och öfverlemna mig i fiendernes händer, heldre än att som en hund bli nedskjuten på klipporna om jag lyckades att komma så långt. Men jag uppgaf detta beslut, ty en annan plan genomför ögonblickligen mitt hufvud, nemligen att skynda till mine bröder och med deras tillhjelp både rädda Sven och knipa hela kosacksvärmen. Jag satte genast mitt beslut i verkställighet, och, förlitande mig på att ryssarne inte kände till hvarest gången gick upp i dagsljuset, började jag att så fort möjligt var, krypa framåt.»

»Jag känner till den der gången», sade majoren med ihålig stämma, »den slutar vid 'Kalas remna'.»

»Ja, så hörde jag också Sven säga. Hvassa stenar öfverallt refvo sönder mine armar och förskaffade mig ganska kännbara sår, men jag tordes ej klaga, ehuru jag många gånger var böjd dertill. Ändteligen vidgade sig gången, så att jag derefter kunde gå upprikt, men flykten gick därför inte hastigare, ty samma hinder mötte mig här som förut. Slutligen såg jag en ljusare strimma framför mig. Jag glömde stenarne under och på sidorna om mig och sprang så fort jag

i min ställning kunde fram mot den ljusa strimman. För ett ögonblick stannade jag och hemtade nya krafter. Jag lyssnade som den lifdömde efter benådningsordet och huru glad blef jag inte, då jag förnam en len susning och kände hur en kall luft fläktade mot mig. Jag visste nu att jag snart skulle vara i det fria, och många minuter gingo inte heller till ända förrän jag stod på de höga klipporna och i djupa drag insöp den friska luft, som jag så länge hade varit tvungen att umbära. Nu blef min första fråga den åt hvilket håll jag skulle vända mig för att påträffa en båt. Nog visste jag hvar kosackernes båtar lågo, men dit fram vågade jag mig naturligtvis inte, ty det hade varit alldeles detsamma som att löpa rakt i fångenskapen igen. Under det jag således öfverlade om bästa sättet att komma ifrån Gråskär, kom jag att af en händelse kasta mina blickar upp till högsta klippspetsen. Något rörde sig deruppe, det såg jag tydligt och eftersom det omöjligt kunde vara något djur, måste det vara människor, och till på köpet kanske kosacker.

Förvissad om, att de ännu inte upptäckt mig, hukade jag mig ned bredvid ett utsprång och höll blickarne stadigt fästade på de rörliga föremålen uppe på spetsen. Och när jag efter en stunds förlopp såg att det var två människor deruppe, och att de stego ned för klippan på hvar sitt håll, anade jag genast, att de voro utsände för att gripa mig. Jag dröjde icke en enda minut längre, utan begaf mig, jag också, utför de skrofliga väggarne. Här var det som uniformen slets i trasor och de förra såren blefvo större.

Ändteligen kom jag ned till stranden. Framför mig låg Saimen och friheten, bakom mig en grym död i den otäcka grottan. Men ingen båt syntes till så långt jag än spanade. Jag måste således anlita min skicklighet i simkonsten och försöka att taga mig fram till udden der vår båt låg gömd. Just som jag stod i begrepp att afkasta uniformen, kom jag att tänka på, att om kosackerne hittade rocken, hvilket de utan tvifvel skulle göra, måste de genast komma på den tanken, att jag tagit denna väg och därför förfölja mig. Deremot, om de alls inte påträffade något

spår efter mig, skulle de tro, att jag förstuckit mig bland klipporna och således genomsöka hela ön, något som var högst gynnande för min flykt.»

»Du passar minsann till knekt, pojke», sade den gamle och omfamnade ömt sonen. »Din flykt skulle hedrat hvilken gammal erfaren krigare som helst.» För sig sjelf mumlade han, i det han ånyo sjönk tillbaka i ländstolen: »Hade Jemela kunnat ana att han var min son, skulle nog det odjuret hållit bättre vakt om honom. Fortsätt, fortsätt», utbrast han derefter med liflig stämma.

»»Min berättelse är slut nu», svarade Arvid och gick med hastiga steg fram och tillbaka öfver golfvet. »Jag har endast några ord att tillägga. Sådan jag gick och stod kastade jag mig i vattnet, och hann osedd fram till den smala udden, der vi lemnat båten. Mitt enda hopp var nu att den skulle finnas på samma ställe. Allt efter som jag närmade mig målet tilltog min ängslan, men denna förbyttes i glädje så snart jag kom fram, ty redan på långt håll urskiljde jag konturerne af båten. Utan att förlora en enda minut, stötte jag från land, och har, sedan jag vid udden grep årorna, icke lemnat dem en enda minut.»

»Då är du väl trött efter den der ansträngande rodden, stackars pojke?»

»Åh skräp! Jag känner mig bara litet underlig i kroppen, det är alltsammans och det går nog bort när jag kommer i verksamhet igen. Jag skall på ögonblicket bege mig af.»

»Vill du inte att vi först underrätta din mor om att du är här?»

»Kära far», svarade Arvid med en otålig rörelse, »hvad skulle väl det egentligen tjena till. Om hon får veta att jag är här, så blir det bara en mängd utrop, böner och förmaningar och under denna tid går kanske tillfället att rädda Sven, förloradt. Förstå mig nu rätt, far», utbrast ynglingen och slog sina armar kring den gamles hals, »jag underskattar visst inte den kärlek, som min goda mor hyser för mig, men då en trogen tjenares och väns räddning kanske

blir omintetgjord medan jag lyssnar till hennes kärleksord och...»

»Jag förstår dig, pojke», afbröt den gamle och sprang upp med en ynglings liflighet. »Vid min skarpa klinga! du skall få den bästa hästen i stallet, och jag skall sjelf skjutsa af dig bara du ger dig så mycken tid, att du kan besvara ett par af mina frågor.»

»Fråga, fråga», mumlade Arvid på det högsta otålig.

Den gamle betänkte sig några ögonblick, och under denna tid tycktes han utkämpa en hård strid med med sig sjelf om han skulle våga att göra frågorna eller icke. Slutligen, då han såg att Arvids otålighet blef allt större, sade han, i det han gick fram och ställde sig vid fönstret:

»Såg du bland kosackerne en man med stort skägg och illistig uppsyn, en...?»

»Jag vet hvem ni menar; kosackernes anförare! Sven kände honom också.»

»Hörde du hans namn?»

»Ja!»

»Och det var?»

Vid denna fråga andades »gamle majoren» så tungt som om han höll på att i ett nu förlora andedrägten.

»Jag tror det var Emelka.»

»Det är han», mumlade den gamle och lutade sin bränheta panna mot det kalla glaset. »Hvilka gräslika minnen dyka inte ånyo upp med förökad styrka, så snart jag hör namnet på denne bof, den störste som jorden har burit. Och Sven, hvilken han redan för tjugu år sedan svor dödligt hat, är nu i hans våld. Men», fortfor han och lyfte sina blickar upp mot den klara morgonhimlen, der solen just nu strödde ut sina gyllene rosor, »om det deruppe finnes någon, som straffar brottet och låter det goda och ädla få sin lön, då ska' äfven denna förfärliga händelse få ett godt slut.»

Under denna fadrens monolog gick Arvid med brådskande steg fram och tillbaka. Det sjöd inom honom; han ville ut för att ila kapten Malm till mötes.

Hans höga, jemna panna skuggades af moln, hvilka stundom veko bort, men endast för att en sekund derefter åtföljas af andra. Otåligheten lästes tydligt i hans blickar och ett par gånger stannade han till och med vid dörren, liksom ville han med en skyndsam flykt undandraga sig vidare frågor, men vände hvarje gång tillbaka när hans blickar föllo på den grubblande fadren. För att ändteligen göra ett slut på denna pinsamma belägenhet, sade han, i det han gick fram till den gamle:

»Eftersom ni min far vill ha så noga reda på det der fördömda kosackbandet, så måste jag väl omtala, att jag också der såg en skön, dansande flicka, som ...»

Redan vid sonens första ord, i hvilka lågo en god portion förebräelse för det dröjsmål fadrens grubblerier förorsakade honom (Arvid), vände den gamle sig om och betraktade sonen med förvånade blickar. Men knappt hade Arvid hunnit till sista ordet förrän majorens ansigte undergick en total förändring. Först purprades ansigtet af det åt hufvudet rusande blodet, ögonblicket derefter blef det blekt, som om dödens hand vidrört det.

»En flicka! Hvad säger du, Arvid», stönade majoren och grep ynglingen våldsamt i armen. »Säg, om du inte gäckas med din gamle, hårdt pröfvade far; säg ...»

Kraften svek här »gamle majoren» och med en djup suck sjönk han tillsammans i ländstolen. För en sekund var Arvid alldeles rådlös; det svindlade för hans ögon. Först Korporal-Svens häftiga sinnesrörelser vid åsynen af de båda kosackerne och den dansande flickan, och nu den förfärliga verkan berättelsen om den sednare gjorde på hans gamle far. Tillförne hade han icke mycket reflekterat öfver Korporal-Svens beteende, men nu, då fadren tog dessa underrättelser ännu närmare, började han finna saken högst besynnerlig och oroväckande.

Fadrens närvarande tillstånd, hvilket åter fjettade honom vid rummet, smärtade honom på samma

gång som det harmade honom, att han icke kunnat tåga. Åter hade hans afresa blifvit fördröjd.

»Det må gå hur som helst, jag måste åter väcka honom till sans», utbrast han och började begjuta den gamles tinningar med vatten. Majoren kom snart till medvetande igen.

»Hon lefver då! Gud vare lof för det; jag ska återse henne; ty det är hon; det kan inte vara någon annan! Ung och skön... och i Emelkas sällskap! Nej, det måste vara hon! Ha, jag vill sjelf draga åstad med alla mine tjenare och med våld rycka henne ur de skurkarnes händer! Hvar är du, Lund; säg till att båten...»

»För Guds skull, min far, sansa er», ropade Arvid, förskräckt vid åsynen af den gamles dödsbleka drag. »Hvad tänker ni på! Inte kan ni våga er ut nu; det får ni inte!»

»Gamle majoren» betraktade sonen med forskande blickar, och allt efter som han såg in i hans trofasta blå ögon, kom lugnet tillbaka.

»Arvid», sade han med darrande stämma och fattade ynglingens båda händer, »vet du, att Gud ändteligen hört mina böner, att...»

»Jag förstår dig inte, fader», hviskade Arvid och lade ena armen kring gubbens hals. »Förklara dig tydligare.»

I stället för att svara reste sig den gamle, drog fram nyckeln och öppnade skåpdörren. Som förut började han icke att rifva i pappersbundtarne, utan utdrog med darrande hand en liten låda, som hade sin plats på den nedersta hyllan.

»Kom hit fram till fönstret, Arvid», hviskade majoren och gick förut, sedan han först tagit ett fyrkantigt sammanviket papper ur lådan. »Jag vill nu för dig avslöja hemligheten.»

Med dessa ord vek den gamle upp papperet och Arvid hade knappt hunnit kasta en blick derpå förrän han bestört sprang tillbaka, i det han utropade:

»Det är ju den dansande kosackflickans porträtt.»

»Ja, som du ser föreställer också detta porträtt en dansande kosackflicka», sade majoren med ett vemodigt leende. »Är porträttet likt henne?»

»Det är ju samma flicka», sade Arvid och betraktade med ett visst intresse den vackra bilden. »Samma ansigte, samma gestalt, samma drägt.»

»Den flicka du har sett vid Gråskär är en tening, af den, som en petersburgisk målare framställt på detta papper.»

»Men, på hvad sätt har denna tafla kommit i edra händer, och hvarför rördes ni så häftigt när jag både nämnde kosackernes namn och talade om flickan. Samma rörelse, fastän inte så häftig, såg jag hos Sven. O, min far», utbrast Arvid och såg den gamle bedjande i ögonen, »min otålighet att komma härifrån har stillat sig. En stor hemlighet trycker er såväl som Sven. Afslöja den för mig!»

»Har du mod att höra den? Jag skall omtala den i få ord.»

»Ja, min fader, men sätt er först.»

»Nåväl», sade majoren och strök med handen öfver den höga pannan, »medan alla omkring oss njuta af sömnen, vill jag för dig yppa hvad som tryckt mig i öfver tjugu år. Du är nu i stånd till att handla sjelf, och jag ville just afvakta den tidpunkt, då jag kunde påräkna hjälp af dig.»

Vid dessa ord uppvecklade den gamle ånyo papperet, tryckte bilden till sina läppar och sade, i det han höll den framför Arvid:

»Är hon inte vacker?»

»Hon är skön», mumlade Arvid sakta.

»Ja, det är just rätta ordet», sade den gamle och nickade. »Men ännu vet du inte hvem hon är, eller rättare hvem hon var, ty hon finnes inte mera till.»

»Nej, hvem var hon?» hviskade ynglingen och böjde sig ned öfver fadren, som låtit sitt hufvud sjunka ned mot bröstet.

Den gamle teg en stund, en hel evighet för Arvid; men ändteligen upplyfte han hufvudet och sade, i det han steg upp och lade sin hand på ynglingens skuldra:

»Arvid; denna qvinna var . . . min första hustru.»

Hvilken som helst som varit i Arvids ställe, hade förmodligen till en början erfarit samma känslor som

han: den djupaste förvåning. På en lång stund, kunde han icke få fram ett enda ord, men då han slutligen hade en fråga på läpparne afbröts han af fadren, som sade:

»Jag vet hvad du vill fråga mig om. Du vill veta om vårt äktenskap var giltigt.»

»Ja», svarade Arvid med bortvändt ansigte. Han blygdes för sina tankar.

»Du kan öppet och ärligt se din gamle far i ögonen», sade majoren och öppnade armarne. »Marvea, så hette denna älskliga qvinna, som ödet förde i min väg först i Petersburg och sedan bland krigets buller, Marvea var min lagliga hustru, och hvad mera var, hon hade i hemlighet öfvergått till vår lära. En luthersk prest välsignade vårt förbund, och af de vittnen, som då voro närvarande, äro endast gamle Lund och Sven kvar i lifvet. Pojke! Med öppen blick kan du se din far i ögonen, ty han har aldrig begått någon låg handling.»

»Detta gläder mig mer än jag kan säga», hviskade Arvid och återgäldade den gamle hans omfamning. »Jag har således en syster», fortfor han med glänsande blickar, »men», återtog han och hans manliga stämma sänkte sig till en hviskning, »vet *min* mor om detta?»

»Hon vet om det», svarade majoren. »Tror du att jag för den älskliga qvinna, som jag utsåg till Marveas efterträderska ville ha några hemligheter? Nej, pojke; redan under vår korta förlofningstid omtalade jag för henne allt, hvad som rörde mitt förra giftermål, och vi sörjde båda bittert öfver min lilla Hafiras förlust.»

»Hafira!» utropade Arvid, »det är just samma namn som den sköna kosackflickan på Gråskär har.»

»Visste nog att det var hon, då jag fick höra Jemelas och Emelkas namn», sade majoren i det ett hoppfullt leende upplyste hans förut så dystra anlete. »Arvid», fortfor han och hans manliga drag uttryckte kraft och beslutsamhet, »jag vill sjelf följa med till Gråskär, för att...»

»Nej, nej, min far», ropade Arvid och höll den gamle, som var på väg att springa ut i »drabantsalen»,

tillbaka. »Ni får inte utsätta er för denna fara. Tänk om äfven ni skulle falla i kosackernes händer! O, det vore förfärligt!»

»Men mitt barn då», klagade »gamle majoren» och höll händerne för ansigtet, »hvad ska' det blifva af min stackars dotter!»

»Är det inte nog, att jag nu vet, att hon är min syster», hviskade Arvid och lutade sig intill fadren. »Och Sven ska nog stå mig bi!»

»Gå, gå!» ropade majoren och drog sonen med sig till dörren. »Du får rädda henne och föra henne hit. Hvilken skickelse af försynen, att han styrde dina steg hitåt. Dröj inte länge, Arvid! Hvarje dag, som går, ökar min längtan när jag vet, att Hafira finnes till och är mig så nära.»

»Jag skall genast skynda bort», svarade Arvid och kramade fadrens händer. »Jag går på ögonblicket och för hit min syster.»

Majoren teg några ögonblick. För sig sjelf öfvervägde han om det kunde ligga sanning i sonens yttrande. Han anställde en ordentlig revy med sina krafter, naturligtvis i tankarne, och måste slutligen för sig sjelf erkänna, att han icke var vuxen uppdraget.

»Du har rätt, Arvid», sade han och tryckte sonen till sitt bröst. »Jag förlitar mig på, att din ungdomliga kraft och den kärlek du måste hysa till din syster, hvilkens rätta plats är vid mitt hjerta och inte der borta bland de förvildade skarorne, skall räcka till. Gud vare med dig, pojke, och nästa gång du återvänder från Gråskär, vill jag hoppas, att du för din syster med dig.»

Ännu en omfamning och Arvid ilade med lätta steg igenom »drabantsalen», hvilken i hans barnår väckt förtjusning i hans själ. Nu märkte han icke en gång att de fordom så kära föremålen funnos till, och hans ögon halkade likgiltigt förbi de blanka och rostiga vapnen, med hvilkas lyftande han såsom liten pilt pröfvat sina krafter.

»Gamle majoren» vek icke bort från fönstret förrän han sett Arvid på en kolsvart springare i sporrsträck styra kosan norrut; då först lemnade han sin

plats, tryckte bilden af den sköna danserskan till sitt hjerta och hviskade:

»Hon måste vara lika skön som du! Gud gifve att hon vore lika ädel!»

TREDJE AFDELNINGEN.

1.

Vi förflytta oss åter till grottorna på Gråskär.

Emelkas förbittring öfver att det lyckats Arvid att fly undan, var större, än han lät påskina. Jemela var den ende, som märkte hvad som försiggick inom kamraten. När han fördenskull efter ungefär en timmes bortovaro kom tillbaka, utan att, såsom vi veta, hafva påträffat flyktingen, gick han direkt fram till Emelka, som satt för sig sjelf i en vrå af grottan, och sade, i det han lugnt lade sin breda hand på den gamles skuldra:

»Kunna vi vara ostörde här?»

Emelka spratt till lika mycket vid beröringen, som vid Jemelas ord, och sade, i det han häftigt reste sig upp:

»Tala fritt, Jemela. Ivan och Hafira ha gått ut och finnen hör oss inte.»

»Nåväl då, Emelka. Vet du hvem flyktingen var?»

»Hvem han var», eftersade den gamle kosacken och ryckte på axlarne. »En finsk officer, som du också såg.»

»Nog såg jag det», inföll Jemela otåligt. »Betraktade du honom inte närmare?»

»Det är mig alldeles likgiltigt om en spion är vacker eller ful», mumlade Emelka smått förargad öfver kamratens enträgna frågor.

»Ja, men nu är det inte heller fråga om han såg

bra ut eller inte; utan jag vill veta om du inte fästade dig vid, att han var lik någon viss person?»

»Säg ut så väl först som sist», utropade Emelka med tvär stämma. »Lägg en gång bort din säflighet och tala raskt ut skägget.»

»Det ska' jag visst eftersom du vill det då», genmälde Jemela och lutade sig intill Emelkas öra, samt yttrade endast dessa ord:

»Det var *hans* son.»

Emelka sprang upp som om han blifvit stucken af tusentals spjut. Hans ögon gnistrade och hela kroppen skälfde af raseri.

»Du drifver gäck med mig», vrålade han och drog blixtnabbt den krokiga sabeln ur gördeln. »Är det därför, som du kommit i qväll? Hans son! Nej, det är omöjligt», mumlade han saktare för sig sjelf. »Inte hade han någon son med henne!»

»Så har han väl det med någon annan då», ifyllde Jemela, som föresatt sig, att till hvad pris som helst säga ut allt det han anade. »Och du kan vara säker på, att om soldaten der kommer lös, så är faran stor för oss.»

»Han ska' inte komma lös», röt Emelka till så att det gaf genljud i grottorna. »Om ett par minuter ska' han upp i det högsta trädet.»

Vid dessa ord tog Emelka ett par steg framåt för att gifva befallning om domens verkställande på Korporal-Sven, som låg till utseendet alldeles liflös några alnar derifrån, men innan den gamle hann utsäga ett enda ord, grep Jemela honom våldsamt i armen och sade under det han skarpt fixerade Emelka:

»Du ville inte lyda när jag rådde dig till att låta Hafira bli hemma i vår by, och du ser nu att det varit aldrig bäst. Nu har jag ett råd till att ge dig och det är att du styr din vrede en liten stund, låter soldaten qvickna till, hvilket han snart gör, ty slaget tog väl inte så illa, och derefter försöker att locka ur honom om vår gamle fiende har någon son. Efter hvad jag kunde se, var den der löjtnanten åtminstone mycket lik *honom*. Sedan du fått veta hvad du vill, eller om soldaten skulle vara rakt omöjlig, då vill jag sjelf

hjelpa till att hissa upp honom. Gör nu som du vill. Lyder du mitt råd, så är det möjligt att fången i dödsängesten ska' yppa allt; lyder du inte; nå då går du kanske miste om underrättelser, som kunna blifva af stor nytta för oss.»

»Och det är du, som råder mig dertill», mumlade Emelka efter en stunds tystnad. »Du, Jemela, som alltid varit den förste att döma till döden, och varit så angelägen om att domen genast skulle verkställas!»

»Ja, det är just jag, som råder dig dertill», svarade Jemela och mötte stadigt Emelkas forskande ögonkast. »Men besluta dig hastigt, ty...»

»Nåväl, denna gången vill jag lyda ditt råd», sade Emelka och återvände till sin plats åtföljd af Jemela, som i förbigåendet sparkade till Korporal-Sven, för att se om han skulle gifva något tecken till att han var vid sans. Men det var alldeles som att sparka till en bergfast sten; finnen låg lika orörlig.

»Ditt slag måtte ha tagit hårdt», sade Jemela, i det han pekade på Korporal-Sven.

»Åhnej; jag slog inte alls hårdt», brummade Emelka. »Det var han som hade så klen skalle, att han inte kunde motstå slaget. Men, nu låta vi honom vara; när han vaknar upp igen ska' han dö, och det så sannt som jag heter Emelka. Derefter bryta vi upp och bege oss inåt landet. Vi måste stöta till någon större trupp, ty sjelfve ä' vi för svage att reda oss om vi bli anfallne. Jag har också hört sägas att bönderne rest sig.»

»Ja, det måste jag väl veta bäst sjelf, som för inte så länge sedan var nära att bli spetsad af dem på en rågåker», svarade Jemela med ett vedervärdigt grin. »Hade inte hästen varit så snabb, och om inte min enda kula träffat den jag sigtade på, nog hade jag då ridit min sista färd alltid. Men, vi ge dem allt så godt igen när tillfälle dertill yppar sig.»

»Det är just på det sättet man tvingar dem till lydnad», sade Emelka och slog med handen på sabeln, hvilken han lagt öfver sina knän. »Men, när jag nu tänker efter», fortfor han efter en stunds djupt be-

grundande, »var det just inte så klokt af mig, att ta Hafira med hit. Hon kunde gerna ha stannat kvar hos Matrena. Hvem kunde väl ana, att han skulle lefva ännu, han, som stal Marveas hjerta i Petersburg. Du kommer ihåg henne. Hon var alldeles lik Hafira, och när hon kom hem till Don igen med fadren, var hon sig rakt olik. Hon deltog inte som förr i våra danser och jagter, utan höll sig bara för sig sjelf och ville rakt inte lyssna till de anbud både du och jag och flere andra gjorde henne.»

»Det der kommer jag nog ihåg», mumlade Jemela för sig sjelf.

Emelka fortfor:

»Och när kriget bröt ut, helga Guds moder, hur angelägen var hon då inte att få följa med. Då var hon meddelsam skall man tro och då fick också jag en blick af henne, för att jag skulle lägga ett godt ord för henne hos fadren. Jag, som ännu tyckte om henne, var så dum att jag gjorde det,» utbrast talaren och ryckte på axlarne, »men fick jag inte ångra min flathet sedan? Jo, jo men! Ödet förde den der satans officeren i hennes väg, och . . . det öfriga känner du nog till», slutade Emelka och reste sig upp.

Jemela ställde sig hastigt i vägen för honom, i det han yttrade med låg stämma:

»Såvida inte soldaten der gjort flyktingen uppmärksam på hvems barn Hafira egentligen är, så är det inte så farligt. För någon upptäckt behöfva vi då inte frukta, ty jag hoppas, att hvarken den gamle eller den unge mera ska' återse flickan. Och för att vi helskinnade ska' komma undan, måste soldatens tunga förstummas.»

»Det ska' snart ske», svarade Emelka med skärande stämma. »Jag ska' väl se efter om han vill lefva upp ännu.»

Medan Emelka gick fram till Korporal-Sven, som ändteligen började att visa tecken till lif, stannade Jemela kvar i vrån. Knappt hade den gamle kosacken vändt ryggen till, förrän hans (Jemelas) drag undergingo en plötslig och total förändring. Den smilande uppsyn han antagit när Emelka stod framför honom,

försvann med blixstens hastighet. Raseriet gnistrade ur hans mörka, djupt liggande ögon och kring munnen syntes ett vederstyggligt, hånfullt grin.

»Ändteligen är nu den tid, som jag så många år väntat på, kommen», mumlade han och kände efter om han hade sina vapen hos sig. »Emelka, din bof, hämnden har legat fördold inom mig i öfver tjugu år, och nu skall den drabba dig. När jag var nära att vinna Marveas kärlek, ställde du dig i min väg, och anklagade mig för tjenstefel bara för att aflägsna mig. Det der har du glömt, ty du trodde att du saklöst kunde göra det, emedan jag var din underordnade. Men jag har inte glömt det, jag. Marvea föraktade mig, och det var ditt verk, usling. Du fick också lönen, ty hon insåg till slut hvilken nedrig menniska du var och gaf dig detsamma som hon gifvit mig. Jag visste att du skulle göra tvärt emot som jag rådde dig till och därför bad jag dig att lemna Hafira i Matrenas vård. Jag misstog mig inte, du tog henne med dig och jag kunde knappt dölja min glädje, ty det anade mig, att lönen för dina brott skulle träffa dig. Ack, om Hafira visste dina bofstreck, om hon hade den ringaste aning om hvem det var, som gaf Marvea dolkstöten, inte skulle du då gå länge fri här. Om jag skulle berätta allt för henne, om jag... nej! Jag vill njuta längre af min hämnd, och om det förunnades mig att få se *honom* och Emelka mötas; o, då skulle jag jubla! Jag har så insöft dig i säkerheten, att du fullt och fast tror att Jemela liksom djuren inte tänker på annat än att äta, sofva och dricka wodka, och så tro äfven alla de andra. Men nu skall det bli annat af. För att närma mig målet så nära som möjligt, har jag underkastat mig både ditt och de öfriges hån. Denna dolk har likväl för många år sedan blifvit slipad just för ditt hjerta, och om den inte skulle vara tillräcklig, har jag en kula, som blifvit signad af en munk och den skall väl hitta rätta vägen.»

»Men soldaten, på hvad sätt skall jag väl kunna rädda honom! Det der var en fördömdt kinkig knut att lösa. Emelka är obeveklig och ännu är det för tidigt att börja med öppet våld. Skall jag ta Hafira till

hjälp. Skall jag tala med henne och yppa så mycket som hon behöfver veta för att gå in på mina planer? Ja, det är enda sättet att rädda soldaten», fortfor Jemela och såg sig omkring med orolig uppsyn, om tilläventyrs någon lyssnare fanns i närheten.

Men han var ensam i sin vrå och öfverallt i båda grottorna sofvo kosackerne med händerne på landsarne, färdige att vid det minsta buller rusa upp.

Jemela närmade sig på tåspetsarne grottans öppning, men när han strök förbi Emelka, som af alla krafter ruskade och sparkade på Korporal-Sven för att få honom vaken igen, hviskade han:

»Upphör inte förrän du fått lif i den krabaten.»

»Då känner du mig inte om du tror att jag ger arbetet förloradt så snart», utbrast Emelka häftigt. »Men hvart ämnar du gå?»

»Först ska' jag se efter posterne.»

»Och sedan då?» frågade Emelka, i det han upplyfte hufvudet, ty det besynnerliga i tonfallet frapperade honom.

»Åh», svarade Jemela, i det han drog munnen till ett bredt leende, »sedan ämnar jag mig ut i skogen för att utse ett nog högt träd åt fången.»

»Bra, kamrat, jag börjar att tycka om dig alltmera», ropade Emelka med ett gapskratt. »Helgonen välsigne dig för ditt påhitt! Ha, ha, ha!»

»Och förbanne dig i stället för dina bofstreck», mumlade Jemela för sig sjelf och försvann i den yttre grottan.

2.

På ett utsprång i »Kalas remna» satt den sköna kosackflickan och framför henne stod Ivan. Längre hade de båda unga ströfvat omkring på klipporna och till slut påträffat detta ställe, hvarifrån de hade en den herrligaste utsigt öfver Saimen och dess holmar, hvilka

började att med hvarje minut, allt eftersom dagen randades, framträda skarpare för ögat.

»Hvad tänker du på, Hafira», sade ändteligen Ivan, sedan han en stund väntat på att den unga flickan skulle tilltala honom.

»Jag tänker på den gamle soldaten der inne i grottan», svarade Hafira utan att upplyfta sina blickar till ynglingen. »Han såg så besynnerlig ut.»

Ivan gjorde en otålig rörelse, hvilken helt och hållet undgick Hafira, som efter några sekunders tystnad fortfor:

»Det låg någonting i hans blick, som gjorde mig både orolig och glad. Jag vet inte hvarföre det kändes så besynnerligt inom mig, när jag första gången fick se honom. Hör du, Ivan», utbrast hon och fattade ynglingens båda händer; »jag såg på honom, att han är en god människa. Min far får icke göra honom något illa.»

»Du ber för vår fiende», mumlade Ivan, i det hans drag mörknade. »Emelka är sträng i sina beslut och har han en gång sagt att han skall dö, så...»

»Nog är fader Emelka sträng», afbröt Hafira och for med handen öfver pannan, »men om jag ber honom att vänta, så gör han nog det. Vet du, Ivan, jag observerade mycket noga soldatens utseende, just då det blef upptäckt, att hans kamrat hade lyckats fly. Han tycktes känna till min far, ty jag har aldrig sett fader Emelka bli så förskräckt, som när soldaten talade med honom. Och hvad mera är, Ivan, far har undergått en total förändring allt sedan finnan kommo in i grottan. Förut var han alltid glad och sorglös och kunde göra allt upptänkligt, bara för att roa mig. Så är det inte nu, och aldrig förut har jag sett honom hålla så täta öfverläggningar som nu. Till en början försökte jag att slå bort de der tankarne, men det var omöjligt: de förföljde mig till och med i drömmen.»

»Han är orolig öfver den ene finnens flykt», sade Ivan och förde Hafiras små händer till sitt hjerta.

»Redan i morgon är det meningen att vi skola bryta

upp. Sörj inte, blomman min, jag skall försvara dig!»

»Åh, jag är inte så alldeles utan försvar, jag heller», genmälde Hafira och drog fram ur gördeln den lilla, vackert arbetade pistolen. »Tror du inte att jag skjuter rätt? Vänta skall du få se!»

Med dessa ord, hvilka den sköna kosackflickan uttalade med ett besynnerligt tonfall, reste hon sig upp, sträckte ut högra armen och sigtade stadigt på Gråskärs högsta spets.

»För helgonens skull, håll!» ropade Ivan och fattade Hafira i armen med den häftighet, att hon släppte pistolen, hvilken studsade från klippa till klippa och ändteligen föll ned ett par alnar från vattenbrynet.

De båda unga, hvilka med ängslig uppmärksamhet följde det lilla vapnets rörelser, varseblefvo icke att en person med smygande steg närmade sig bakifrån. Han hoppade vigt från klippa till klippa och höll sig alltid så tätt intill bergväggarne, att det hade fordrats mer än vanligt skarpa ögon för att upptäcka honom. Den omständigheten, att det ställe, han kom ifrån, var högre beläget än det klipputsprång, på hvilket Ivan och Hafira suto, bidrog äfven till hans säkerhet. Efter en mängd omvägar och halsbrytande hopp från utsprång till utsprång lyckades det honom ändteligen att obemärkt af dem, han ville undvika, komma fram till det förut omnämnda utsprånget. Här stannade han, temligen säker för upptäckt, men dock så nära Hafira, att han utan svårighet kunde höra hvad hon sade:

»Bättre pistol fanns inte hos oss», suckade Hafira och lutade sitt hufvud mot Ivans skuldra. »Jag har jagat med den på våra stepper, och . . .»

»Du skall återfå den, älskade Hafira», svarade ynglingen och tryckte en lång kyss på den sköna kosackflickans läppar. »Vänta mig här; jag går genast efter den!»

Vid dessa Ivans ord gjorde den okände en rörelse af glädje.

»Låt den vara, låt den vara», utbrast Hafira och slog sina armar kring Ivans midja. »Jag skall sjelf gå efter den så snart det blir full dager.»

»Men, jag skall visa dig, att jag har örnens skarpa blick», genmålde Ivan med ifver. »Låt mig gå, Hafira! Dröj här uppe. Inom några minuter är jag tillbaka.»

Utan att lyssna till den unga flickans föreställningar slet sig Ivan lös och började att klättra utför klipporna, hvarunder Hafira, som böjde sig så långt ut öfver djupet hon kunde, med tindrande ögon följde ynglingens smidiga rörelser, och gladt nickade åt honom när han tidt och ofta stannade för att sända en slängkyss upp till »steppblomman», hvilket var ett af de många smeknamn han gifvit Hafira.

»Nu eller aldrig», mumlade den okände och tog upp ett litet sammanviket papper ur fickan, lindade det omkring en mindre sten och lutade sig så långt fram han kunde för att med säkerhet kunna beräkna sitt kast. Han tordes likväl icke våga försöket så länge Hafira låg i denna farliga ställning, ty det lätta buller, som stenen åstadkom, kunde lätt skrämma henne, så att hon, som var oberedd på allt, möjligtvis skulle förlora balansen, och då . . . Den okände skakades af en lätt rysning vid denna föreställning och drog sig småningom tillbaka, likväl utan att taga sina blickar från den unga flickan, som lik en ur sjelfva utsprånget huggen bildstod hängde med halfva öfverkroppen utöfver djupet för att speja efter Ivan, hvilkens höga pelsmössa då och då skymtade fram bland klipporna der nere.

»Han är djerf som falcken och har äfven hans skarpa blick», hviskade Hafira, i det hon långsamt drog sig tillbaka. »Men», fortfor hon och kastade hufvudet stolt tillbaka, så att det nattsvarta håret stod som ett tjockt moln kring det sköna anletet, »han är också trotsig som örnen och djerf som steppernes rofdjur, när de tjuta i de mörka nätterne. Derfor älskar jag honom och derfor . . .»

Hon fick icke fullborda sin mening, ty den okände, som insåg att rätta ögnblicket till handling just nu var inne, kastade med stor skicklighet den med papperet omlindade stenen framför den unga flickans fötter, så att hon af förskräckelse öfver att finna en lef-

vande varelse i närheten, ty hon märkte genast papperet, sprang ett par steg tillbaka. Den okände försvann genast och när Hafira, sedan hon först upptagit papperet, började att undersöka utsprånget, fanns ingen lefvande varelse mer än hon derpå.

»Hvad skall väl detta betyda», tänkte hon och betraktade länge papperet utan att våga veckla upp detsamma. »Skall jag väl se efter nu, eller lemna det åt min far? Hvem kan det vara ifrån?»

Hon lyssnade med hämmad andedrägt, om hon icke skulle få höra Ivan komma tillbaka, men allt var tyst som om grafvens stillhet lagt sig öfver Gråskärs klippor. Endast den lätta morgonvinden, som nalkades från de vestra länderne och kysste den bugtiga vattenytan, så att den liksom yrvaken puttrade och sorlade af förargelse öfver det tidiga besöket, susade så mildt och behagligt och sjöng sin visserligen entoniga, men likväl friska och melodiska morgonhymn, när han, yster och lekfull som ett gladt barn, på sin färd, hvares mål icke ens den vidtsträfvande tanken kan fatta, dansade förbi de mossbeklädda klippspetsarne.

Men nu tjustes den unga kosackflickan icke såsom tillförne af den undersköna morgonen. Det som från sjelfva himmelen fallna papperet upptog helt och hållet hennes tankar.

»Om jag skulle visa det för Ivan», tänkte hon vidare och vecklade upp ena hörnet af det mystiska papperet; »men», fortfor hon, i det hon med ett barnsligt leende såg upp mot klipporna, »kanske det är han sjelf, som bara velat spela mig ett spratt. Åhnej», fortsatte hon sina tankar, »det kan inte vara han, huru skulle han först hunnit dit ned och sedan hit upp igen? Det måste vara någon annan. Kanske den gamle soldaten? Nej, ty har han kommit så långt som hit, då skulle han minsann inte dröja här. Jag måste se efter. Men först vill jag kalla på Ivan.»

Vid dessa ord började hon att med klingande stämma sjunga den sista versen af de två hon föredragit när hon dansade i grottan och hon hann knappt

sluta, förrän en manlig stämman svarade henne nedifrån klipporna.

»O, så skönt det är att språka på detta sätt», utbrast hon i barnslig förtjusning, »men hör! här måste finnas flera människor ute, ty från klipporna och skogarne sjunger man samma visa.»

Hafira hade aldrig på sina ödsliga stepper hört ett eko, det är endast i skogarne och bland bergen, som denne sagans pratsjuka ande har sitt tillhåll.

Men papperet brände i hennes hand. En gång var det nära att hon kastat bort det, men hon besinnade sig.

Ödet, som ibland ställer till både godt och ondt, besparade henne mot all förmodan, besväret att själf öppna det hemlighetsfulla papperet, ty vid den häftiga rörelse hon gjorde när hon sprang fram till randen af utsprånget, för att se efter om hon skulle kunna upptäcka Ivan, föll stenen ur hennes hand och det lilla papperet vecklade upp sig af sig själf. Vid den första blick Hafira kastade på det, upptäckte hon att det var fullskrifvet. Nu tog nyfikenheten öfverhanden. Hon glömde för tillfället både Ivan, den gamle soldaten, såsom hon kallade Korporal-Sven, och hela världen omkring sig. Det dröjde icke många minuter förrän hon tagit kännedom om innehållet, som lydde sålunda:

»Hafira, du är bedragen. Emelka är ej din far. Fången måste räddas, ty derpå beror till största delen din lycka. Nämn ingenting för Ivan ännu. Förstör denna lapp. När du kommer tillbaka till grottan, så gif akt på alla dem, du ser inträda och gå ut. Den du då ser hastigt göra korstecknet, honom måste du utan invändning lyda, såvida du vill komma ifrån skurken Emelka.»

Hafiras blomstrande kinder hade antagit snöns färg redan vid de första orden, hon läste. Hon tyckte att skogarne och klipporna dansade vildt framför henne, och hon måste stödja sig mot berghällen för att icke digna ned på utsprånget.

»Är inte Emelka min far», mumlade hon och aftorkade de stora svettdroppar, som runno utför ansig-

tet. »Det har ännu ingen sagt mig! Besynnerligt! Här kommer nu den okände och säger att fången måste räddas och detta har jag förut hört många gånger, men då endast i drömmen. Detta måtte väl aldrig vara en dröm», fortsatte hon och höll papperet framför sig. »Nej, jag ser nu tydligt att här står, att Emelka inte är min far och att fången måste räddas, emedan min lycka beror derpå. Har han då min lycka i sina händer? Hvarför säger han inte det sjelf åt mig? Och hvarföre måste jag tiga för Ivan, han, som vet allt hvad jag tänker, ty jag vill inte ha någon hemlighet för honom. Men jag måste», fortfor hon och sänkte det vackra hufvudet mot bröstet; »den okände befäller mig det... Har jag då ingen far! Heliga jungfru, när inte Emelka är min far, hvem skulle då vara det! Jemela kanske? Den otäckingen! Honom tål jag inte för mina ögon, och jemt lurar han på mina steg. Men när Emelka ser det, då är han så ödmjuk som en slaf...»

»Hafira, Hafira!» ljöd i detsamma en klar stämma bredvid utsprånget; »hvar är du steppernas fagraste blomma? Jag vill bringa dig din skatt tillbaka! Om du skickat ut din trognaste jagtfalk, kunde han inte ha spanat skarpare än jag! Jag såg hur silfret blänkte när morgonrodnadens sken föll derpå, men ändå var denna rodnad inte vackrare än den, som brinner på dina kinder. Här, min fagra blomma.»

»Ivan», hviskade Hafira och kände hur blodet återigen rusade till kinderne, »han är nu tillbaka! Hvar skall jag göra af papperet?»

»Har du flytt din kos, Hafira», ljöd fortfarande stämman tätt under utsprånget, och i detsamma höjde sig Ivans mörklockiga hufvud öfver randen. Snabbt som vinden gömde den unga flickan papperet i gördelen.

»Hvad har händt, hvad har händt!» ropade Ivan och svingade sig vigt upp på utsprånget. »Hvarför är du så sorgsen, min fagra blomma?»

»Inte är jag sorgsen», hviskade Hafira med ett svagt försök att le. »Inte kan jag väl skratta när du är borta?»

»Det är då för min skull du är ängslig», utbrast Ivan, och tillade genast utan att afbida något svar på sin fråga, som lika så väl kunde tydas såsom ett utrop. »Det är så friskt der nere vid stranden. Böljorna sjunga der likasom hemma! Kom, låt oss gå dit.»

»Nej, nej!» ropade den unga flickan och kände huru en allt mera tilltagande oro fick makt med henne, »jag måste ned till grottan, till... till... min far.»

Det var endast med den största ansträngning, som hon förmådde utsäga det sista ordet. Hon påminde sig brefvet och en lätt rysning skakade hennes kropp.

»Din far», svarade Ivan skrattande, »han reder sig nog äfven om du är borta. Följ mig dit ned!»

»Nej, Ivan; inte nu», inföll den unga flickan och lade sin hand på ynglingens arm. »Följ du mig till grottorna, och längre fram på dagen, mot qvällen, när skymningen inbryter, då skall jag följa dig hvart du vill. O, hvad dessa qvällar äro vackra», fortfor hon i det hennes ögon strålade. »Aldrig få vi se dylika på våra steeper. Der är det mörkt och ödsligt och blåsigt, som... men ändå vill jag bo der», utbrast hon gladare, när hon såg att ynglingens panna öfverdrogs af moln, »och ehuru jag inte skulle ha någonting emot att vara här hela sommaren och se på den vackra himmelen, som är så ren och blå som den heliga jungfruns ögon i nischen på klostret, vill jag dock inte vara här för alltid, såvida inte du är hos mig.»

Vid dessa sista ord flydde molnen från Ivans panna och han utropade, i det han eldigt omfamnade den sköna flickan:

»Här är så trångt, tycker jag. Öfverallt ser jag endast stora mörka skogar och berg! Jag kan inte se långt äfven om jag hade skarpare syn än falken. Men, der nere vid Don, der ser jag min fiende när han kommer, och der varsnar jag också hyddans vänliga sken, som under stormiga nätter vinkar mig till hvila och lugn. Hafira, min fagra steppblomma, min lilla hydda ligger der nere vid stranden af Don; vågorna fräsa kring foten, men derinne är så lugnt. Vi vilja skynda dit, vi vilja...»

»Ännu måste vi dröja här», afbröt den unga flickan och lade ena handen på Ivans läppar. »Huru länge din hydda väntar, så kommer nog jag och tar hedersplatsen der», log Hafira så älskligt och godt, »och då får jag ånyo höra de välkända sångerna. Men, kom nu, Ivan. Det är tid att återvända till grottorna. De våra äro kanske oroliga för oss.»

Ivan märkte icke den oro, som tydligt stod att läsa i Hafiras blickar, och han trodde att den skära rodnad, som brann på kinderne, var naturlig. Men så var den icke. Man skulle kunna säga, att den var en synlig yttring af de obestämda känslor, som arbetade inom henne.

Innan Hafira lemnade utsprånget för att gå tillbaka till grottorna, der hon skulle få veta hvem den hemlighetsfulle brefskrifvaren var, undersökte hon noga klippan omkring sig, för att ännu en gång göra sig förvissad om den okände fanns der, men då hon icke såg till någon lefvande varelse så långt hennes blickar nådde, skyndade hon, följd af Ivan, ned mot grottorna.

3.

Solen, som uppgick strålande öfver de oändliga skogsmarkerna i öster och sände sitt ljus och sin värme såväl till Saimens yta, som till skogens täta snår, hade aldrig, åtminstone icke på många, många sekler, spridt värme och ljus i den inre grottan på Gråskär. Blott en liten del af den yttre hålan blef under vårens och högsommarens dagar delaktig deraf. Derföre rådde derinne alltid ett halfdunkel, som gjorde att de, hvilka besökte grottorna, måste föra med sig eld och ved, om de ville se sig omkring och njuta vid anblicken af den dystra verlden under dessa grånade klippor, der allt spår af vegetation var försvunnen . . . om den någonsin funnits der.

En stor eld brann derföre dagen i ända i den

inre grottan, och deromkring höll Emelka på stående fot sina förhör och sina rådplägingar.

Med Korporal-Sven hade han likväl icke kommit långt. Den gamle, som i fullt mått egde finnarnes nationalegenskap, envisheten, svor en dyr ed på, att han icke skulle yppa någonting af hvad innehåll som helst, och hans trotsighet hade slutligen gått till och med så långt, att han i kosackernes närvaro hotat Emelka med straff för sina fordna dåd. Den gamle tog riktigt bladet från munnen och sjöng ut med hvad han tänkte så att det gaf genljud i hålorna.

Det var mera än Emelka kunde tåla. I början af förhöret hade han försökt att med mildhet, en mildhet lik räfvens list, få veta åtskilligt om finnarnes styrka i den trakten och slutligen att på omvägar, hvilka Korporal-Sven tydligt såg och undvek så godt han kunde, göra sig underrättad om hans gamle fiende lefde och hvar han fanns.

Korporal-Sven log inom sig sjelf, ty han märkte Emelkas list, och han var fast besluten, att icke yppa det minsta.

När den gamle kosacken såg att han icke med sin vanliga list kunde hinna målet, öfvergick han till hot, men med lika liten framgång. Nu visade sig Korporal-Svens envishet i sin högsta glans, och den gamle soldaten tycktes riktigt njuta af Emelkas vrede.

»Du får ingenting veta om du hänger mig tusen gånger, eller uppfinner den grymmaste död åt mig. Men när Hafira kommer tillbaka skall jag ropa så högt att både hon och allesammans höra det, att hon inte är din dotter, och att du är en bedragare, en mördare.»

Detta blef slutet på förhöret. Emelka befallde med dundrande stämma, att fången skulle bindas både till händer och fötter och, på det att han icke skulle kunna göra allvar af sin hotelse, stoppades en mängd trasor i hans mun. Det var i sanning ingen angenäm ställning att med tilltäppt mun ligga på ryggen utan att kunna röra sig, och utan att kunna se åt någondera sidan. När dertill kom, att dropparne från det fuktiga taket då och då slogo honom i ansigtet, kan

man göra sig en något så när sann föreställning om Korporal-Svens kroppsliga tillstånd. Otaliga voro också de tysta förbannelser, som kommo öfver hans läppar.

Med en skygg blick på Emelka hade den unga flickan inträdt i grottan. Ivan stannade utanför i akt och mening att se till hvad som tilldrog sig på udden, der en mängd kosacker, både af dem som vak-tade hästarne och af styrkan inne i grottorna, var sysselsatt med anordningar för Korporal-Svens hädan-färd.

»Snart ha' vi en fiende mindre», mumlade Ivan, der han stödde sig mot en utspringande sten utanför ingången, och lät sina mörka, blixtrande ögon hvila på udden. »Fader Emelka är sannerligen inte att leka med när han blir retad, och denna gång ska' väl inte Hafira lägga sig ut för den gamle spionen. Besynnerligt ändå! Hvad kunde hon egentligen ha' för anledning att hindra de båda finnarnes hängning i går? Nu har ju den ene flytt undan på ett högst märkvärdigt sätt. Vi måste härifrån, faran kommer närmare.»

Med dessa ord inträdde han i grottan och gick direkt fram till Emelka, som likgiltigt stödde sig med ryggen mot väggen i fonden. Innan han kom fram till den gamle måste han gå förbi Hafira. Med en eldig älskares hela glöd hviskade han några ord i hennes öra. Men, besynnerligt nog, gjorde hon icke den minsta rörelse, hvarigenom hon tillkännagaf att hon hört hviskningen. Detta tycktes också Ivan på det högsta besynnerligt, ty för ett par sekunder stannade han och betraktade den unga flickan med forskande blickar.

Hafira märkte icke dessa blickar. Hon tog icke en enda minut sina ögon från grottans öppning.

Det såg ut som om Ivan ändå väntat på svar från Hafira, men, just som han ämnade tilltala henne för andra gången, sade Emelka, som också följt hans rörelser med den största uppmärksamhet:

»Kom hit, Ivan. Jag har ett par ord att säga dig.» Och sedan ynglingen åtlydt tillsägelsen, fortfor Emelka: »Låt flickan vara ensam med sina tankar i dag.»

»Jag förstår henne inte, fader.»

»Inte jag heller.» För sig sjelf tillade han: »Den der gamle finnen har väl aldrig fått något tillfälle att yppa hemligheten för henne. I sådant fall måste han dö på det grymmaste och hon genast sändas tillbaka till Matrena. Kunde jag ha anat att någon af dem ännu funnits vid lif, skulle jag väl aldrig tagit henne med mig. Men, pojzens och flickans envishet att få vara hos hvarandra och...»

»Fader, fader, se på Hafira», afbröt Ivan och grep den gamle våldsamt i armen. »Hon är bestämdt sjuk.»

Den unga kosackflickan hade skarpt fixerat hvar och en, som inkommit i grottan, och hennes hjerta slog så oroligt för hvarje ny person som visade sig.

Fyra stycken kosacker inträdde larmande och dansande. De kommo direkt från udden och hade nyligen slutat förberedelserna till Korporal-Svens af-rättning. Bland dessa fyra befann sig också Jemela. Han gick sist, och när hans mörka blickar föllo på Hafira, som ännu icke blifvit honom varse, stannade han en stund vid ingången. Hans hjerta bultade och blodet strömmade hastigt genom ådrorna. För ett par sekunder syntes han obeslutsam antingen han skulle gå in eller stanna qvar derute. Från sitt gömställe kunde han se Hafira utan att sjelf blifva sedd, och ju längre han betraktade henne, desto tydligare såg han den oro, som afspeglade sig i hennes vackra anlete. Han anade orsaken till denna oro och han beslöt att först som sist göra slag i saken.

Han passade därför på när en annan afdelning kosacker stormade in och slöt sig till de efterste.

»Hon må nu veta allt», mumlade han och förde båda händerne i kors öfver bröstet under det han skarpt fixerade Hafira, öfver hvilkens ansigte en flammande rodnad göt sig när hon märkte tecknet. »Min hämnd må drabba honom, som gjort mitt lif lika ödsligt som våra stepper.»

»Är du sjuk, Hafira», sade Ivan och mottog den unga flickan i sina armar. »Du är som en död i ansigtet.»

»Nej, jag är inte sjuk», hviskade hon, sedan hon

behöft en stund för att återhemta sig. »Jag är inte sjuk, Ivan, men allt är så besynnerligt.»

»Hvilket är så besynnerligt?» frågade Emelka, som började känna sig orolig till sinnes. »Har du haft någon svår dröm, Hafira?»

Jemelas tecken hade undgått hans uppmärksamhet.

»Dröm», eftersade den unga flickan och betraktade Emelka med en likgiltighet, hvilken han tillförne aldrig sett hos henne. »Ja, jag har verkligen haft en besynnerlig dröm. Hör på fader», utbrast hon med en förunderlig styrka och strök det nattsvarta håret ur ansigtet, »jag skall förtälja en dröm för er. Kom, låt oss gå från elden in i skuggan; jag är så rädd för roffogelns blickar.»

Den gamle följde henne med ett utseende af fullkomlig likgiltighet, men för sig sjelf svor han ve öfver alla drömmar.

»Följ mig du också», fortfor Hafira och tog Ivan vid ena handen; »du skall väl också höra min besynnerliga dröm, du har inte hört den förr, oaktadt jag drömde den för länge sedan.»

Innan Hafira aflägsnade sig från elden såg hon sig omkring med forskande blickar efter Jemela, men ingenstädes kunde hon upptäcka honom. Jemela var henne likväl närmare än hon anade, ty på andra sidan elden smög han sig ljudlöst fram mot det ställe, der Hafira skulle förtälja sin dröm. I den handen, som var instucken inom tröjan, hvilade en skarpslipad dolk.

»Nå, hur lyder din dröm», sade Emelka när de ändteligen kommit till ort och ställe, »tala om den fort, ty finnen, som sprattlar der borta, väntar otåligt efter att företaga sin luftfärd. Ha, ha, ha!»

»Min dröm är kort», sade Hafira och kände en rysning genomila sin kropp vid den gamles råa skratt. »Jag drömde endast att jag stod på ett af bergen vid Wolga och att månen sken så vackert på ett litet fogelbo, som låg vid mina fötter. Der fanns bara en unge och modren vårdade honom med kärlek. Men när fadren flög bort för att hemta mat till boet, kom en elak fogel och...»

»Ha, ha, ha!» afbröt Emelka med ett hest skratt,

»du talar om en vacker saga, du! Hvad är det der för barnsligheter. Jollra bäst du vill för Ivan om ditt fogelbo; jag har inte tid att nu höra på sådana barnsligheter. »Ha, ha, ha!»

Med dessa ord lemnade Emelka den unga flickan, och när han gick tätt förbi Jemela, som tryckte sig hårdt intill muren, kunde denne tydligt se huru hotfullt den gamle kosackens ögon flammade, och han urskilde tydligt dessa ord från Emelkas läppar:

»Hon har fått tillfälle att tala med finnen. Nu måste han dö.»

Några minuter derefter skallade en stark röst inne i den inre grottan:

»För ut fången och häng den skurken med benen uppåt!»

Ett qväfdt anskri bröt fram öfver Hafiras läppar. Med en hastig rörelse slet hon sig lös från Ivan, som försökte att med ord och smekningar lugna henne, och sprang fram midt i grottan. I den yttre hålan larmade kosackerne och midt ibland de småväxte rytterne kunde Hafira urskilja Korporal-Sven, som med stadiga steg gick sin grymma död till mötes.

»Heliga jungfru, hvar är Emelka!» ropade Hafira och störtade fram till öppningen. »Jag måste tala med honom!»

I den inre grottan funnos inga andra än Ivan och den unga flickan.

»Hvar är Emelka», ropade hon för andra gången, i det ett uttryck af förtviflan stod att läsa i hennes sköna drag. Fången . . .»

»Tyst, Hafira», hviskade i detsamma en röst tätt bredvid den unga flickan, och en mörk gestalt stängde vägen för henne. »Du har kallat mig, och jag kommer för att säga dig, att fångens död är oundviklig, och att du snart måste återvända hem till Matrena. Emelka låter inte leka med sig.»

Den mörka gestalten försvann i den yttre grottan. Hafira ville följa honom, men hann inte uttaga många steg förr än hon ånyo hejdades och detta just som hon ville utträda i yttre grottan.

»Jemela», hviskade hon, när hon igenkände Emelkas gamle kamrat, »är det sanning hvad du säger?»

»Det är sanning», svarade Jemela med dof stämma. »Den elake fogeln är Emelka, och ungen, som bortröfvades, det är du.»

»Du hörde då...»

»Jag hörde när du berättade din dröm», afbröt Jemela i hviskande ton och sneglade bort till Ivan, som inte riktigt visste antingen han skulle gå fram eller tillbaka. »Men du vet inte det öde, som drabbade ungens mor!»

Hafira bleknade. Hon hann inte framställa sin fråga, förrän Jemela drog fram den lilla dolken och gjorde en rörelse liksom för att stöta den i sitt bröst.

Det svindlade för den unge flickans ögon och hon måste stödja sig mot öppningens vägg för att icke digna ned.

»Men, fadren till den bortröfvade unga fogeln lefver ännu», hviskade Jemela så tyst, att Ivan, som nu ändteligen hunnit reda sina tankar och närmade sig, icke skulle höra något. »Den elaka fogeln hade en fiende, som vet att hämnas, och han vill föra den unga fogeln till den sörjande gamle.»

Hafira störtade fram. I detta ögonblick stod allt klart för henne. Hon ville omfamna den Jemela, som hon förut burit så stor afsky för, men hon famnade endast tomma luften. Jemela var försvunnen.

»Hafira», hviskade i detsamma Ivan, »du ser mig ju inte längre.»

Den unga kosackflickan ville tala, men orden dogo på hennes läppar och under våldsamma snyftningar föll hon till Ivans bröst.

4.

»Nu måste du försvinna från jorden», hviskade Emelka i Korporal-Svens öron, när det dystra tåget, i hvars midt den lifdömde finnen befann sig, landsteg

på udden, der alla anstalter till en grym afrättning voro tillredda. »Ingenting ska' mer kunna rädda dig, och om du äfven kunde flyga, ska' våra kulor hinna dig.»

Korporal-Sven besvarade icke Emelkas ord, utan sände honom i stället en föraktlig, hånfull blick, hvilken, mer än långa meningar, satte kosackens heta blod i svallning.

»Hvem skulle kunnat tro att händelserna skulle gifva mig ett sådant ypperligt tillfälle till hämnd», grinade han och stötte Korporal-Sven i sidan. »Nu, då du endast har några minuter qvar att lefva kan jag gerna vara uppriktig mot dig», fortfor han i den förmodan, att han djupt sårade sin hatade fiende. »Du har sett rätt. Hafira är inte min dotter. Hvem hon tillhört, vet endast du, och sedan du inte mer finnes qvar, ska' ingen menniska få den minsta aning om hennes stånd, ty om några dagar skickar jag henne tillbaka till Don.»

»Hon har en halfbror», mumlade Korporal-Sven, som nu föresatte sig, att i sin ordning grundligt pina Emelka. Han skulle ju dö inom några minuter och därför ville han först afbörda sig hvad han hade på hjertat. »Hon har en halfbror», fortfor han och betraktade forskande Emelkas hotande drag, »och den halfbrodren lefver, och fadren lefver och...»

»Ha, ha, ha!» skrattade kosacken och stannade under det träd, hvars topp Korporal-Sven var utsedd att pryda. »Må de lefva allesammans. Den ende, som känner till vårt gömställe är du, och snart dinglar du der uppe», utbrast han och pekade med en föraktlig åtbörd på trädet.

Korporal-Svens ansigte var lika orörligt som en marmorskifva, men inom honom stormade lidelserna och raseriet på det förfärligaste. Det grämde honom på det djupaste, att han, en gammal ärlig soldat, inte ens kunde få så mycket som en kula i kroppen, utan lik en missdådare skulle dö den skymfligaste död. Han insåg också, att bön om nåd, här icke skulle tjena till någonting, utan tvertom nedsätta både honom sjelf och den trupp han tillhörde; han tog därför raskt

sitt beslut, som var att utan knot se döden i ansigtet. Vid Emelkas djerfva förmodan, att ingen mer än Korporal-Sven kände till hans vistelse på Gråskär, spelade ett triumferande och på samma gång hänfullt leende kring finnens läppar, och det var icke utan en god portion skadeglädje som han yttrade dessa ord:

»Om du anser mig för en oförnuftig man, är du bedragen. Tror du att jag glömde att instruera min kamrat, som lyckades fly, om rätta sättet att knipa bort dig! Nej, du gamle räf. Du är slug, men jag är slugare. Den man, som flydde undan, var Hafiras halfbror, och han vet allt.»

Emelka sprang tillbaka så häftigt som om tusentals ormar i detta ögonblick stungit honom med sina gaddar. För några ögonblick sjönk han, nästan tillintetgjord, ned bredvid trädet. Det såg ut som om den oförberedda underrättelsen med ens betagit honom all kraft.

Slutligen reste han sig upp, men icke våldsamt och bullrande, utan lik ett rofdjur, som, förstuckt bakom ett snår, upptäckt sin svagare fiende på andra sidan. Långsamt utdrog han den skarpslipade dolken och närmade sig under en olycksbådande tystnad Korporal-Sven, som med korslagda armar och det mest utpräglade lugn i sina anletsdrag stod framför honom. Kosackerne hade nyfikne samlat sig omkring Emelka och Korporal-Sven, men i den stora hopon rådde en dyster tystnad. Endast de lurande blickarne, de höjda armarne eller de nyfiket framåtsträckta halsarne tillkännagafvo åskådarnes sinnesstämning. Det behöfdes blott ett par ord för att bringa den nu stela hopen i raseri, och af de glödande blickar, som slungades än på fången, än på Emelka, syntes det tydligt, att kosackerne ingenting högre önskade, än att dessa ord skulle uttalas.

Och det dröjde icke lång stund förrän de gingo öfver Emelkas läppar.

»Häng honom», befällde han och pekade på Korporal-Sven, som hade största möda att bibehålla sin kallblodighet i detta sista ögonblick. Det var blott de närmaste omkring Emelka, som uppfångade hans

lågt uttalade ord, men när den öfriga skaran sågo att fången rycktes fram och tillbaka, förstod den genast hvad som var på färde, och gaf sin råa förtjusning tillkänna medelst högljudda rop och skrån, allt under det de dansade i fantastiska cirklar kring sitt offer.

Emelka hade nu återvunnit den kalla sjelfbeherskning, som Korporal-Svens ord kort förut beröfvat honom. Han stödde sig med ryggen mot ett närstående träd och betraktade med hånfulla blickar förberedelserna till fångens luftfärd.

På knappt hundra stegs afstånd från afrättsplatsen vaktades kosackernes lifliga springare af tvenne soldater. Till en början tycktes de vara helt likgiltiga för det, som tilldrog sig framför deras ögon. De voro temligen vana vid dylika scener, men efter hand, och ju starkare ropen och skrånets hördes från massan omkring trädet, blefvo de allt mindre påpasslige i sin tjenst. Väl ryggade de ibland tillbaka när deras spejande blickar föllo på Emelka, som dyster och hotande orörlig stödde sig mot sin trädstam, men efter åtskilliga resonnemanger både med sig sjelfva och sins emellan, närmade de sig tyst och försigtigt det långa snår, som skiljde dem från afrättsplatsen. Härifrån sågo de sig till en början ofta tillbaka, men som de märkte att hästarne icke gjorde någon min af att begagna sin frihet, invaggades de allt mera i säkerheten. De voro så uppe i att betrakta förberedelserna till Korporal-Svens sista färd, att de icke gåfvo akt på huru en person bakom dem smög fram med ytterst vaksamma steg och lika vaksamma blickar. Än voro hans spejande blickar skarpt fästade på de betande djuren och det såg alldeles ut som om han hvilket ögonblick som helst trodde sig få ett tillfredsställande svar på sin tysta fråga: ha ni tid att vänta till dess jag löser er ur ert tvång; än hukade han sig vig och smidig som en katt ned bakom en buske, ett snår, ett träd, eller hvad som annars kom honom i vägen, och hade då blott öga för hästvaktarne. Mången gång bredde sig ett segerleende öfver hans läppar, men detta försvann snart för den oro, som ändå helt och hållet tycktes beherska honom.

Den smygande mannen var Jemela.

»Skulle detta tillfälle till hämnd nu gå mig ur händerne, då är allt förloradt», mumlade han och drog fram en lång ryttarpistol, hvilken han noga betraktade. »Emelka är invaggad i säkerheten; han tror att jag glömt lidna oförrätter, att jag glömt Marvea, att jag glömt det hån, hvarmed han bemötte mig. Nej; det glömmer jag aldrig! Jag vill inte döda dig; det tillhör en annan att göra det, men jag vill ge dig lika smärtsamma sår genom att rycka Hafira ur dina händer. Du vill sända henne ned till Don igen! Ha, ha ha! Du vet inte, att jag också har mina planer, och fastän du har större makt öfver kosackerne än jag, ska' jag likväl ensam dra dig vid näsan. Jag vågar försöket; mitt lif står på spel, men en kosack har nog list att dra sig ur klämman.»

Sorlet från de andre kosackerne tvang honom nu att rikta hela sin uppmärksamhet på hvad som försiggick der borta.

»Häng honom», lydde de grymma ord, med hvilka Emelka afgjorde, såsom han förmodade, Korporal-Svens öde, och när han tänkte på att han sedan skulle blifva qvitt en af sina värsta motståndare, var det med en stor inre tillfredsställelse som han nu för andra gången med både säkrare och högre stämman upprepade denna befallning:

»Häng honom!»

Och han tillade, under det han med ett leende, som närmast kunde förliknas med en afgrundsandes, betraktade Korporal-Sven, som till gengåfva endast nöjde sig med att sända Emelka sina föraktfulla blickar:

»Men, låt honom göra färden med fötterna förut, det passar honom bäst.»

Ett jubelskri från kosackerne besvarade Emelkas ord, och de hade redan slagit omkull Korporal-Sven, samt beredde sig att lägga tåget om hans båda fötter, då ett annat tillrop hejdade dem. Det lät alldeles som ett förtviflans anskri, men var på samma gång så befallande, att de grymme krigarne mot sin vilja läto de upplyftade armarne falla.

»Hon här», mumlade Emelka, i det hans höga panna lade sig i djupa veck. »Jag trodde att hon var kvar i grottan. Nu behöfves det stränghet och oböjlighet, ty annars skall hon förmå mig att uppskjuta hans död, och när jag då vill ha honom, är han försvunnen. Hvarför tog jag dig med; du synes förfölja mig inte allenast med dina tysta förebråelser, utan äfven med afsigt att hindra mig från att straffa fiender och spioner. Nej. Emelka! Vill du att det förflutna skall begravas i ett djup, lika ogenomträngligt som hafvets, så befria dig från denna din fånge, annars skall han alltid förfölja dig och göra ditt återstående lif lika stormigt som en höstdag på stepperna. Han får inte lefva öfver denna dag.»

Under det Emelka sakta framhvisade dessa ord, hade han låtit hufvudet sjunka ned mot bröstet, men bibehöll sin ställning mot trädet oförändrad. I detta ögonblick glömde han alldeles hvad som försiggick omkring honom, och väcktes först till verkligheten af en hand, som lades på hans skuldra.

Då han häftigt upplyfte hufvudet stod Hafira framför honom. Men det var icke den fordna älskvärda Hafira med det tjusande leendet på läpparne och med den barnliga hängifvenheten i sina blickar; det var icke den Hafira, som kom för att med sin dans och sin sång jaga bort de skumma molnen på den gamles panna; det var icke den Hafira, som, rustad till jagten, med sitt naturliga behag kom för att räcka fadren bågaren med det skummande vinet, och med honom bedja madonnan om en lycklig utgång på deras företag; nej, det var den Hafira, som kom för att förebrå Emelka hans grymhet och fordra upplysning derpå.

Nu var hon endast den vredgade kosackflickan, som hade en oförrätt att hämnas och vid åsynen af henne drogo sig kosackerne häpne åt sidan.

»Hvarför vill du döda honom?» frågade den unga flickan och betraktade stadigt Emelkas hårda drag.

»Derför... derför... att han är... en spion», genmälde den gamle otåligt.

»Nej, det är inte orsaken», inföll Hafira med öfvertygande stämma. »Du har en annan...»

»Afsigt, ja», afbröt Emelka, som emellertid hunnit sansa sig fullständigt. »Men jag hoppas att du inte vidare hindrar mina planers fullbordan. Hallåh!» skrek han och vinkade åt ett par kosacker, som stodo på ett litet afstånd från honom. »Tag min dotter och för henne, antingen hon vill eller ej, tillbaka till grottan.»

Då Hafira sprang ett par steg tillbaka och ryckte upp en liten pistol ur bältet, kände hon sin arm omfattas med ett kraftigt tag och en röst hviskade i hennes öron:

»Älskade Hafira, förtörna inte din far.»

Ivan stod bredvid henne och för hans lågande blickar stannade de framskyndande kosackerne och vågade icke gå längre.

I detta ögonblick var det nära att Hafira med ett par ord yppat allt för Ivan, men just då kom hon ihåg Jemelas varning att icke låta Ivan få kännedom om den hemlighet, han (Jemela) yppat för henne. Hon trodde att det låg någonting under detta Jemelas förbud, och hon teg.

»För henne tillbaka», ropade Emelka och vände sig till kosackerne. »Och du, Ivan, om du vill ha min vänskap längre, så tar du henne härifrån.» Deretter lemnade Emelka sin plats vid trädet och sprang vigt fram till Korporal-Sven, under det han skrek:

»Upp med honom på minuten! Det har redan dröjt alltför länge!»

Hittills hade finnen ändå hyst ett svagt hopp om räddning, men nu försvann det. Under tysta förbannelser släpades han fram några steg, så att han kom rätt under trädet, hvares grenar voro afhuggna utom i toppen.

»Kom, Hafira», bad Ivan med bevekande stämma, »detta är ingen plats för dig. Följ mig.»

Hafira var i en sådan själsspänning, att hon icke hörde Ivans ord. Hennes blickar sökte endast Jemela. Hvar kunde han vara. Hade han måhända af feghet flytt undan och lemnat henne ensam kvar?

Men hastigt slet hon sig lös från Ivan, som med våld dragit henne några steg åt sidan, och hoppade, vig som en stenget, upp på en i närheten liggande sten. Hennes

blickar voro riktade åt det håll, der hästarne betade och hennes skarpa ögon igenkände Jemela, som, ut-sättande sig sjelf för undergång ifall han blef upp-täckt, hade sprungit fram ur ett snår och under häf-tiga rörelser pekade på soldathopen vid trädet. När han såg att Hafira förstod hans stumma språk, fram-sträckte han pistolen, liksom ville han skjuta och för-svann derefter, utan det ringaste buller.

Hafiras barm höjde och sänkte sig våldsamt, och oron för utgången af Jemelas djerfva plan, hvilken hon genast förstod, marterade henne förfärligt. Nu mera hade hon endast ögon för Korporal-Sven, och då hon i den larmande kosackhopen upptäckte Emelka, som sjelf tycktes deltaga i arbetet, bäfvade hon så, att pistolen höll på att falla ur hennes hand.

De kosacker, hvilka skulle återföra Hafira, hade på en vink af Ivan dragit sig tillbaka. Den unge kosacken var sjelf ett rof för våldsamma sinnesrörel-ser. Han såg Hafiras upphetsade sinnesstämning och aningen sade honom, att någonting förfärligt afgörande inom kort skulle inträffa.

»Hafira, älskade Hafira», hviskade han, »följ mig tillbaka till grottan.»

Den unga flickan svarade ingenting, utan lade i stället ett finger på munnen, likväl utan att förändra sin ställning.

Larmet bland kosackerne blef allt större. Deras fröjd allt mera högljudd. För hvarje utbrott af deras vilda, otyglade glädje bäfvade Hafira och många gånger sökte hennes blickar Jemela, liksom vore han den ende, som i detta spännande ögonblick kunde trösta henne. Men hon hade ju Ivan, honom, som vunnit hennes barndomskärlek. Skulle icke den ljufvaste trösten komma från honom? Nej, Ivan måste ännu vara okun-nig om hvad som förehades, så hade Jemela sagt, och Hafira tordes icke göra honom emot, ty det var en röst inom henne, som bestyrkte, att den tillförne så förak-tade kosacken skulle blifva hennes räddare. Dess-utom var Ivan kosack i själ och hjerta, och det kunde ju hända att han, oaktadt sin kärlek, mera skulle se på sin stams egna intressen än lyda Hafira. Så upp-

fattade åtminstone den unga flickan Jemelas förbud att omtala hemligheten för Ivan.

»Upp med spionen. Häng honom ända upp i toppen!» ropade en mängd röster från trädet, och man syntes äfven beredd att följa denna hotelse.

Hafira stod så att hon hade en öfverblick öfver sorgspelet der framme. Hon såg hur Korporal-Sven kämpade mot sina bödlar när de skulle lägga snaran om hans hals, och hon rodnade af förtrytelse, då hon såg hur Emelka med ett slag af sabeln sträckte den stackars finnen till marken. Vidare såg hon Korporal-Svens glödande blickar när de sökte Emelkas, men hon kunde icke höra de ord hans läppar uttalade. Af Emelkas vrede märkte hon likväl att de på honom gjort ett högst oangenämt intryck.

Ändteligen kom det ögonblick hon både fruktade och längtade efter. Hon såg huru kosackhopen öppnade sig för att ge rum åt bödlarne och åt den lifdömde. Hafira kunde icke andas, eller snarare, hon vågade icke andas af fruktan för att handen skulle darra i det afgörande ögonblicket. Med ett rofdjurs spejande blickar följde hon en undersättsig kosack, som framträdde ur hopen för att enligt befallning gripa snaran. Hon såg hur handen famlade efter repet och hon var icke längre mäktig sig sjelf. Pistolen brann af och bödeln störtade med ett ursinnigt vrålände läte till marken.

När skottet brann af förlorade också Hafira besinningen och föll i Ivans armar. Hon fick således icke höra att hennes skott omedelbart efterföljdes af ett annat från skogen, och icke heller fick hon vara vittne till den gräsliga oreda, som uppstod, när kosackhästarne, skrämde genom en kamrats fall, i vildt karriär sprängde åt alla sidor. Kosackernes förbannelser; ropen att finnarne voro öfver dem; Emelkas fruktlösa försök att upprätthålla ordningen; den vilda jagten efter hästarne och slutligen Jemela, som med hänleendet på läpparne försigtigt kröp fram till det ställe, der Korporal-Sven nästan vanmäktig låg utan tillsyn ännu med snaran om halsen, allt detta tillsam-

mans bildade en gripande tafla, som är omöjlig att riktigt åskådliggöra med ord.

5.

»Allt gick öfver förväntan bra», mumlade Jemela för sig sjelf, under det han med ormens försigtighet kröp fram till Korporal-Sven, som låg orörlig utsträckt under trädet. »Om Emelka märkt någonting, så har jag ännu en kula kvar åt honom», fortfor han och började att försigtigt omladda vapnet. »Ha, det var en fröjd för mig när Hafiras kula genomborrade den tjocke ryttarens hufvud. Jag kunde bara för glädje knappt skjuta af min kula. Den tog i högen och min afsigt var uppnådd. Emelka glömde fången för den fara, som han nu trodde sväfva öfver sitt hufvud. Så långt ville jag ha det, resten uträttar jag sjelf. Bara inte nu Hafira blir tvingad att yppa allt? Åhnej», fortfor han och skakade på hufvudet; »Emelka ska' inte kunna förmå henne att säga mer än hon sjelf vill. Jag känner henne sedan gammalt. Hon kan vara envis när hon vill. Men, se Ivan; den pojken har jag aldrig riktigt kunnat med! Han är helt och hållet insnärjd i Emelkas nät och jag börjar frukta för att Hafira, som är svag för honom och hans önsknin- gar, ska' omtala händelsen. Ännu är väl ingen fara för handen, men sedan jag knipit bort finnen och så- ledes ännu en gång dragit Emelka vid näsan, är det tid att tänka på Hafira. Se så ja», utbrast han med tvärsäkerhet och gömde den ånyo laddade pistolen i gördeln, »nu är jag åter lugn, ty om jag ska' dö, ska' Emelka också göra mig sällskap.»

Utan att göra något anmärkningsvärdt buller till- ryggalade han den korta väg, som ännu återstod, och stod just i begrepp att krypa fram ur snåret och fri- göra Korporal-Sven, då han till sin bestörtning hörde snabba steg närma sig. Ljudlöst drog han sig till- baka och intog en sådan ställning, att han, utan att

sjelf bli upptäckt, obehindradt kunde se hvad som tilldrog sig framför honom.

»Ha, jag anade det! Hans onda samvete lemnar honom ingen ro», mumlade Jemela, när han varseblef Emelka, som med skyndsamma steg närmade sig Korporal-Sven. »Nu vore kanske tillfället inne att hämnas på honom», fortfor han och drog sakta fram pistolen. »Alla de andra äro borta på jagten efter hästarne och der borta är Ivan sysselsatt med att återföra Hafira till grottan. Emelka», bokstafligen hväste han mellan de hårdt sammanbitna tänderne, »du är i mina händer. Dina bofstreck mot mig i Petersburg och din falskhet kräfva ett offer. Du måste dö. I detta ögonblick står allt det förflutna så lifligt för min själ, att jag måste . . . nej, nej!» afbröt han sig sjelf och drog den utsträckta pistolen tillbaka, »jag vill först se hvad du ämnar göra med finnen, din gamle motståndare. Men, var säker på att jag inte så lätt släpper dig ur sigte.»

Utan att se sig omkring gick Emelka direkte fram till Korporal-Sven, som nu ändteligen började återfå sansen efter den förfärliga själsskakning han utstått. Den gamle kosackens ögon glimmade af en dyster eld, när han lutade sig öfver finnen, som tycktes vara alldeles okunnig om sin dödsfiendes närvaro. Emelkas, för en kosack ovanligt höga och muskullösa, kropp drog sig allt mera tillsammans, liksom färdig till strid, och hans hufvud vidrörde fångens bröst.

»Det behöfs bara en stöt med denna», mumlade han och drog fram en skarp dolk så varsamt som om han fruktat att det ringaste buller skulle väcka Korporal-Sven. »Allt skulle då vara slut och jag befriad från ett besvärligt vittne. Ha», fortfor han och lutade hufvudet i ena handen, »hela det förra uppträdet synes mig så gätlikt. Först Hafiras alldeles förändrade sinnesstämning, hennes uppenbara trotsande af min vilja, hennes skott, som ändade lifvet på en af mina käckaste bussar, och såsom svar derpå det andra skottet, hvarigenom hästarne skingrades. Skulle finnarne möjligtvis öfverraskat mig? Nej, det är omöjligt! Hvad kan det således vara? Förräderi? Hvem skulle vara förrädare? Jemela? Vid alla helgon, det måste vara

Jemela», skrek han till och rusade upp från sin knäböjande ställning! »Jag har ju inte sett till honom! Ha, nu kommer jag ihåg det. Han smög sig ifrån oss när... Jemela, Jemela», afbröt han sig sjelf med lägre stämman, »vi ha en förfärlig räkning att uppgöra med hvarandra!»

Jemela, som utan svårighet hörde Emelkas ord, framsträckte mekaniskt den laddade pistolen. Mynningen pekade rakt mot den gamle kosackens bröst. Fingret låg redan på trycket.

»Men, jag träffar honom nog», återtog Emelka i lugnare sinnesstämning, »och om han inte då nöjaktigt kan redogöra för sin bortovaro, måste han dö!»

Jemela förändrade icke den ställning han innehade, icke heller tog han en enda sekund sina forskande blickar från Emelka, som ånyo lutade sig öfver Korporal-Sven, hvilken med stönande läten och vridningar på kroppen röjde att det ännu fanns lif i honom.

»Ska' jag döda honom», tänkte Jemela och intog en beqvämare ställning. »Nej», fortfor han efter några ögonblicks eftersinnande, »det skulle inte gagna mig stort, om jag nu gjorde ända på hans lif. Först måste han veta, att det är jag, som korsat hans planer nu, liksom han tillintetgjorde mina i Petersburg. Jag vill möta honom öppet och...»

Jemela hejdade sig sjelf vid det han sakta uttalade det sista ordet. Det var en rörelse af Emelka, som störde honom i hans tankar. Den gamle kosacken mumlade för sig sjelf en mängd obegripliga meningar. Hatet lyste ur hans mörka ögon och ännu djupare lutade han sig ned öfver Korporal-Sven. Vid ett tillfälle, då Jemela också böjde sig framåt, för att bättre kunna se hvad Emelka hade för sig, upptäckte han att en dolk blänkte i kosackens händer.

»Det får inte ske! Åtminstone ska' finnen inte dö ohämnad», mumlade Jemela med sträf röst. »Akta dig, Emelka, du har skrivit din egen dödsdom. Du vill mörda din fiende när du tror att ingen ser dig, men din andre fiende, den, som du tillfogat större skymf än du någonsin kan ana, han är dig nära. En-

dast några alnar åtskilja oss. Stöt till, men i det samma sitter också kulan mellan dina refben.»

Jemela glömde alldeles den försigtighet, han borde iakttaga. Han förnam icke sjelf knastrandet i de torra grenarne då han drog sig tillbaka, men Emelkas skarpa hörsel märkte det.

Blixtnabbt reste han sig från sin nedlutade ställning. Dolken gömdes hastigt i gördeln, och hans skarpa blickar sökte forskande den, som störde honom vid fullbordandet af hans hämnd. Huru förhärdad Emelka än var, blygdes han likväl för ett åsyna vittne till sin handling. Han ville helst vara ensam. I första öfverraskningen tänkte han på att sammankalla sitt folk och anställa efterspaningar efter den osynlige fienden, men detta förslag förkastades genast såsom utförbart. Dernäst kom stoltheten och bestämde honom för att undersöka snåret. Han kunde icke tåla den förödmjukelsen att vara tvungen att rymma fältet för en fiende den han ännu icke sett.

Men då trängde sig denna fråga på honom: Hur många äro de? Svaret blef alls icke tillfredsställande; ty hur uppmärksamt han än lyssnade, kunde han likväl icke upptäcka det ringaste ljud, som hade likhet med det förra.

»Åh, det är bara inbillning af mig», utbrast han och närmade sig ånyo Korporal-Sven. »Hvem skulle väl spionera på mig. Raskt ska' det gå!»

I sin ifver såg han icke hur Jemela kröp tätt utmed hans sida. Han förnam icke heller det buller hans vaksamme motståndare gjorde, när denne slant fram mellan buskarne. Emelka såg ingen annan än Korporal-Sven, hvilkens rörelser blefvo allt häftigare. Han såg ingenting annat än sin dödsfiendes skäggiga ansigte. Han hade förlorat minnet af det förflutna.

Men, plötsligt spratt han till. Hans blickar irrade från buske till buske, hans kinder bleknade, hans tänder skallrade mot hvarandra, och han kunde icke stå säkert på benen. Liksom en förtviflad grep han tag i håret, han stampade i marken, tog ett par steg mot det närbelägna snåret, men vände straxt tillbaka.

Hvad oroade honom? Såg han en personifierad Nemesis i Jemelas gestalt?

Nej. Från närmaste snåret hörde han hur en hane spändes.

Det var allt. Men detta ljud försatte honom i oro och i raseri. Han såg att han var upptäckt; hans mörka anslag kändt. Nästa dag skulle han kanske blifvit kallad för en lönnmördare och detta ville han akta sig för. Några minuter stod han stilla, liksom beredd att först mottaga den smygande kulan, och derefter störta in i snåret för att döda sin lömske fiende, men då allt var tyst, och då vinden sjöng lika klagande i snåren och i granarnes toppar, och ingen knäppning mera afhördes, slog han händerne för ansigtet och störtade bort från den tillärnade afrättsplatsen.

Länge var der tyst som i grafven och endast suset i trädens kronor störde tystnaden. På afstånd hördes då och då en hästs gnäggande, åtföljdt af lockelserna från kosackerne, hvilka genombröto snåren för att fasttaga de skrämde djuren. Från stranden förnams Emelkas befallande stämman, då han steg ned i båten, som skulle föra honom öfver till Gråskär och ifrån denna ensliga klippa trängde ryttarnes krigarsånger, dofva och hotande som ett mummel, öfver till Jemela.

När han ändteligen sett Emelka försvinna i yttre grottan, ty utsigten öfver denna var fri från hans gömställe, skyndade han sig fram, afskar med skicklig hand det tåg, som fängslade Korporal-Svens fötter, och drog honom utan dröjsmål in bland snåren.

De ord, som Jemela yttrade, då han såg både att finnen lefde och att han var i säkerhet, voro dessa:

»Den heliga jungfrun har bistått mig. Denne känner till uppträdena i Petersburg och Emelka har fått två anklagare, hvilka han inte så lätt kan bli af med.»

6.

I de båda grottorna var det nästan tomt på folk då Hafira, stödd mot Ivans arm, mera vacklade än gick in dit. Endast här och der sofvo druckne kosacker ruset af sig, medan deras kamrater hade all möda att både med lock och pock åter komma i besittning af sina hästar, förutan hvilka de icke kunde uträtta någonting. Och om det hände att någon af de sofvande vaknade upp, sträckte han endast olustigt ut sin kropp, framstötte ett långt »ah!» och sjönk der- efter, obekymrad om det kommande, ned på den fuktiga marken.

När Hafira vacklade igenom den yttersta grottan märkte hon icke sällskapet. Hennes hufvud genomkorsades af tusen tankar och bland alla dessa orediga bilder, som hon i en hast erinrade sig, stod denna enda klar för henne: hon skulle återse Don och Matrena, Emelkas stygga hustru, som aldrig talat ett godt ord med den unga flickan. Om denna utsigt att få återse barndomshemmet och de kära stepperna öppnats för henne endast några dagar förut, skulle hon med hänryckning mottagit detta budskap, ty då visste hon icke annat än att hennes rätta hem låg dernere. Nu deremot, då hon blifvit så godt som öfvertygad om Emelkas och Matrenas falskhet, nu ville hon på intet vilkor mera återse stepperna. Jemelas framkastade ord att hennes far befann sig i Finland och lefde icke långt ifrån henne, gjorde på hennes glödande själ ett mäktigt intryck. Emelkas besynnerliga görande och låtande och hans uppenbara hat mot fången stärkte henne ytterligare i den förmodan att Jemela hade rätt.

»Tack, älskade Ivan», hviskade hon med svag röst och sjönk ned på en sten i den inre grottan. »Jag är så matt, händelserna hafva . . .»

»Jag vill aldrig mera vara en kosack eller knäfalla inför den heliga jungfrun om jag förstår det minsta grand af hvad som nu tilldragit sig», svarade

den unge kosacken och lade under smekningar Hafiras lockiga hufvud mot sitt bröst. »Först och främst denna rysliga oro hos fader Emelka vid åsynen af en simpel finne, som råkat falla i våra händer, så hans skyndsamt att få finnen hängd och till sist ditt eget besynnerliga uppträdande, din förändrade sinnesstämning och skottet! Vid alla helgon! om jag begriper detta, så vill jag inte lefva en dag längre!»

»Du torde snart få vetskap derom», inföll Hafira och besvarade ömt ynglingens smekningar. »Och om jag skulle bedja dig om en tjänst, en riktigt stor tjänst, som till och med satte ditt lif på spel, skulle då din kärlek till mig vara så stark, att du ville offra lifvet för mig?» fortfor hon och betraktade Ivan med halft oroliga, halft tviflande blickar.

»Dina ord bli alltmera gåtfulla, min steppblomma», svarade Ivan under det en uppvaknad oro stod att läsa i hans blickar. »Hvad har du att frukta här? Jag älskar dig. Våra landsmän lyda dig såsom steppernas skönaste ros och...»

»Nej, nej, inte så», afbröt Hafira med sorgsen stämma. »Steppernas skönaste ros skall inte mera lydast af steppernas vilda ryttare.»

»Och», fortfor Ivan, utan att fästa sig vid den unga flickans infall, »du älskas ju och omhuldas på bästa sätt af Emelka, din far och vår store höfding! Hvad behöfver du väl mera?»

»Det är just om Emelka, som du kallar min far, jag nu vill tala», svarade Hafira, i det hon darrande smög sig närmare Ivan. »Jag fruktar honom mer än någon annan bland desse ryttare, ty ännu har han makt öfver mig. O, Ivan! Jag får ännu ej säga dig allt, men det vill jag yppa, att Emelka inom kort skall sända mig ned till Don igen, så vida inte du hjälper till att rädda mig.»

»Hafira», utbrast Ivan och sköt häftigt den unga flickan ifrån sig, under det han betraktade henne med förvirrade blickar, »du är då inte längre en kosackflicka, du älskar inte mera de stormiga stepper, der vi svuro hvarandra trohet under det stormen svepte kring oss och vi på våra vindsnabba springare ilade längs

den skummande Wolgas strand, lastade med byte från jagten. Du har ingen trefnad längre i den lilla koja, der Matrena syslar omkring, och du vill inte längre bedja framför helgonabilden?»

Vid dessa ord, som uttalades med sorgsen stämma, gömde ynglingen hufvudet i händerne och djupa suckar undsluppo hans bröst.

»Jag älskar dessa minnen», hviskade Hafira ömt och upplöste sakta Ivans hopknäppta händer, »och jag glömmer dem aldrig; men jag vill icke mera komma tillbaka till Matrena; jag tycker mig se huru hon genomborrande fäster sina nattsvarta ögon på mig, liksom ville hon bränna upp mitt hjerta. Nej, Ivan; jag vill vara kvar här, och Emelka... o, heliga jungfru, der kommer han ju», afbröt hon sig sjelf och smög sig darrande till Ivans bröst, under det hon pekade åt öppningen, som just nu förmörkades af en nykomling, hvilkens brinnande ögon spelade åt alla håll, liksom för att upptäcka ett rof. »Försvara mig, Ivan det är honom som jag fruktar! Se, nu kommer han hitåt?»

»Bort», sade Emelka med en befallande åtbörd och vände sig till Ivan. »Nu har jag saker af vigt att afgöra med flickan. Bort, säger jag!» röt han med förfärlig stämma, då Ivan icke gjorde mine af att hörsamma befallningen. »Vill du inte gå med godo så har jag makt att tvinga dig.»

Ynglingens mörka ögon glödde af förbittring och snabbare än tanken flög handen till sabelfästet, men på Hafiras uppmaning lugnade han sig och gick med fasta, ehuru långsamma steg ut ur grottan. Han kom dock aldrig längre än till öppningen. En inre stämma sade honom, att den älskade var i fara, och det hade hon ju sjelf sagt honom i förtäckta ordalag; ja, till och med påkallat hans hjälp. Bakom ett skarpt utsprång, hvarifrån han icke kunde varseblifvas af Emelka, tog han därför plats och med dragen sabel väntade han på hvad som komma skulle. Han var färdig till handling i hvilket ögonblick som helst och Hafiras första rop på hjälp skulle kalla honom fram.

Förgäfves anropade den unga flickan Emelkas

medlidsamhet. Den gamle kosacken hade endast detta svar att afgifva:

»Jag har en gång sagt, att du ska' återvända till Matrena, och det får inte ändras. Redan i natt vill jag bryta upp med mitt följe och ledsaga dig till gränsen. Derefter ska' Ivan ansvara mig för att du kommer hem, eljest är hans lif förverkadt. Flicka, Emelka är inte så grym som du tror; men de närvarande omständigheterna påkalla all den försigtighet, jag kan uppleta. Hos Matrena får du vänta på vår hemkomst och då blir du också förenad med Ivan.»

Hafiras fylliga barm häfde sig med våldsamma slag då hon svarade:

»Jag vill inte återvända till stepperna! Hör du det, kosack! Jag är ingen...

»Tyst!» dundrade Emelka och lade häftigt sina båda händer på den unga flickans läppar och qväfde på detta sätt fortsättningen. »Jag vet att du har vissa aningar, och det är för att nedtysta dessa som jag vill att du ska' resa genast. Dina vidare invändningar tjena till ingenting, mitt beslut är fattadt, du måste bort!»

»Nej», svarade Hafira kort och bestämdt, »jag ska' aldrig lemna Finland, åtminstone ej i ditt sällskap.»

»Du får ju Ivan till följeslagare», sade Emelka med tydligt hån både i åtbörder och blickar, »och detta må väl vara dig dubbelt så kärt.»

»Jag ska' fly från Ivan», sade Hafira trotsigt, »och om jag än ska' tigga mig fram, så måste jag återvända hit.»

Det ryckte till i Emelkas drag. Han ansåg det troligt, att Hafira skulle ega så mycket välde öfver Ivan, att hon till och med skulle locka honom med sig. »Men jag har nu funnit ett godt medel att ställa pojken mot hennes tårar», mumlade han. »Det är en liten lögn på kärlekens bekostnad, men omständigheterna tvinga mig att nu använda den. Se så, min flicka», fortfor han med antägen vänlighet och klappade Hafira på hufvudet, »lägg dig till ro ett par timmar. Resan är besvärlig och det skadar alls inte

att vara uthvilad. Jag vill emellertid ge dig en passande vakt.»

Vid dessa ord reste sig Emelka och förde signalpipan till sina läppar, men innan han hann frambringa något ljud, störtade Hafira upp och grep med en konvulsivisk rörelse tog om hans arm, i det hon sade med en stämma som darrade af rörelse:

»Ni ämnar då bevaka mig som en fånge?»

»Ja visst», svarade Emelka otvunget. »Du har ju hotat att fly undan, och eftersom ditt aflägsnande just nu skulle bli högst obehagligt för mig, så... begriper du?»

Med ett anskri sjönk Hafira ned på den fuktiga marken i detsamma som Emelka ur sin lilla pipa framlockade ett genomträngande, skärande ljud, hvilket efter några ögonblick besvarades af kosackernes höga rop utanför grottan.

Men på samma gång som kosackerne rusade in, sprang också Ivan fram från sitt gömställe och vände sig mot Emelka. Den dragna sabeln hvilade i hans knutna hand och i de mörka ögonen lästes tydligt att ynglingen var fast besluten, att försvara sin brud.

»Vakta min dotter så att hon inte får komma undan», sade Emelka med hård, befallande stämma till de inträdande kosackerne. »Om hon kommer undan, sitta inte edra hufvu'n säkra.»

Emelka hade icke förut låtsat om att Ivan fanns i grottan. Han såg visserligen både ynglingens hotande ställning och ögonkast, men vände sig icke till honom förr än han sett att hans befallningar noggrannt verkställdes. Då gick han med hastiga steg fram till Ivan och sade, i det han framtvingade ett leende på sina läppar:

»Följ mig öfver till udden. Jag vill se till vår fånge, och under tiden har jag en viktig, fastän för ditt hjerta sorglig, underrättelse att meddela dig.»

»För mitt hjerta sorglig», eftersade Ivan och lät vapnet sjunka ned i sin gömma igen. »Jag förstår er inte, fader Emelka.»

»Ja, jag är lika omöjlig att förstå som qvinnorna», svarade Emelka, i det han kastade en betydelsefull

blick på Hafira, som ännu låg snyftande på marken. »Men följ mig, så ska' jag uppenbara hemligheten för dig.»

»Nå, låt mig nu veta hvad ni har att förkunna», sade Ivan när de en stund derefter landstego på den smala udden. »Jag kan likväl förstå att det är fråga om Hafira. Hon har alltid förefallit mig så besynnerlig till sitt lynne de sednare dagarne.»

Emelka gjorde en för Ivan omärklig rörelse af glädje.

»Jaså, du har också gjort den upptäckten», svarade han hastigt. »Har du nu äfven mod att höra hvad jag har att förkunna dig?»

»Ja», svarade Ivan med undertryckt stämma.

»Så hör då! Du är inte det enda föremålet för Hafiras kärlek. Du...»

»Ha!» skrek Ivan till och ryckte sabeln blixtnabbt ur slidan. »Ni är en skurk, som försöker ned-sätta henne i mina ögon. Försvara er, eller, ni må vara aldrig så gammal, och er rang aldrig så hög, vill jag ändock utkräfva hämnd af er för dessa ord!»

»Sakta, sakta, hetlefrade pojke», svarade Emelka och grep Ivan om handlofven med en styrka som gjorde att ynglingen måste släppa vapnet, som klingande föll mot en sten. »Din hetsighet ursäktar dig, annars hade du, vid den heliga Jungfrun, redan legat med klufvet hufvud vid mina fötter. Jag säger dig att det förhåller sig så, som jag berättat.»

»Hvem har då fått hennes kärlek», hviskade Ivan, under det han torkade den ymniga svetten ur pannan. »Säg mig hans namn och det vapen, som jag nyss ville vända mot er, ska' bli hans bane. Är det kanske den gamle fången, eller Jemela, eller...»

»Åh nej, åh nej», afbröt Emelka och kunde med möda tillbakahålla ett triumferande leende vid åsynen af Ivans häftighet. »Den man, som Hafira tänker på finnes inte här nu?»

»Har han varit här?» frågade Ivan i ett andedrag.

»Ja visst; annars skulle väl inte Hafira kunnat fatta kärlek till honom», svarade Emelka vårdslöst. »Du kommer väl ihåg vår ljuslockige fånge, som...»

»Som rymde genom den hemliga gången och kom undan», afbröt Ivan.

»Ja, just han är det. Men, hör nu på ett förslag att rädda Hafira. Redan i natt måste vi bryta upp. Jag vill ledsaga er till gränsen, och der öfverlemnar jag Hafira åt din och ett par andras vård. Officeren skall tvifvelsutän infinna sig i morgon, och då måste vi vara långt härifrån. Kommer bara Hafira undan, så glömmet hon honom snart. Du får ett svårt göra, ty hon vill inte ifrån Finland, men du måste stålsätta ditt hjerta och visa dig hård. Låt henne inte öfvertyga dig om att jag haft orätt, ty det ska' hon naturligtvis försöka. Der har du berättelsen. Vill du lyda mig?»

»Ja», svarade Ivan med dyster stämning, i det han häftigt tog upp sabeln. »Men sedan återvänder jag hit för att hämnas på honom. Gamla Matrena ska' nog vakta Hafira dernere.»

Emelka nickade och styrde sina steg rakt på det ställe, der Korporal-Sven skulle ligga. Vid den första blick han kastade på den tomma platsen bleknade han, och då han till slut upptäckte det afskurna tåget tog vreden ut sin rätt hos honom.

»Jag tror att en ond makt beskyddar desse finnar», mumlade han, under det han, följd af Ivan, ilade ned till båten. »Den ene flydde genom en hemlig gång. Den andre och den farligaste är också försvunnen. Men på hvad sätt? När ska' gåtan lösas?»

Efter detta sista slag blef Emelka allt mera fåordig. Som en skugga irrade han omkring på Gråskärs stränder och endast underrättelsen om att allt var färdigt till uppbrott tycktes sätta nytt lif i honom.

I nattens tystnad tågade kosackhopen från udden och de eldar, som klart upplyste de båda grottorna. Der blef nu roligt och lugnt och krypdjur och läderlappar vågade sig nu på nytt fram ur sina gömslen. Småningom slocknade eldarne, och när solen visade sin guldskimrande kant öfver skogarne i öster voro tystnaden och ödsligheten ensamme herskare i de båda grottorna, der seklers hvitgrå mossa nu endast fick vittna om läderlappens djerfva flykt, om spindlarne,

som i hörnen och i taken lurade på rof och om ödlorna, som ljudlöst halkade fram öfver de fuktiga stearne.

Men innan kosackerne lemnade Gråskär hördes derinne tvenne skott, hvilka åter upprepades i tusentals eko. På skotten följde två gemensamma ångestskri från de stackars soldaterne, som genom sin nyfikenhet bidragit till olyckan med hästarne. Domen var hård, men från krigisk synpunkt rättvis.

Emelka kommenderade sjelf »fyr!» och straxt derefter ljöd det från hans hårdt sammanbitna läppar:
»Kasta liken i elden!»

FJERDE AFDELNINGEN.

1.

Ungefär vid samma tid, som uppträdet på den lilla udden (Korporal-Svens misslyckade hängning nemligen) egde rum, lade en flottilj, bestående af nära ett dussin båtar, alla försedde med laddade nickhakar i förstäfven, i land ungefär en mil norr om Gråskär. Af den försigtighet som iaktogs var det tydligt att truppen, som var finsk, väntade öfverfall hvilken minut som helst. Sedan landstigningen dock försiggått lyckligt och båtarne blifvit gömda så godt sig göra lät, anträdde marschen mot söder. Ett par man kvarlemnades såsom vakt vid båtarne.

Vi vilja dock icke följa den ungefär femtio man starka fördelningen, som fördes af den allmänt aktade och såsom krigare framstående kapten Malm*). Så-

---

*) Karl Wilhelm Malm ligger begrafven på Jorois kyrkogård. Länge var det frågan om att uppresa en minnesvård öfver denne Sandels käcke vapenbroder, men ryska regeringen förbjöd insamlingen till densamma. Socknens herremän bragte det ändteligen derhän, att ett granitblock med ett instucket korssvård af brons upprestes och invigdes den 16 augusti 1872.

dana marscher äro sig temligen lika i nästan alla fälttåg: rekognosceringar, raster, språngmarscher, falska underrättelser, m. m. m. m. Vi vilja i stället göra sällskap med en ung finsk bonde, som med brådslande steg skyndade i spetsen för den lilla hären. Vid första påseendet tycktes han vara ensam, men om man gaf sig aldrig så liten tid, upptäckte man snart, än en tschakå, som stack fram mellan buskarne, än en gevärspipa eller en bajonett, som glimmade mot solstrålarne, än ett par grå byxor, som skyndsamt ilade undan från den ena busken till den andra. Hela skogen lefde och krälade af soldater, men derpå gaf den unge bonden icke akt; hans blickar voro som fastväxta vid Gråskärs höga spets när den någon gång tittade fram mellan en urhålkning i skogen. Icke heller tycktes han ega någon gemenskap med de honom omgifvande krigarne; han var till och med så likgiltig, att han icke ens fäste något afseende vid det ofta högljudda buller bredvid och bakefter sig. Det syntes tvertom ett triumferande leende på hans välbildade läppar, då hans öra uppfångade ljudet af soldaterna, hvilka andfådde och flåsande, ändock troget följde hans steg.

Det är bäst att först som sist presentera honom för läsaren. Mången har kanske redan gissat sig till hans namn och ändamålet med den ilande marschen.

Det var löjtnant Arvid Sköld, som, på detta sätt förklädd, ville utspana kosackernes tåg, samt rädda Hafira och Korporal-Sven. I en bondgård icke långt från Sköldborg hade han påtagit sig nämnde dräkt, och det hade lyckats honom att så väl göra sig oigenkänlig, att till och med kapten Malm trodde honom vara en verklig bonde, som af hämnd öfver ryssarnes framfart i hans hemtrakt, angaf deras vistelseort. Sedan Arvid, som på goda och giltiga skäl anlagt denna förklädnad (han var nemligen säker på att kosackerne i honom nu icke skulle känna igen rymmaren) en stund språkat med den tappre kaptenen och svurit på att han skulle föra om det rätt vore tio tusen soldater till Gråskär, uppenbarade han sig både till kaptenens och sine öfriga kamraters förvåning.

»Honom ska' ingen kosack lura så lätt», sade

då kaptenen, när den första öfverraskningen var förbi, och så bar det af öfver den jemna Saimen, som på detta ställe icke är just så bred. Arvids begäran att få vara vägvisare antogs så mycket heldre, som han bäst kände till trakten.

»Gud gifve, att vi inte komma för sent», mumlade han för sig sjelf och ökade stegen. »I dag var det som den trogne tjenaren Sven skulle dö. Och du, min stackars syster, skall du inte sörja för djupt när du ryckes ur din plågares händer? Skall inte minnet af din barndom der borta på stepperna kring Don och Wolga fördystra lifvet för dig i vårt kalla Finland? Men, min fars bud måste åtlydas», fortfor han efter några ögonblicks eftersinnande. »Den gamle skulle dö, om han ånyo finge det budskapet, att hon blef honom frånryckt af denne Emelka, som är hans dödsfiende. Hvad har tilldragit sig dem emellan i fordna tider? Det var i Petersburg, så sade min stackars far när han visade mig porträttet af den sköna danserskan. Ännu är allt detta en gåta för mig, men i sinom tid skall väl också den bli löst. Solen står ännu högt öfver skogen», fortfor han och höjde blickarne mot det rena hvalfvvet. »Ännu är det för tidigt att tänka på någon öfverrumpling, det kan inte gå för sig förr än natten inbrutit.»

Efter en längre rast, hvarunder Arvid uppsökte kaptten Malm och hade ett viktigt samtal med honom, fortsattes marschen vidare mot söder, och solen var för längesedan nedgången, då Arvid försigtigare än tillförne nedsteg från den höga, långsamt sluttande skogshöjd, som ändteligen förlorade sig i det lilla smala sund, som skiljer Gråskär från fastlandet. Med sina skarpa blickar kunde han, då skogen öppnade sig, urskilja orediga gestalter, än på udden, än på Gråskär, och detta tecken på, att kosackerne ännu voro qvar, glädde honom. Han hade åtminstone qvar den förhoppning, att han skulle kunna bemäktiga sig den sköna kosackflickan och sålunda infria det löfte, han gifvit fadren.

Skymningen i skogsverlden tilltog med hvarje minut, och med den iakttogo finnarne allt större försig-

tighet. Intet störande prassel i buskarne, intet halfhögt samtal egde vidare rum, inga undertryckta skrattsalfvor då någon tokrolig veteran gjorde spe af kosackernes inbillade förskräckelse, när de märkte att de lupit i fällan. De krigare, som tillika med Sandels, Malm, Duncker och Fahlander genomströfvade östra Finland och till och med gingo in öfver ryska gränsen, voro vane skogsströfvare, som heldre lät tungan hvila, än pratade när faran hängde öfver dem. Att tala är en god sak, notabena då man talar visliga, men att tiga är ändå bättre då man är ute på äfventyr i skogen. Det är svårt, men förer ganska ofta till seger eller räddning.

Trött af den skyndsamma marschen tog Arvid plats på en kullrig sten och uppknäppte för några minuter den långa rocken, hvarunder han bar uniformen. Han var väl beväpnad, ty gördeln var alldeles fullsatt med pistoler, och vid sidan hängde värjan, den han visste att i kritiska ögonblick begagna med en öfvad fäktares hela skicklighet.

»Puh», pustade han och aftog det långa, ljusa skägg, som täckte nedre delen af hans ungdomliga ansigte. »Puh, det är för varmt att marschera så fort med två rockar och ett stort lösskägg. Hade jag inte satt mig i sinnet att spela min roll till slut, hvilket också omständigheterna ålägga mig, så skulle jag hänga upp de här bisakerne på en gren och låta dem multna här...»

»Såvida inte en kosack vädrade upp dem, och, förtjust öfver skäggets vackra färg, satte det på sig», afbröt en manligt klingande stämma bakom Arvid. »Tänk, hur präktig skulle han inte ta sig ut med det der ljusgula skägget, sina korpsvarta ögon, ögonbryn och dito hår och mustascher, ty ni glömmer att här icke finnes sådana», fortfor den okände och ryckte med leende mine lösskäppet från Arvid, som under tiden rest sig upp. »Och rocken se'n! Ha, ha, ha! Jag vill hålla vad med er om femtio riksdaler, att två hela kosacker i full uniform få rum i den! Kastar ni de der två sakerne midt emellan två kosacker, som en halftimme förut vid wodkaflaskan ingått brödra-

förening, så kan ni få dem att först höta åt hvarandra och sedan korsa sina sablar. Hå, hå, jag känner nog till packet, jag, ty jag har haft att göra med dem rätt många gånger. Lägg bort persedlarne, de skola bara hindra er. Om jag haft en kosackuniform i stället, då ni presenterade er för mig som en långskäggig savolaksare, skulle jag bränt upp rocken och färgat ert hår och skägg kolsvarta. Det hade varit annat. Då kunde ni ha kommit de hundarne närmare och . . .»

»Men, ni glömmet, att jag inte är fullt mäktig ryska språket», afbröt Arvid.

»Åh, det är inte så farligt heller. Hade ni burit en kosackuniform och till på köpet haft en kognaksflaska i fickan, så är jag säker på, att ni tagit er vida bättre fram än i den der kostymen.»

»Ni har kanske rätt, kapten», svarade Arvid eftersinnande. »Nu är det emellertid för sent och kan inte ändras. Men ifrån detta ämne och till ett annat», fortfor han. »På hvad sätt skola vi kunna locka ut fienderne från Gråskär?»

»Vet ni om de ha några båtar», var kapten Malms korta fråga.

»Nej, de ha endast ett par mindre, som knappt bära tre man hvardera.»

»Godt, då är ju allt klart, skulle jag tro. Vi vänta här, ty härifrån kunna vi ostörde se hvad som tilldrar sig der borta. Om kosackerne händelsevis upptäcka oss, skola de inte våga sig fram och då svälta vi ut dem i deras grottor. På sjön skola vi nog knipa dem, om de våga sig ut der.»

»Men», inföll Arvid eftertänksamt, »vore det inte bäst att knipa bort deras hästar och . . .»

»Felaktig taktik, felaktig taktik, min unge vän», afbröt kapten och slog löjtnanten vänligt på armen. »Nyss tyckte jag ni talade om att vi bara skulle försöka att drifva ut kosackerne, så att vi kunde få slåss med dem, och på detta sätt uppnå vårt mål. Jaså, det var inte så nyss heller, ty det var i går, men nu motsäger ni er sjelf. Hur vill ni att ett kavalleri skall kunna fly undan eller försöka en genombrytning

utan hästar? Har ni någonsin sett en ovigare tvåfotad varelse gå på jorden, än en kavallerist, som mistat hästen. Nej, må Gud fördöma mig i denna sekund om ni det sett. Men, vill ni att kosackerne skola komma ut i karrier, angrip dem då från sjösidan och kasta granater in i deras hålor. Då skall ni få se på lif och rörelse, och ni kan vara säker på att både Korporal-Sven, såsom den hederlige krigsbussen kallar sig sjelf, och den sköna flickan, er återfunna syster, skola vara i edra händer innan morgonsolen går upp. Ja, ja, för i qväll låter inte detta sig göra», fortfor han, då Arvid ville afbryta honom. »Men om de inte kommit ut innan solen går upp nästa dag, så har ni ordres att bemanna sluparne och servera steppernas söner med huru många glatta lag ni finner nödigt. Jag skall ta emot dem från denna sidan och mina servetter äro just inte heller så kalla.» Med dessa ord räckte den tappre kaptenen Arvid ena handen, i det han med den andra pekade på soldaterne, hvilka tysta som midnattens andar, nalkades från alla sidor och intogo sina bestämda platser.

»Jag vet det», svarade Arvid och tryckte varmt kaptен Malms hand. »Då ni är i spetsen för edra soldater måste allt ge vika.»

»Åh, jag tackar er både på mina och mina busars vägnar», sade kaptenen leende. »Ni kan äfven ta det åt er sjelf eftersom ni tillhör min trupp. Men, hvad vill detta säga, der borta ser jag två kosacker komma från udden lika lugna, som om freden allaredan vore sluten. De taga inte vägen hitåt, de gå söderut. Skulle de kanske vara utskickade för att tillkalla hjelp.»

Vid dessa kaptенens ord hade både han och Arvid skyndsamt kastat sig ned bakom stenen. En god stund kunde de se kosackerne, hvilka obekymrade skyndade mot söder.

»Vi måste följa dem», hviskade Arvid i kaptенens öra. »De få inte undkomma. Jag går förut och...»

»Och vi följa er såsom tillförne, ja», afbröt kaptен Malm leende. »Ni har begärt första platsen i

denna expedition och skall äfven ha den. Men, säg mig nu. Tror ni inte, bäste löjtnant, att en kosackuniform i detta ögonblick skulle passat er bättre.

»Nej, det tror jag inte, ty» . . .

»Ja, låtom oss inte nu öda bort tiden med att tvista, utan framåt marsch!»

2.

Vid pass en half mil söder om den smala, utskjutande udden låg ett till hälften förbrändt pörte. Dörren fanns ännu kvar, väggarne lutade till sitt förfall och i de små fönstren, som tillförne haft gröna glas, fanns nu mera intet spår deraf. Det syntes tydligt att det icke var tiden, som gjort denna skada på den ensliga människoboningen, ty från kolade bjelkar uppsteg ännu tunna rökmoln mot den blå himmelen. Före krigets utbrott stod här, såväl som på många andra ställen i Finland, ett hem, der trefnad och lycka bodde oaktadt fattigdomen vakade vid tröskeln, men när moskoviternes vilda skaror inträngde i landet; mördades familjen, bestående af man, hustru och två barn, det knappa matförrådet togs bort, den lilla åker-tegen härjades och en brand slungades in i skogshemmet. Endast natten, de raka och dystra träden, samt de skäggige kosackerne, hvilka under skrål och dansar skymtade mellan stammarne, voro vittnen till ödeläggelsen, hvilken icke blef så fullständig, som ämnadt var, ty ett hällregn släckte snart de sprakande lågorna. Mordbrännarne voro ännu kvar, ty sedan de genomströfvat trakten, hamnade de på Gråskär. Pörtet stod också kvar, men det stod der såsom en kolnad minnesvård öfver Finlands brutna frid.

Det var till denna ruin af en fordom lycklig människoboning som de tvenne kosackerne, hvilka Arvid och kapten Malm upptäckt, styrde sin gång. När de uppnått den bristfälliga dörren, stannade de några sekunder och sågo sig omkring med spanande blickar,

derefter gåfvo de dörren en knuff, så att den med ett knarrande läte sprang upp och inträdde på samma gång.

»Fördömda drägt», utbrast genast efter inträdandet den längsta kosacken, i hvilken vi nu igenkänna Korporal-Sven, i det han ryckte pelsen från skuldran och slungade den i en vrå med den kraft, att aska och damm uppfyllde nästan hela det till omfånget helt obetydliga rummet. »Hvilken människa med förstånd kan gå och ikläda sig en sådan der tvångströja!»

»Vi ha inte kommit hit för att du ska' gräla på våra uniformer», inföll den andre kosacken, som var ingen annan än Jemela. »Och inte heller afskar jag tåget, som var fastsurradt kring dina fötter, derföre att du skulle prata om bisaker, då vi ha så mycket angeläget att afhandla. Jag . . .»

»Ja, se så, se så», afbröt häftigt Korporal-Sven, som ansåg att det var bäst att finna sig i sitt öde så länge, »inte heller har jag följt dig hit för att få höra ovett derför att jag, såsom finsk soldat, råkar i vrede när jag ser en moskovit. Den der motviljan är det bästa arf jag fick af far min, ska' jag säga dig, men låt oss nu bli vänner igen och tala om våra affärer. De ä' allt bra gamla, skulle jag tro.»

»Du har väl lansen och sabeln med dig?»

»Lansen! Hvad skulle jag göra med den stickan!» utropade Korporal-Sven med verklig förvåning. »Skulle jag ha' lans, så skulle jag också ha' häst, begriper du väl, och eftersom här i skogen endast finnas stockar och stenar att rida på, så . . .»

»Nå, men sabeln då?» fortfor Jemela ängsligt. »När allt kommer omkring är du kanske obeväpnad?»

»Åhnej», inföll Korporal-Sven tryggt. »Eftersom det inte fanns någon annan sabel till hands, så måste jag väl beqväma mig till att ta' denna, fastän den gör ganska liten nytta. Jag tål inga sablar, som ä' så krokiga som denna. Nej, tacka vill jag min långa bajonett, den duger till något skulle jag tro! Men», fortfor han, i det han likgiltigt stödde ena armbågen mot det nästan förbrända fönsterkaret, »vi ha' angelägnare saker att afhandla. Det är saker, som röra oss

båda och vi vilja äfvenledes arbeta i samråd med hvarandra. Går du in derpå, Jemela?»

Under sista delen af Korporal-Svens tal hade det oroliga uttrycket försvunnit ur kosackens anlete och lemnat rum för det djupa eftersinnandet.

»Du hyser således inte något vidare hat till mig för vårt sammanträffande i Petersburg för tjugu år sedan?» frågade han och fäste på Korporal-Sven en blick hvarur misstroendet icke alldeles gått bort.

»Hör du, Jemela, jag ska' tala om för dig någonting», inföll Korporal-Sven med den öppen hjertighet, som man merändels finner hos gamla knektar. »När jag först kände igen dig inne i grottan skulle jag ha' ränt bajonetten genom dig om jag haft tillfälle dertill. När du sedan hindrade mig från att fly på samma gång som löjtnant Arvid, skulle jag kunnat steka dig öfver eldbrasan och sedan äta upp dig för mera säkerhets skull, så förtvifladt arg var jag på dig. Men när du styrde så till att jag slapp undan döden, och isynnerhet att hängas med benen uppåt, ett straff, som endast en kosack kan begagna, då svor jag att anse dig som en kamrat. Här har du min hand, Jemela. Om du nödvändigt vill tala om händelserna i Petersburg, så gör det då; men jag ser aldrädelst att vi gömma dem till längre fram. Faran är inte öfverstånden ännu. När Emelka finner att jag är borta, ska' han röra upp himmel och jord, ty han vet att han inte här på trakten har någon större fiende än mig. Det kan heller inte dröja länge förrän han märker din långa bortvaro och misstänker att...»

»Ännu ska' han ingenting misstänka», afbröt Jemela, i det han kramade finnens utsträckta hand. »Han inbillar sig att jag är ute på ströftåg för att vädra faran.»

»Men, om han ändå skulle misstänka att det var du som spelade honom det fula sprattet att knipa bort mig, hvad ska' du då göra?»

Jemela svarade ingenting. Hans ögon brunno af en hotande eld och utan att Korporal-Sven märkte det, hade han dragit fram en skarpslipad dolk, den han svängde i snabba kretsar öfver sitt hufvud.

»Godt», mumlade finnen, som tydligt förstod det stumma språket. »Din dolk har varit nära Emelkas hjerta en gång förut.»

»Den har varit nära hans hjerta», sade Jemela mera för sig sjelf. »Den der mörka natten vid Nevan glömmmer han nog aldrig. En förbifarande iswostsch-tjik, som oupphörligt klatschade sin magra krake med läderpiskan, störde mig och sedan den natten har intet så gynsam tillfälle mera yppat sig, som just för en stund sedan då Emelka stod ensam lutad öfver dig och dolken glänste mellan hans fingrar. Då tänkte jag på de många uppträderna i Petersburg, på natten vid Nevan, och jag spände hanen på pistolen. Om han dödat dig, hade ögonblickligen min kula genomborrat honom. Men hans onda samvete slog honom. Hans fina öra hörde hanens spännande. Han var för feg att se efter hvem det var, som lurade på honom. Han flydde derifrån. Som en hund har jag följt honom i tjugu år. Nere på stepperna skötte jag hans hästar och såg med grämlse hur han och Matrena, den afgrundsanden, uppfostrade Hafira till en vild kosack-flicka, för att sedan skänka bort henne åt den rikaste i horden. Men, Hafira lät inte böja sig så lätt. I de lekar, som tillhöra vår stam, deltog hon lika ifrigt som någon annan af oss, men den bestämda trotsighet som dessemellan uppretade både Emelka och Matrena, var en egenhet, som inte just tillhörde våra qvinnor. Dessutom visade sig Hafira alltid ädel och godhertad, och tvang den gamle skurken Emelka, att rätt ofta frångå sina grymma vanor när han skulle straffa. Emelka röt väl i hemlighet och svor ve och förbannelser öfver Hafiras far, men ingen brydde sig om honom, och flickan sjelf var lika glad efteråt som tillförne. Alla menniskor älskade henne och detta tvang äfven Emelka och Matrena, att stäffa sitt sinne. Då kom befallning till oss att bryta upp och färden gick norrut och Hafira var med, ty Emelka ville ha henne under sina ögon. Han litade ej på Matrena. Vi kommo hit och från den dag vi satte foten på finsk jord, vaknade de gamle petersburgerminnena upp på nytt. Äfven Emelka tycktes betrakta mig med listi-

gare blickar än tillförne, men som jag kunde beherska mig, insöfde jag honom snart i säkerhet. Då fick jag en dag ute på udden se en båt närma sig. Jag gömde mig och oaktadt skymningen och de många år, som förflutit, kände jag igen dig. Jag blef både glad och sorgsen, men planen att först ta dig till fånga och sedan rädda dig, rann ögonblickligen upp inom mig. På detta sätt ville jag förbereda Emelka på, att straffets dag inte var långt aflägsen. Som jag inte kunde göra någonting med din följeslagare lät jag honom rymma. Han skulle förbereda min plan; men så när hade Emelkas raseri gjort allt om intet, och jag måste, för att kunna rädda dig, meddela Hafira allt, och . . .»

»Ah, hon vet då, att hon inte är Emelkas dotter!» utropade Korporal-Sven, i det han med förnöjd mine gnuggade händerne. »Bra! Om det finnes så mycket ruter i den flickan, som jag tror, så ska' hon leta sig fram till Sköldsborg, kosackerne förutan, och »gamle majoren» ska' genast känna igen henne, ty hon är så lik sin mor, som det ena vinbäret är likt det andra. Du är en fördömdt listig person, Jemela; men så är du inte kosack för ro skull!»

»Tack ska' du ha för din goda mening», sade Jemela fryntligt, »men ännu mera galen blir du väl i flickan, när du får höra, att det var hon, som räddade dig när snaran redan låg om fötterna och tåget var spändt.»

»Hon . . . räddat mig . . . Hafira . . .», stammade Korporal-Sven förbluffad. »Drifver du inte med mig?»

Jemela omtalade nu hur det tillgått vid Korporal-Svens räddning.

»Hit med så många lansar och sablar och pistoler och bajonetter du kan leta upp, och jag vill aldrig mera kallas för en ärlig människa, om jag inte röfvar bort flickan midt framför Emelkas näsa!» skrek den hetsige finnen och sprang fram till dörren. »Jag vill . . .»

»Stilla, stilla», förmanade Jemela med lugn stämma. »Emelka måste öfverlistas om Hafira ska' komma i våra händer. Lemna det åt mig. Det blir min ensak.»

»Din ensak», brummade Korporal-Sven skälfvande af otålighet. »Om du är slug, så är jag stark, och det kan väl också behövas, skulle jag tro.»

»Ibland är styrkan bra, men här skadar den mera», svarade Jemela energiskt. »Låt mig göra, som jag vill och jag ansvarar dig för att Hafira ska' vara i våra händer innan morgondagens sol har vidrört topparne på skogarne i öster. Väl rullar hon fort, men Jemela är mera snabbtänkt och medan björnen slår sönder den starka dörren för att komma åt sitt rof, kryper räfvén in genom det minsta hål.»

Korporal-Sven förstod anspelningen och teg.

»Nå gör som du vill då», mumlade han smått förargad på sig sjelf. »Om jag är björnen, ska' jag väl alltid någon gång få tillfälle att slå till.»

»Det blir först när räfvéns list inte förmår uträtta någonting», inföll Jemela med ett egendomligt leende. Sedan han noga undersökt det lilla pörtet och under tiden rabblat upp långa meningar för sig sjelf, utbrast han, i det han närmade sig dörren:

»Jag går ut för att undersöka udden, och... men, hvad vill detta säga», afbröt han sig sjelf och sprang tillbaka med synbara tecken af förvåning och förskräckelse. »Jag ser soldater, som närma sig. Det är finnar, och...»

»Finnar», inföll Korporal-Sven lifligt. »De komma till vår räddning, och om styrkan är något ansenlig, ha vi inte längre behof af räfvéns list.» Vid uttalandet af de sista orden spelade ett triumferande leende kring hans läppar. Det var icke af ovilja mot Jemela, utan det kittlade hans nationalfåfånga att äfven inom meningarnes fält segra öfver en kosack.

»Hå, inte så häftigt, finske björn», sade Jemela icke utan ironi. »Om steppernas gamle björn får se finske björnarnes ramar och vet att han måste duka under i en strid, ska' han bit för bit trampa sönder den fina rosen, förr än hon ska' falla i hans fienders händer. Godvilligt ska' Emelka aldrig utlemna sitt byte. Det måste röfvas ifrån honom när han sofver, eller är frånvarande, eller också måste han föras i en snara, ur hvilken han inte så lätt kan frigöra sig.»

Korporal-Sven hade åter lidit ett afgörande nederlag, men han bar sin harm som en man. Oaktadt Jemelas ifriga protester och förgätande att han sjelf bar kosackuniform stötte han våldsamt till dörren, så att den med ett väldigt brak föll utåt. Derpå ställde han sig sjelf bredbent i öppningen och började att af alla krafter skratta åt de anryckande finnarne, hvilka, när de sågo att de voro upptäckte, mangrannt rusade fram ur buskarne under svordomar och hotande åtbörder.

»Ja, skjut ni om det roar er. Måtte väl känna igen Korporal-Sven, vet jag, och...»

Han fick ej tala till punkt, ty en musköt-kula, som hven ett par tum förbi hans högra öra, gjorde honom med ens stum som en fisk, åtminstone till dess en annan kula, mera näsvis än den första, slet af honom pelsmössan och kastade den i pörtets andra vägg. Då löstes ändteligen hans tungas band och orden flödade från hans läppar, som vattnet ur en tunna.

»Hvad ä' ni för ena sakramenskade tjockskallade och ettersvedde buskkrypare, som inte ha gnuggat middagsömnen ur ögonen ännu, så att ni kan se hvem jag är! Har sjövattnet gjort er blindade era långrockade jägarebeläten, eller ha ni anlitat bränvinsflaskan för mycket. Ser ni inte att jag är Korporal-Sven, en af befälet och i tjenst hos den tappre majoren på... anfäktade de blindstockarne, nu lägger ju hela linien an på mig, liksom jag blifvit dömd att arkebuseras! Nej, f-n må vara skottafla längre för dem, men inte blir jag det. Det var en fördömdt kinkig ställning jag kommit i!»

Med desse ord gjorde den tappre korporalen »helt om» och kilade bort till Jemela, som under tiden krupt tillsammans i ett hörn, der han ifrigt läste den ena bönen efter den andra.

Korporal-Sven, som småsvor för sig sjelf, hade knappt hunnit huka sig ned bredvid Jemela, förrän ett ordentligt hagel af kulor regnade öfver pörtet. Då, i detta kritiska ögonblick kom finnen att kasta sina blickar på den främmande uniform han bar.

»Se, der ha vi orsaken till missförståndet», skrek

han och slet af sig tröjan. »De ha ju tagit mig för en verklig kosack, vet jag. Fördömda påhitt att kläda på mig, en finne, kosackuniformen! Om jag nu blifvit dödad som en hund, skulle du också gått samma väg, och det utan att du ens fått tid att blinka fem gånger. Det är din skull, Jemela, att jag varit så nära döden, men nu ska' det, fördöme mig, bli en annan dans af. Jag ska' bjuda upp den bofven Emelka till en stridsdans och priset blir allt Hafira, det säger jag och dermed punkt.»

Jemela ville svara, men i detsamma hördes snabba steg utanför dörren på samma gång som tschakåerne började att hvimla vid fönsterne och nyfikna ansigten, åtföljda af gevärsmynningar, tittade in, liksom för att förvissa sig om att bytet icke kommit undan. Jemela satt orörligt hopkrupen i sitt hörn. Knäna och hakan berörde nästan hvarandra och ögonen voro oafåtligt fästade på marken, liksom väntade han på, att den svarta jorden skulle öppna sig och gömma honom för hans fiender. Korporal-Sven deremot var i en liflig rörelse. En idé rann upp i hans hjerna. Han ville riktigt förbluffa sine landsmän och triumfera på deras bekostnad. De uniformsplagg han kastat af sig påtogos så godt sig göra lät, och pelsen, den han af en händelse påträffade bredvid sig, slängdes åter öfver ena skuldran. Det halfdunkel, som var rådande inne i pörtet, bidrog också ganska mycket till att dölja honom och Jemela för soldaternes blickar.

»Finnes det någon i pörtet, så träd ut!» ljöd en manlig stämma utifrån.

Korporal-Sven hoppade nära nog en half aln från marken af bara glädje, då han förnam rösten, och då samma uppmaning ljöd för andra gången, och då han såg dörren fördunklas af en reslig figur kunde han icke längre hålla sig, utan marscherade fram med stadiga steg, gjorde honnör för den inträdande krigaren och sade:

»Efter befallning, herr kapten! Här är jag frisk och färdig.»

Kapten Malm, ty det var han, kunde af luttet förvåning ingenting säga, men i detsamma framstörtade

Arvid och räckte båda händerne åt den falske kosacken, i det han utbrast:

»Du lefver då, tappre kamrat! Men, hvar är Haffra, och hvarföre är du här?»

Om Korporal-Sven icke hade känt igen Arvids röst, skulle det, såsom han sjelf sedan tillstod, varit omöjligt för honom att i den långskäggige bonden upptäcka sin husbondes son.

»Gud bevara mig, så ni ser ut!» ropade han och tryckte löjtnantens hand. »Har ni öfvergifvit er fana redan och tagit till plogen i stället? Och det der skägget, löjtnant; det var då fördömdt lustigt!»

»Men, ännu löjligare är du i din nya värdighet», inföll kapten Malm, som nu ändteligen hemtat sig från den förvåning han erfor vid åsynen af Korporal-Svens förvandling. »Har du också svikit din fana och blifvit kosack? Nå, hvad tycker du om att rida, kamrat?»

»Jag har inte sett skymten af en enda hästrygg allt sedan jag kom hit», inföll Korporal-Sven muntert, »men, ser ni kapten, och ni, löjtnant, döden har jag sett mycket nära och en opåräknad luftfärd, med benen uppåt höll jag på att få göra. Den der hederspojken till kosack, som funderar der borta i vrån, tyckte att det var synd om mig och frälste mig, och det är äfven hans påhitt att jag anlagt hans uniform. Min egen, både gevär och allt, anammades som en god pris af de kanaljerne der borta. Naken kunde jag heller inte gå, fastän jag höll på att få göra resan i så lätt drägt som möjligt, och derföre måste jag finna mig i mitt öde, ehuru det för andra gången höll på att bli olyckligt för mig.»

Soldaterna, hvilka nu kände igen kamraten, trängdes omkring honom i pörtet. Somliga drefvo gäck med honom och frågade huru första ridlektionen aflopp, hvarpå Korporal-Sven alltid hade ett bitande svar tillreds; andra välkomnade honom på det hjertligaste, och andra åter begapade honom under tystnad.

»Men, hvar är den kække pojken, som räddade dig?» frågade kapten Malm. »Mörkret härinne, och den mängd af saker, som ligga huller om buller, hindra mig att upptäcka någon enda lefvande varelse.»

»Kom fram, Jemela!» ropade Korporal-Sven med hög röst. »Och jag kan trösta dig med att din vistelse hos oss, inte ska' bli så farlig som min var hos er.»

»Jemela», mumlade Arvid och grep Korporal-Sven i armen. »Det är en af min stackars fars grymme fiender. Och honom har du fört med dig?»

»Han har varit vår fiende», svarade Korporal-Sven med låg stämma. »Nu är han Emelkas dödsfiende, och det är allena han, som kan rädda Hafira. Godt hjerta i botten må löjtnanten tro, fastän hätsk och lömsk som alla kosacker. Vi behöfva inte vidare frukta honom. Han är oss fullkomligt tillgifven.»

Arvids tillämnade svar hindrades af Jemela, som med långsamma steg och mot bröstet nedsänkt hufvud, framträdde ur sin vrå. Han hade haft god tid på sig att förbereda sig på ett blifvande förhör, och han var för den skull alldeles lugn.

»Det är således du, som räddat min käcke korporal från döden», sade kapten Malm i det han lade ena handen på Jemelas skuldra. »Orsaken hvarföre du tagit detta steg, vill jag inte veta, ty det är en hemlighet, som . . .»

»Det är alls ingen hemlighet, kapten», afbröt Korporal-Sven. »Jag kan gerna tala om den, emedan den ändå snart ska' bli uppenbar.»

»När räfven har sitt byte i sigte, aktar han sig för sällskap», inföll Jemela kort och med en dyster, förebrående blick på den frispråkige finnen.

»Bra, men djerft sagdt», utbrast kapten Malm och gaf Jemela en allvarligt forskande blick. »Du slåss bra, Sven», fortfor han, »men du har, liksom en gammal käring, svårt för att hålla munnen. Hör på, kosack», återtog han och fixerade Jemela skarpt, »hvem är räfven?»

»Jag», sade Jemela utan ett ögonblicks besinning.

Vid detta hans tvära svar genomlopp ett doft knot de inne i pörtet sammanträngde soldaterne, hvilka alla trängdes omkring den återfunne kamraten och hans räddare.

»Och hvem är bytet?» ljöd kaptenens nästa fråga.

»Min fiende», svarade Jemela lika kort som förut.

»Det kan jag väl begripa», utbrast kapten Malm med synbar otålighet. »Vi äro ju dine fiender?»

»Nej», ljöd för tredje gången Jemelas korta svar, åtföljdt af samma knot från soldaterne. Jemela tycktes icke ens märka att de funnos till, eller höra deras mummel. Han stod som en bildstod midt på golfvet. Armarne voro korslagda öfver bröstet och blickarne envist fästade på marken. Hans nya sällskap gaf honom så mycket att fundera öfver. Han måste nu uppgöra en annan plan till Hafiras befrielse.»

»Hvar är då din fiende?» sporde kaptenen ånyo.

»Der», svarade Jemela på sitt oföränderliga sätt, i det han långsamt upplyfte venstra armen och pekade länge mot norrr. Så stod han en stund orörlig, hvar under de närvarande betraktade än honom, än hvarandra med förvånade blickar, men plötsligt lifvades kosackens mörka drag; en högre glans brann i hans svarta ögon och sedan han ett par gånger andäktigt korsat sig, sprang han fram till Korporal-Sven, som just var i farten med att berätta sitt äfventyr för Arvid, lade ena handen på hans skuldra och sade, i det han förnöjdt skrattade:

»Nu har jag en annan plan, som är bättre än den förra. Jag ska' narra Emelka så fint i fällan, att han inte märker någonting förrän han är omringad. Blif du qvar här hos dine kamrater, jag går att träffa Emelka, som väl snart ska' bryta upp. Om några timmar är jag tillbaka.»

Med dessa ord styrde han sina steg mot dörren. men hejdades der af kapten Malm. Just nu tycktes kosacken komma till fullt medvetande om sin ställning, ty hans blickar sökte genast Korporal-Sven, och med bedjande röst sade han:

»Om man uppehåller mig här, är *hon* förlorad. Här måste hon räddas.»

»Herr kapten», sade Korporal-Sven och trädde fram till sin förman, »jag ansvarar med mitt gamla hufvud för honom. Han har rätt, ett dröjsmål ska' göra räddningen omöjlig.»

»Då måste han väl ha lösen för att slippa fram till oss igen», sade kapten Malm med en frågande blick på Jemela.

»Jag behöfver ingen lösen», svarade denne häftigt och under otåliga rörelser. »Men, då ni får höra ljudet af denna pipa upprepas två gånger, första gången kort, andra gången längre, då är det tid för er att bryta fram», fortfor han och vände sig till kaptenen. »Det kan inte skada om ni lemna detta pörte och tågar ett stycke norrut, ty det gör att jag inte så länge behöfver vara utsatt för misstankar, men för långt får ni inte gå.»

Med dessa ord nickade kosacken omärkligt åt Korporal-Sven, och försvann genom den öppna dörren, innan kaptenen, som gerna skulle önskat att få närmare underrättelser, kunde hålla honom tillbaka. Tvenne soldater erbjödo sig att återhemta Jemela, men kaptenen afböjde det med dessa ord:

»Sven har gått i borgen för honom, och det är hans ensak om kosacken bedragit honom med sin räfnatur.»

Korporal-Sven fann sig mäktat förnärmat af dessa sin förmans ord, och skulle just börja sitt försvar för Jemela, då kaptenen med hög röst kommenderade:

»Färdige till afmarsch!»

3.

Emelka var en försiktig man, som icke gaf sig ut på äfventyr, utan att förut ha någorlunda reda på trakten, genom hvilken han färdades. Det hade han lärt sig under sina ströftåg vid Wolga och Don mot fiendtliga stammar, och detta iakttog han äfvenledes här.

Innan han således lemnade udden, der han ansåg sig temligen säker, emedan han hade Gråskär så nära, utsände han tvenne kosacker, hvilka, ledande hästarne bredvid sig, hade till uppgift att undersöka den när-

maste delen af skogen. Den timme, som förgick innan de kommo tillbaka, var lång för den gamle kosacken, hvilkens hela diktan och traktan numera gick ut på att så fort som möjligt hinna fram till ryska gränsen, inom hvilken han visste att Hafira var i fullkomlig säkerhet, tack vare sin lilla list med Ivan.

»Ivan ska' inte mera släppa henne ur sigte», mumlade han, der han för sig sjelf stod lutad mot en väldig trädstam, i hvars närhet en tjenare höll hans eldige springare beredd att hvilken minut som helst mottaga honom. »Ivan är svartsjuk i högsta grad och om han träffar den der officeren, ska' han kämpa med honom på lif och död. Hafiras dysterhet gör min gissning till sanning i pojkenes ögon, och det ska' inte bli lätt för henne att öfvertyga honom om att han är bedragen.»

När han slutat denna monolog böjde han ned hufvudet mot bröstet och försjönk i djupt grubbel, hvarur han först väcktes af Ivan, som framträdde med raska steg och sade, i det han lade sin ena hand på den gamles skuldra:

»Fader, allt är i ordning. Vägen är fri.»

»Äro spejarne komne tillbaka?» frågade Emelka och upplyfte hufvudet, samt fästade en skarp blick på Ivan. »Då har väl deras undersökning inte sträckt sig så långt.»

»Åh, långt nog, tycker jag», svarade den unge kosacken och skakade på hufvudet. »De ha varit borta öfver en timme.»

»Så länge», mumlade Emelka mera för sig sjelf. »Jag kunde inte tro att tiden gått så fort undan. Säg då till att alla äro beredde att genast bryta upp!»

»Ska' ske, fader», och Ivan ämnade skyndsamt aflägsna sig, då Emelkas ord bjödo honom att stanna och träda närmare.

»Hur är det med Hafira», frågade den gamle och såg sig försigtigt omkring. »Gråter hon ännu lika häftigt?»

Vid Hafiras namn syntes en smärtsam ryckning i ynglingens ansigtsmuskler. Han bemannade sig dock

hastigt och svarade, utan att ge akt på den förnöjelse, som lästes i Emelkas ögon:

»Gråten har stillat sig något, men när jag tilltalar henne, får jag endast korta svar.»

»Du ser alltså att min spådom är sann», inföll Emelka icke utan skadeglädje.

Ivan svarade ingenting. Hans höghvälfdade bröst arbetade häftigt, och tunga suckar kommo ofta derifrån. Han kastade blott en lång, förebrående blick på Emelka, slog handen för pannan och störtade derifrån under ett doft mummel.

Länge såg den gamle kosacken efter honom, och för några sekunder tycktes det hårda i hans ansigte mjukna upp. Men denna omkastning varade icke länge.

»Nej», mumlade han, i det han ånyo rätade upp sin kraftfulla gestalt, »*han* måste gå under om jag ska' få lefva. Hans hjerta ska' sönderslitas af qual, och mitt hjerta ska' känna tröst då *han* är borta. Jag *måste* se på min egen fördel och som en man *måste* jag uppfylla den ed jag en gång för många år sedan aflade, att Hafira aldrig mera skulle få återse sin rätte far. Marvea, Marvea», fortfor han med allt dystrare stämma och utdrog medvetslöst sabeln till hälften ur slidan, »du blef mig frånryckt och du födde åt honom ett barn; åt *honom*, hvilkens hjertblod jag skulle dricka i denna stund», fortfor han med stegrad hetta och drog ut vapnet helt och hållet. »Du öfvergaf vårt land och din släkt och blef *hans* maka, men straffet hann dig och det genom . . . genom *min* hand», hviskade han med knappt hörbar stämma, i det han spejande såg sig omkring. Hafira får inte öfvergifva oss. Hon måste dö på våra stepper och vårt folk ska' sjunga licksången öfver henne.»

»Allt färdigt», sade Ivan, i det han blixtnabbt stod framför den gamle kosacken i en på samma gång stolt och vördnadsfull ställning.

Emelka ryckte till, på det obehagligaste störd af Ivans uppträdande. Hans första tanke var att Hafiras älskare hade stått på lur, för hvilken orsaks skull han (Emelka) skarpt fixerade Ivan. Men denne ut-

hårdade de forskande blickarne utan att ens blinka och sade, när han tyckte att det stumma förhöret blef allt mera odrägligt:

»Får jag bryta upp nu, fader? Hästarne stampa otåligt och ryttarne svinga lansarne ifrigare. De vilja ej dröja här längre. Natten har fallit öfver oss och . . .»

»Nog, nog», afbröt Emelka häftigt. »Jag har inte befallt dig att hålla långa tal. Gå till din post och haf noga ögonen på Hafira att hon inte löper bort, ty då, pojke», fortfor han i det han skakade sin senfulla knutna hand, »då blir det du, som får bära ansvaret. Bort!»

Ivans ögon glödde under det han med en djup bugning aflägsnade sig, och senorna i hans kropp spändes liksom ville han bereda sig till ett envige mot den, som sökte röfva Hafira från honom.

»Han hotar mig», mumlade den unge kosacken för sig sjelf och såg sig ofta om efter Emelka, som ännu dröjande stod qvar vid trädet. »Skulle kanske någon fara hota henne? Bah, hvad skulle det vara för en fara då jag är hos henne», fortfor han med tillförsigt och kastade det vackra hufvudet tillbaka med en stolt tillförsigt. »Från hvilket håll skulle väl denna fara komma?»

Utän att bry sig om att längre grubbla öfver de obestämda aningar, som, i följd af Emelkas ord, uppstigit hos honom, ilade han, sorglös såsom hvarje annan yngling vid hans ålder, och isynnerhet såsom varande kosack, bort till den plats, der ryttarne stodo uppställda och blott väntade på befallning att sätta sig i marsch. Hans blickar föllo genast på Hafira, som lik en steppernas drottning, hvilket hon också var både i Ivans och hans kamraters ögon, tyglade sin eldige springare. Vid åsynen af den älskade bredde sig ett gladt skimmer öfver den unga flickans bildsköna ansigte, och hon sade, i det hon hastigt styrde springaren intill Ivan, som, lätt som en fogel, ögonblickligen svingat sig upp på sin häst:

»Ivan, du följer ju mig?»

Och utan att invänta det muntliga svaret, ty hon såg redan af hans blickar, att han skulle behjerta hen-

nes bön, fortfor hon, i det hon lutade sin mun intill Ivans öron, först sedan hon med ängsliga blickar sett sig omkring:

»Är det sannt hvad min far sade, att jag skall föras tillbaka till våra stepper. Jag vill ej tro det, ehuru jag hört det så många gånger. Du talade nyligen med fader Emelka. Hvad hade han att säga dig?»

Ivan for med handen ett slag öfver pannan. Han måste betänka sig först innan han svarade.

»Du tiger, Ivan», fortfor Hafira och lade sin ena hand på ynglingens skuldra.

»Det är sannt, hvad du förmodar», svarade ändteligen Ivan med låg stämma, under det han häftigt ryckte hästen tillbaka. »Jag ska' ledsaga dig ned till Matrena, så är fader Emelkas vilja.»

De sinnesrörelser, som under detta korta tal stodo att läsa i ynglingens drag, undgingo icke Hafiras skarpa blickar. En kort stund betraktade hon Ivan ömsom kärleksfullt, ömsom mildt förebrående, och hviskade derefter med fast stämma:

»Men fader Emelka har först inte rådfrågat mig, om jag *vill* komma tillbaka.»

Den energi, som ofta utmärker söderns barn, såväl män som qvinnor, lyste fram i Hafiras mörka ögon och kom Ivan att studsas. Han hade icke förr sett detta djupa och kalla allvar hos den älskade, och detta gaf honom åtskilligt att fundera öfver. Då han kom ihåg Emelkas ord: Du är inte det enda föremålet för Hafiras kärlek, så flammade genast svartsjukan upp till förfärlig grad. Det var klart, så resonerade han för sig sjelf, att Hafira icke mera längtade tillbaka till stepperna, då hennes hjerta fasthängde vid en annan, som till på köpet var deras gemensamme fiende, enligt hans tro. Det var med den största möda han förmådde lägga band på sina stormande känslor, och detta måtte äfven den unga flickan ha upptäckt, emedan hon, kärleksullt som tillförne, hviskade till honom:

»Dyre Ivan; om jag finge stanna qvar här och du vore hos mig? Om jag ändteligen kunde få träffa . . .»

»Framåt marsch!» hördes i detsamma en dund-

rande stämma bakom den unga flickan och när hon, till hälften förskräckt, vände sig om, möttes hon af Emelkas blickar, hvilka voro fästade på henne med ett egendomligt uttryck. Fortsättningen af hennes tal upplöste sig i en djup suck, men om den gällde Ivan eller den okände fadren, från hvilken hon så grymt rycktes bort, det gjorde hon sig sjelf icke reda för. I detta ögonblick stormade så många olikartade känslor in på henne, att hon icke hade kraft att redigt göra en enda klar för sig.

»Du, Ivan, lemnar inte Hafiras sida», kommenderade Emelka vidare. »Du kommer väl ihåg, hvad jag sagt dig!»

Dessa ord retade den unga flickan, som åtminstone i detta ögonblick hade klart för sig hvad hon tänkte och hvad hon sade.

»Jag är inte din fånge, kosack», utropade hon, i det hon styrde hästen tätt intill Emelka. Och hennes mörka ögon blixtrade så hotfullt när hon nästan i ett enda andedrag tillade: »Jag är fri som du och Ivan, och det är endast min kärlek, som binder mig vid honom. Till dig är den slocknad, ty . . .»

»Tyst!» röt Emelka med stentorsstämma och grep Hafira våldsamt i armen. »Ett sådant ord till och jag svär vid våra helgon, att dina ben aldrig skola multna i steppernas jord!»

Dessa sista ord uttalade Emelka med så låg stämma, att Ivan, som red bakom honom, icke hörde annat än en svag hviskning. Han kunde likväl se på den förändring Hafiras anlete undergick, att orden varit betydelsefulla.

»Den gamle hotade dig, Hafira; inte sannt?» frågade han för den skull, då Emelka ändteligen med en hotande rörelse lemnade den unga flickan. »Haf förtroende till mig, Hafira», bad han och glömde i detta ögonblick de misstankar Emelka framkastat. »Låt mig hjälpa dig om jag kan?»

»Hjälpa mig! Ivan hjälpa mig», mumlade Hafira för sig sjelf. »Han skall nog kunna föra mig till min rätte far. Men Jemela har ju så godt som förbjudit mig att nämna någonting för honom, Om jag skulle

göra det ändå? Nej, inte ännu. När Emelka lemnat oss och vi bli ensamma, då vill jag omtala allt för honom, men om han inte skulle vilja bistå mig? Om han fruktar Emelkas vrede? O, då har jag inte något annat val, än att fly ensam; fly från dessa hårdhertade menniskor till honom, den okände.»

Under tystnad hade Ivan haft sina blickar oafslåttigt fästade på Hafiras ansigte allt medan hon talade för sig sjelf. Hur skulle han väl uttyda hennes tystnad när han fordrade svar på sin fråga, på sin bön om förtroende från hennes sida? Endast på ett sätt. Hon hade glömt honom för den okände. Emelka hade således rätt. Ivan egde sydländingens hela glöd, vare sig i kärlek eller vrede. Han måste brusa upp. Ingenting kunde återhålla honom.

»Du vill inte besvara mina frågor», utbrast han men hetta och borrhade sina blickar djupt in i den unga flickans. »Du undviker mig; jag vet på hvem du tänker, men vid alla helgon svär jag...»

»Ivan, älskade Ivan», afbröt Hafira med ängslan både i ord och åtbörder. »Tala inte så högt. Emelka kunde höra det och då är också du förlorad.»

»Ha, ha, ha», skrattade Ivan, »du erkänner således att du tänker på honom. Emelka ljög inte?»

»Heliga Jungfru, om han skulle veta det och vara i komplott med Emelka», suckade Hafira och lät det vackra hufvudet sjunka ned mot bröstet. »Nåväl», fortfor hon med ansträngning, »då måste jag fly; fly från min ungdoms kärlek. Men, nej!» utbrast hon lidelsefullt och såg på Ivan med kärleksfulla blickar; »du måste följa mig till honom! Du får inte lemna mig, Ivan! Tror du att steppblomman kan ha någon glädje ensam här uppe! Nej; du måste följa mig! Du måste fly med mig! Jag vill se honom och du måste se honom och han skall älska oss, och...»

Tårarne qväfde hennes röst och hon böjde sig ned mot springarens hals.

Med allt mera stigande förvåning hade Ivan afhört Hafiras dunkla bekännelse. Det stod klart för honom, att hon älskade två personer och att han var den ene. Hur förklara detta? Några ögonblick såg

han sig omkring i den dunkla skogen. Hans irrande blickar flögo från den ene ryttaren till den andre, der han än till häst än till fots genombröt snåren med en van skogsvandrares hela skicklighet. De sökte Emelka, men ingenstädes stod han att finna, och slutligen stannade de på Hafira. Det låg söderns förtärande eld i hans blickar, då han med undertryckt stämma svarade:

»En annan sol skall kanske inom kort belysa din fröjd. Jag har fått veta allt. Hvad är nu den Ivan, som du en gång framför ett blomstersmyckadt altare svurit att älska? Hvad är han annat än en förtrampad växt som den eldiga blomman sett sig mätt på och nu kastar bort sedan hon länge nog stödt sig mot hans kraftigare stam. Hvad...»

»Ivan, Ivan!» afbröt Hafira, som nu var fast besluten att omtala allt, heldre än att utsätta sig för så grofva misstankar, »du känner inte allt såsom du påstår. Det hörs nog på ditt tal. Se inte så vred på mig», fortfor hon i bedjande ton. »Heldre än att upp bära dina förebräelser vill jag omtala allt för dig.»

»Hon vill omtala allt, till och med sin kärlek till främlingen», mumlade Ivan för sig sjelf. Högt tilllade han: »Fortsätt, Hafira. Jag är stark nog att höra hvad du än har att förkunna.»

Med dessa ord förde han springaren, hvilken han ryckt några alnar åt sidan, ånyo intill Hafiras. Hans blickar tycktes växa fast vid den unga flickans läppar och ofta gaf han genom korta utrop och häftiga rörelser sin missbelåtenhet till känna.

Från sorg till glädje plägar mången gång icke vara långt åtminstone hos söderns barn. Der vexla känslorna så snabbt som skuggan af de lätta moln, som ila öfver blomstermarkerne. Der är den ena minuten hat, dolkar och pistoler, den andra knäfall och eldiga omarmningar. Hvad nordens barn äro kalla! Hos dem tina känslorna upp långsamt som drifvan för vårsolen; hos söderns barn är ett evigt glödande lif med sina hemska och sina älskliga vexlingar.

Hafira kunde icke sörja länge. Hon skrattade när hon såg Ivans otålighet.

»Luta ditt hufvud närmare», hviskade hon. »Jag törs inte tala högt, ty hvartenda träd står och lyssnar och bakom dem Emelka eller hans vänner. Så, ännu närmare», fortfor hon och virade sina armar kring ynglingens hals. »Du var nyss vred på mig, därför straffar jag dig också.»

Det var en kyss, som blef Ivans straff.

»Nå, hvad skulle du säga», hviskade Ivan, då Hafira ändteligen tog sina armar från hans hals.

I en hast blef den unga flickan helt allvarsam och hon fann, att hon gått något för långt. Hon ville tänka efter, men Ivan gaf henne icke tid dertill, ty i nästa sekund förnyade han sin fråga och då i en mera allvarlig ton.

»Ivan», sade hon för den skull, utan att varseblifva hans rynkade ögonbryn, »lofva mig att inte vredgas på mig därför att jag förteगत min hemlighet så länge för dig.»

»Nej, jag lofvar dig att vara lugn», svarade Ivan under det han bet läpparne häftigt tillsammans. »Tala du, men tala fort, ty snart väntar jag Emelkas signal, och då måste jag på en stund skiljas från dig. Tala, Hafira, men tala sanning.»

»Tala sanning», upprepade den unga flickan med verklig förvåning målad i sina blickar. »Skulle jag försöka att dölja någonting för dig och aldrig helst en sak, som rör oss båda? Nej, Ivan!»

I Hafiras förebråelse låg så mycken oskuld, att Ivan i detta ögonblick blygdes för sina misstankar. Det var en röst inom honom som sade, att han heldre borde tvifla på Emelkas ord än på den unga flickans. Och när hans skarpa blickar mötte Hafiras, hvarur den renaste oskuld och kärlek strålade honom till mötes, då var han färdig att bekänna för henne de misstankar han hyst, och göra afbön. Såsom han nu såg Hafira, hade han många gånger sett henne nere på stepperna, och han visste, att han icke kunde miss-taga sig på dessa blickar och på detta leende.

»Säg ut fort», ropade han icke utan ansträngning.

Hafira böjde sig ned mot hästens nacke och hviskade med så lågmäld stämma, att knappt Ivan hörde det:

»Jag söker min...»

Ivan hörde icke fortsättningen, ty i detsamma fattade en hand tag i betset på hans häst och ryckte den våldsamt åt sidan.

»Hvem är det!» röt ynglingen till med dundrande stämma, i det han gjorde häftiga försök att rycka hästen tillbaka.

»Stilla, stilla», hördes en röst i samma ögonblick som en karl dök upp ur en buske tätt framför hästhufvudet. »Här finnas lyssnande öron och snart ska' hvarje buske börja att röra på sig.»

»Hvem är du, som talar ett sådant språk», frågade Ivan, som trots sin vrede kände sig fångslad af mannens ord. »Jag tycker att jag känner igen rösten.»

»Det är Jemela», mumlade Hafira för sig sjelf. »Hvar har han varit denna tid? Och hvarför skulle han uppträda just nu?»

»Hvem jag är ska' du nog få se när tiden kommer», sade Jemela med undertryckt stämma. »För mig nu till Emelka!»

»Ah, nu känner jag igen dig», utbrast ynglingen icke utan förvåning. »Men du måste först redogöra för hvar du har varit, innan jag kan föra dig fram till Emelka.»

»Måste jag», upprepade Jemela och skakade på hufvudet. »Jag gör alldeles som jag vill, och om *du* inte vill föra mig till Emelka, så söker jag väl ensam upp honom. Men tag er till vara», fortfor han och sände Hafira *en* blick, hvars fulla betydelse hon förstod, »det kraxar snart i skogen, ty natten är foglarnes jagttid och det behöfves allt edra kosackögon för att kunna upptäcka de björnar, som lura på er från hvarje buske.»

Vid dessa ord försvann Jemela lika varsamt som han kommit och då Ivan, som började att ana den gamle kosackens föräderi, ty hans ord voro ganska tydliga, lät sin tunga sabel nedfalla i busken, fick han såsom byte endast några afhuggna qvistar.

»Detta måste Emelka veta», skrek han och satte hälarne i det lifliga djurets sidor. »Följ mig, Ha-

fira. Vi äro kanske redan omringade af finnarne och . . .»

»Rid, rid allt hvad du kan, Ivan!» afbröt den unga flickan och dolde ansigtet i händerne, »jag kommer nog efter.»

Ivan hörde henne icke mera. Han galopperade bort och först när det buller som uppkom då hästen genombröt snåren och under sina hofvar krossade torra grenar hade tystnat, fick den unga flickan mod att upplyfta det mot bröstet sänkta hufvudet.

4.

Jemela hade lyckats i sin fintligt utkastade plan, som icke gick ut på annat än att aflägsna Ivan för att sedan helt ogeneradt kunna bortföra Hafira. Han gick för den skull icke längre tillbaka, än att han utan svårighet kunde följa den unga kosacken med sina blickar, och det var icke långt ifrån att Ivans försvinnande aflockat honom ett högljudt glädjerop. Äfven han stod orörlig på sin plats till dess ljudet af den bortridande alldeles förklingat. Då först vek han försigtigt undan qvistarne och trädde fram till Hafira.

Hafira såg honom ännu icke, men hon förnam prasslet och anade att det var Jemela. Hennes hjerta bultade våldsamt. Omkring henne var det nästan så tyst som i grafven, ty kosackerne gjorde icke synnerligen stort buller af sig. Hennes blickar försökte att genomtränga det täta skogsdunklet och efter en stund lyckades det henne.

»Är det du, Ivan,» frågade hon med rädd stämma och böjde sig ned mot hästens nacke.

I detsamma stod Jemela framför henne. Hans bröst flämtade af oro och det var med största möda han kunde frambringa dessa ord:

»Är du färdig att följa mig, Hafira?»

Det låg ett sådant besynnerligt tonfall i Jemelas fråga, att Hafira kände sig helt bestört till mods och

tvekade att svara. Slutligen sade hon, då Jemela för andra gången upprepade sin fråga;

»Ja, jag är beredd att följa dig, men . . . men» . . .

»Säg ut fort, Hafira», mumlade Jemela och fattade hästen i tygeln, »Du vet inte, du, att faran sväfvar öfver våra hjessor, och att jag ovilkorligen blir hängd om Emelka får veta att jag kommit hit. Jag passerade nyss förbi honom; ja, till och med så nära, att jag kunnat affärda honom med denna», hviskade kosacken med så len stämma att den unga flickan knappt hörde det, och hans läppar krusades af ett sådant hånlöje, att Hafira bestört ryckte till på tyglarne. »Då hörde jag Emelka säga till ett par af sitt följe: det är ingen annan än den skurken Jemela, som anstiftat all denna oro. Hvarför har han inte varit synlig här på hela denna tiden? Han är den brottslige och hvem som helst af er, som får se honom, så för antingen hit honom, eller underrätta mig derom. Må han inta finnets plats i trädet. Så hörde jag Emelka säga, och han mumlade dertill några ord, hvilkas betydelse ingen mer än jag kunde fatta. Det tjuguariga minnet har väckt honom nu. Han har sett djupare än jag trodde. Hafira, det var från början inte min plan, att bortföra dig på detta sätt. Jag ville själf leda Emelka in i faran och då midt framför hans näsa föra bort dig. Ödet har styrt det annorlunda. Den heliga Jungfrun, som älskar dig, rena blomma, förde mig till min fiendes sida, på det att jag skulle få höra hans planer, och således kunna draga ett streck öfver dem. Mitt beslut fattades snabbt. Vi måste fly nu medan Ivan är borta. Många minuter återstå inte, ty innan Ivan hinner uttala mitt namn två gånger ska' Emelka ana allt och förekomma vår flykt. Är din häst stark nog att kunna bära två?»

Hafira, som insåg att det afgörande ögonblicket nu var inne, satt under Jemelas tal orörlig som en bildstod. Hon ville tala, men i denna stund tröto henne ord. Först när Jemela med en djerf sats svingade sig i sadeln bakom henne och lenkade tyglarne mellan sina fingrar, först då kom hon till besinning.

»Ivan, Ivan!» ropade hon med hjertslitande stämma, »jag...»

»Tyst, flicka», afbröt Jemela kallt men bestämdt. »Ivan ska' nog söka upp dig. Du måste härifrån, det har jag svurit vid alla helgonens bilder, och jag håller min ed, ty... det är hämnden, som aftvungit mig den», mumlade han så tyst, att Hafira icke kunde höra någonting.

Då hästen kände den dubbla bördan på sin rygg blef han till en början orolig, men Jemela tvang honom framåt och i galopp bar det af mot stranden. Då trängde ljudet af ett namn till Jemelas öron. Det namnet var »Hafira», och det upprepades med hela styrkan af en manlig stämma.

»Det är Ivan. Han har redan kommit tillbaka», mumlade Jemela, »och Emelka är utan tvifvel med honom. Nu är det tid.» Med dessa ord upptog han pipan och förde den till sina läppar. Men, innan han framtvingade signalen, betraktade han några ögonblick Hafira, som maktlös af sinnesrörelserna hvilade i hans armar, mumlade några ord, bland hvilka namnet Marvea kunde urskiljas, och gaf signalen.

»Några sekunder derefter smell ett skott långt borta i skogen. Ett till; ännu ett; en full salfva, åtföljd af hurrarop, jemmerrop, kommandoord, förbannelser och dånande hästtramp.

5.

När Emelka förnam ljudet af pipan, ty det var så lugnt, att det rent och klart framträngde ända till honom, bleknade han. Han ville tala, han ville ropa, men de förvirrade skriken på förräderi rundt omkring honom gjorde att hans röst icke hördes. Det var då, just i den påbörjade förvirringen, och då ljudet af menniskor, som genomträngde snåren på alla sidor och trängde fram till kosackerne, som skottet smell. Kulan träffade ingen, utan for hvinande tätt öfver ryttarskaran.

»Det är Jemela, som förrådt oss», gnisslade Emelka mellan tänderne och kramade våldsamt sabelfästet. »Men», fortfor han och vände sig häftigt till Ivan, som med feberaktig oro inväntade hans befallningar, »hvar är Hafira?»

»Der borta.»

»Ensam?»

»Nej!»

»Du har således lemnat henne i Jemelas händer!» skrek Emelka med fruktansvärd stämma och ryckte upp en pistol. »Ah, det är sannt», afbröt han sig sjelf, »du visste inte att han är min dödsfiende. Rid till dess hästen stupar. Du måste återföra Hafira. Kommer du tillbaka utan henne så väntar dig det hårdaste straff! Rid!»

Med en befallande åtbörd pekade Emelka åt det håll, hvarifrån Ivan kommit, och i hans mörka ansigte lästes ett så förfärligt hot, att ynglingen först kände sig något lätt om hjertat, då han i spetsen för en liten styrka om åtta man satte efter Hafira.

»Petersburg, Marvea, Jemela», mumlade Emelka för sig sjelf då Ivan försvunnit. »Allt är tillintetgjordt. Han är listigare än ormen. Men, jag måste hinna upp honom. Ja, *jag måste det*», fortfor han och bet våldsamt ihop tänderna. »Han har inte kunnat fly undan så långt ännu. Ha, hvad är det? Ett skott till, två... ah, jag är instängd, omringad af... af... Jemela!»

Det var med en förfärlig röst som Emelka uttalade de sista orden. De höllo på att qväfvas innan de kommo fram. I detta ögonblick, då förvirringen bland kosackerne var som störst rundt omkring honom, stod det förflutna tydligt och klart för hans inre. Han såg uppträdena i Petersburg som om de tilldragit sig endast kort förut. Han såg också med det gränslösaste raseri att den hämnd, som Jemela tagit, var förfärlig men säker. Ett ögonblicks förlamning betog den annars så starke mannen all kraft till handling och han väcktes icke ur sin domning, förrän en kosack vågade sig fram med denna berättigade fråga:

»Är det din mening, Emelka, att vi ska' fly eller försvara oss?»

Emelka spratt till och riktade en sväfvande blick på den djerfve frågaren, som höll vid hans sida. Ett skott, som aflossades icke långt derifrån, och en kula, som hven tätt förbi honom, återskänkte honom besinningen.

»Vi måste bryta oss igenom», ropade han och sprängde in i kosackhopen. »Hela skogen tyckes vara full af soldater, och till vår lycka är det infanteri. Framåt således, rakt på linien och längs stranden norrut ska' vi söka komma undan. Men», fortfor han och lät sina skarpa blickar ila från man till man, »är det någon af er, som vill förtjena femtio rubel kontant?»

»Ja, ja!» skreko ett tjog röster.

»Nåväl då», sade Emelka, i det han höjde armen, »femtio rubel åt den, som återför Hafira, och lika mycket åt den, som lemnar i mina händer Jemela död eller lefvande!»

»Jemela», mumlade hela svärmen under utstötande af förbannelser öfver kamraten, »är det han som förrådt oss?»

»Ja», svarade Emelka kort.

Kosackerne störtade fram. Lansarne stöddes mot högra fotvristen. De väntade endast på att få sigte på målet. Buskarne trampades ned. Trädgrenarne bräcktes. Jorden uppsparkades af de framilande springarne. Här och der tumlade en ryttare sönderskjuten ur sadeln, men framåt bar det utan uppehåll.

Emelka var nästan stum. Raseriet öfver Hafiras och Jemelas flykt glödde i hans bröst och yttrade sig endast i oartikulerade ljud och hotande rörelser. Den fara han sjelf lopp bekymrade honom icke i detta ögonblick.

»Ska' väl Ivan hinna upp honom», mumlade han för sig sjelf och sporrade den eldige hästen in på en liten öppen plats. »På hans skicklighet beror allt, min hämd och...»

En kula, som hven förbi honom, afklippte fortsättningen. Förgäfves bemödade han sig om att upptäcka

sine fiender, han kunde blott höra dem i de mörka snåren.

Den lilla truppen var samlad omkring honom. Forskande betraktade kosacken sine män, och när han såg endast mod och stridslust i deras blickar, gaf han befallning till anfall. Detta skedde med stormvindens hastighet och kraft. Den linie soldater, som reste sig ur snåren framför hästarne, sprängdes inom några ögonblick. Väl glesnade kosacktruppen betydligt genom den fulla salfvan från kapten Malms bussar, men det var nu icke tid att stanna för att hämnas kamraternes död. De voro endast betänkte på att rädda sig sjelfva.

En kula hade slitit bort Emelkas hufvudbonad, en annan genomborrat hans pels men ingen hade sårat honom. Omgifven endast af ett par man, de ende som räddat sig undan döden och fångenskapen, red han in i skogen och tog vägen ned till stranden. Han var dyster som förr, ty hvad hade han nu att förtrösta på sedan hans trupp var sprängd, och den, som han trodde vara en vän, istället var hans dödsfiende! Hoppet att antingen kunna hinna upp de ryska fördelningar, som Tutschkoff I och Dolgorucki förde emot Sandels, eller att med fortaste komma fram till ryska gränsen, blef mindre och mindre, ty det var antagligt, att kapten Malm redan slutit en fast kedja omkring honom, och icke skulle släppa honom så fort ur sitt nät.

Det var bekymmer nog för att nedslå hans mod, och han var just i begrepp att med sine följeslagare vika af inåt skogen, för att i kärtrakterne dölja sig några dagar innan han vågade sig öfver Saimen, då han väcktes ur sina funderingar af hästramp. I första häpenheten trodde han att det var finnar, och beslöt att sälja sitt lif så dyrt som möjligt, men hvem kan beskrifva hans glädje, då han i ryttarne igenkände Ivan och hans män. Desse, som nog visste af öfverfallet, men icke kände till utgången derpå, sågo genast hvad som händt, och fingo äfven visshet derpå genom Emelkas berättelse, hvilken slutades med dessa ord:

»Vår enda räddning är nu att hastigt fly undan österut innan finnarne ånyo hinna samlas.»

»Och flyktingarne då?» var Ivans korta fråga.

Emelka for med handen öfver pannan. Han hade glömt dem i ifvern att tänka på sin egen räddning.

»Jemela och Hafira», mumlade han sakta. »Falken har flytt med sitt byte, och han ska' dölja det i klippremnorna eller i skogens mörkaste snår. Ingen ska' hitta det.»

»Men, den ene falken är lika snabb och har lika goda ögon som den andre», svarade Ivan stolt. »Jag vill följa Hafira, och ska' åtminstone återföra hennes sarafan. Vill ingen gå med, så går jag ensam.»

Med dessa ord, glödande som hans innersta djup, kastade han om hästen och sprängde bort längs stranden. Sedan Emelka besinnat sig en stund följde han efter med sin lilla trupp.

Solen hade då nyligen gått upp, och i hennes strålar, hvilka ännu icke förmådde tränga ned i skogens djup, lekte Saimens små böljor i en yrande dans.

6.

Den vilda karrier, i hvilken Jemela låtit hästen gå, öfvergick snart till skarpt traf, och, när Ivans rop icke längre hördes, nästan till skridt. Förut hade icke Hafira kunnat yttra ett enda ord, dels af fruktan, dels tvingad till tystnad af sin följeslagares uppmaningar. Nu deremot brast hon ut i klagan, och Ivans namn jemte fadrens sväfvade ofta på hennes läppar. Längre hörde Jemela derpå, men slutligen blef han otålig och sade, i det han lätade sig fram mot den unga flickan och betraktade henne skarpt:

»Du klagar öfver Ivans förlust och glömmar att din far väntar dig.»

»Steppens dotter skulle glömma steppens vildaste son!» utropade Hafira lidelsefullt. »Förr må sarafanen förbrännas. Jag skall alltid klaga öfver honom!

Fogeln ska' föra mina ljud öfver molnen till det ställe, der rönnbärsträdet öfverskyggar hans ben. Jag kommer ihåg det nu», fortfor hon med förskräckelsen målad i sina drag. »Ivans häst snafvade vid hyddans dörr! O, heliga jungfru, stå honom bi!»

»Snafvade hans häst», hviskade Jemela, på hvilken detta elaka förebud gjorde ett dystert intryck. »Jag hade heldre sett om det varit Emelkas.»

Denna sista mening uttalade han sakta för sig sjelf, men Hafira, som hade steppbarnets skarpa hörsel, hörde den, och svarade, icke utan en lätt sväfning på rösten:

»Emelkas häst snafvade också. Inte heller han ska' återse Don med dess glittrande böljor.»

Vid dessa ord sänkte hon det vackra hufvudet ned mot bröstet och suckade. Men i Jemelas mörka ögon blixtrade det till af en vild fröjd. Han mumlade några otydliga meningar för sig sjelf och sade ändteligen i halfhög ton, i det han sporrade hästen till ett snabbare lopp:

»Den heliga jungfrun har hört mina böner, Emelka ska, falla här och intet rönnbärsträd ska' gro på hans graf!»

Hafira spratt till.

»Han är vigd åt döden», fortfor kosacken högre, »men Ivan ska' lefva och han ska' se sin steppblomma lycklig och införa henne i sin egen boning.»

Denna spådom tjusade den unga flickan och hon trodde på den derföre att hon ville det. Längre öfverhopade hon Jemela med frågor hit och dit och upphörde icke förr, än han tvärt lade sin hand på hennes läppar och det med en häftighet, som började oroa henne. Någonting var på färde, det märkte hon nog, men kom sig icke för att forska efter orsaken till den tvekan, som tydligt stod att läsa i Jemelas drag, ty hon visste att han skulle förbli stum ända till dess han sjelf ansåg en förklaring behöflig.

»Hafira», hviskade han slutligen och tryckte sig fastare ned på hästryggen, »man är oss på spåren, men ännu har ingen sett oss. Till höger följas vi af ryttare. Jag hör dem svagt; de rida sakta, förmodligen

för att så mycket säkrare kunna genomsöka skogen. Se, der reser sig en brant kulle», fortfor han och pekade åt stranden, som med ens höjde sig i små af-satser. »Dit upp måste vi bege oss. Välj nu! Antingen din fars armar eller Emelkas vrede och en lång färd genom Ryssland ned till Don igen!»

»Och Ivan?» sade den unga flickan med knappt hörbar stämma.

»Ivan följer nog dina spår, så mycket känner jag honom», sade Jemela hastigt. »Den väg du har gått hittar också han.»

Hafiras barm häfde sig våldsamt, ty hon skulle nu uttaga det steg, som för alltid skiljde henne från Emelka, och kanske från Ivan för alltid. Hon bäfvade; hon slets mellan kärleken till den okände fadren och sin barndomsvän, sin brudgum.

»Kom, kom», hviskade Jemela och grep henne våldsamt i armen, »de komma närmare och snart ska' det vara för sent.»

Utan att invänta den unga kosackflickans svar, dref han springaren framåt och höll snart vid den med småbuskar beväxta höjden. Men uppför denna gick hästen icke, hur mycket Jemela än använde sina konstgrepp.

»Vi måste lemna hästen i deras våld», mumlade han och lyfte ned Hafira. »Vägen är ju inte så lång och...»

Ett svagt anskri från den unga flickans läppar afbröt hans ord. Han följde riktningen af hennes hand och såg långt borta en oredig massa af gestalter röra sig i riktning emot dem. Vål kunde Jemela icke upptäcka deras ansigten, men aningen sade honom, att det var Emelka och hans följe. Utan att besinna sig många sekunder kastade han tyglarne om hästens nacke, vände hans hufvud åt öster och gaf honom ett slag på länden, under det han frammumlade några obegrip-liga meningar. Det trogna djuret stod en stund stilla liksom ville det besinna sig, spetsade derpå öronen och satte af i vildt galopp rakt emot ryttarskaran.

»Hvad sade jag», mumlade Jemela och förde Ha-

fira in bland snären. »Hästen kände igen dem, och det kan inte dröja länge förrän vi ä' upptäckta.»

Han hade spått sannt. Knappt hade ryttarne, hvilka icke voro några andra än Emelka och Ivan med sitt följe, fått sigte på den lösa hästen, förrän de genast visste hvar de hade flyktingarne. Med ett glädjerop på läpparne störtade Ivan fram, men hans försök att tvinga sin häst uppför branten aflopp på samma sätt som Jemelas. Emelka var icke heller lyckligare. Utan betänkande lemnade de för den skull sina hästar åt de medföljande kosackerne, utvalde två af de vigaste ryttarne och skyndade efter flyktingarne.

Men hur snabba de voro i sina rörelser gick det ändå icke så fort för dem. En gång sågo de Jemela och Hafira och det på öfversta krönet af kullen, der efter försvunno de.

Utför branten, som stupade ned i sjön, ilade flyktingarne med fogelns hastighet. Här visade sig Jemelas styrka och vighet i sin högsta glans. Genom snår, ogenomträngliga för menskliga blickar, slingrade sig hans smidiga gestalt och banade väg för Hafira, som följde honom tätt i hälarne.

»Kom ihåg att stepperna vänta dig, men inte i Ivans sällskap om du faller i Emelkas händer», tillropade han den unga flickan, för att egga henne till förnyade ansträngningar. »Hos din far ska' du bli skyddad för Emelkas hämnd, och der ska' också Ivan finna ett hem.»

Att han lofvade mer än han kunde hålla hvad det sednare beträffade, det visste han alltför väl, men den listen ansåg han för tillåten när det gällde hans personliga hämnd öfver sin dödsfiende.

Hafira följde honom troget och snabbt, och inom kort stodo de nere på stranden. Vid deras fötter plaskade de lekfulla böljorna, och i trädens kronor sjöng den friska morgonvinden sina sånger. Jemela såg sig omkring efter en farkost, men ingenstädes fanns någon sådan.

»Längre norrut då», sade kosacken och förde Hafira framåt. »Det måste vara här i närheten som finnarne landstigit.»

»Men, om Emelka hinner upp oss?» hviskade Hafira.

Jemela drog upp en pistol och undersökte noga båda piporna, under det hans läppar krusades af ett skadegladdt smålöje.

»Båda dessa ä' för Emelka», sade han och fattade Hafira i armen. »Men, om du vill hemta krafter, så dölja vi oss under de der grenarne en stund och låta de andra söka efter oss bäst dem gitter. Hit ska' ändå ingen hitta vägen.»

Gömstället var väl valdt och bestod af en helt liten grotta, bildad af väldiga grenar, hvilka sträckte sig ett godt stycke ut i vattnet. Det var med en den behagligaste känsla, som den unga flickan sjönk ned på den hög af förtorkade löf, som fanns derinne. Hennes hufvud var så fullt af de besynnerligaste funderingar, och när hon försökte att tänka redigt på en sak, föresväfvade henne alltid den okände fadren, till hvilken hon nu var på väg. Arvid med sina ljusa lockar såg hon också, och i det öfverretade tillstånd hon nu befann sig, föreställde hon sig de besynnerligaste saker. Slutligen föll hon i en djup slummer, och när Jemela såg detta, smög han sig med ljudlösa steg ut från gömstället. Öfverallt rådde tystnad, och han började redan att tro, det förföljarne uppgifvit hoppet om framgång, då hans öron med ens spändes och han med ormens smidighet slank in i hålan, dock icke längre än att han obehindradt kunde se hvad som försiggick utanför. Han såg då Ivan nalkas med lätta steg och straxt efter honom Emelka. De styrde kosan ned till stranden och gingo dervid så nära trädet, att det endast behöfts att en suck undsluppit flyktingarne, för att de skulle upptäckas.

»Om de skulle finnas der inne», sade Ivan och pekade på grottan.

»Bah», svarade Emelka. »Visst är Jemela slug, men att så der krypa in i ett hål midt framför vår näsa, det är då att utan prut löpa i snaran. Nej, Ivan! Längre norrut måste vi söka dem, och inte här nere på sjelfva stranden, utan uppe bland kullens snår. Kom! Ingen minut är att förlora!»

Knappt hade Emelka och hans följe försvunnit, förrän Jemela väckte Hafira, men omtalade försigtigtvis inte hur öfverhängande faran var. Med nya krafter började de för den skull vandringen ånyo och höllo sig så nära vattenbrynet som möjligt. Plötsligt stannade Hafira och lyssnade. Hennes kropp darrade och hon slöt sig nära intill Jemela.

»Jag hör dem», hviskade hon och såg sig förskräckt omkring. »De ä' oss på spåren.»

Jemela började ånyo vandringen och påskyndade nu sina steg allt hvad han kunde.

»Det är förbi med oss, der ä' de ju», stönade Hafira och sjönk på samma gång maktlös ned ett par alnar från vattenbrynet. »O, jag såg nyss Emelkas brinnande ögon.»

Jemela hade stannat framför Hafira. I högra handen hvilade sabeln, i den venstra dubbelpistolen. Kosackens ansigte var hårdt och kallt som de skroffiga klipphällar, hvilka omgäfvade honom. Det syntes att han var fast besluten att försvara sig i det längsta.

»Ah, der har jag dem!» hördes i detsamma en stämma från en af småbuskarne och i blinken stod Emelka framför flyktingarne.

»Nu ska' den heliga jungfrun vara bra nådig om hon låter er undkomma. Du är en förrädare, Jemela, och du ska' hängas vid fötterna i det högsta träd.»

Vid dessa ord vände kosacken sig om och förde en liten pipa till sina läppar. Men innan han kunde frambringa signalen, träffades han af Jemelas sabel så våldsamt i hufvudet, att han medvetlös tumlade ett par steg tillbaka. Detta ögonblick begagnade Jemela, ryckte upp Hafira och försvann i småbuskarne. Han hade likväl icke kommit långt, förrän han bredvid sig förnam buller och skrik och innan han visste ordet af var han omringad af kosackerne. Nu ansåg han sig förlorad och beredde sig under ifriga böner till den heliga jungfrun och helgonen till den sista kampen. Af Hafira kunde han icke vänta någon hjälp, ty hon låg maktlös vid hans fötter.

»Der står han», skrek Emelka som återhemtat

sig och rusade fram, blodig och vanställd af såret i hufvudet. »Hugg förrädaren i stycken!»

»Håll, håll!» ropade Hafira och sträckte ut armarne. »Döda honom inte! Han vill ju föra mig till min fader!»

Emelkas drag förvredos på ett förfärligt sätt.

»Till din far», stönade han och sprang fram. »Vet du då inte, att din far är min dödsfiende, och att mitt svärd är slipadt för hans skull!»

Ett anskri från Hafiras läppar besvarade kosackens ord. Med detta anskri förenade sig ett annat från en af kosackerne, som träffades af Jemelas sabel, och föll. Emelka höjde pistolen. Den brann af och Jemelas mössa låg sönderskjuten på marken. Då höjde också Jemela sitt vapen, fingret vidrörde trycket, och han skulle just trycka af, då ett skott från sidan sträckte en till af Emelkas följe till marken. I samma ögonblick stod Arvid vid Jemelas sida.

»Gud vare lof att jag hann fram i tid», ropade han. »Kapten Malm är på ögonblicket här!»

Dessa ord hörde Emelka och drog sig tillbaka. Men då störtade Ivan, som i detsamma kom till platsen, fram, och hans första blickar föllo på Hafira. Hans vackra manliga drag förvredos lika mycket af smärta som af vrede. Han kallade henne, sin steppblomma, vid de ömmaste namn, men hon kunde icke höra honom.

7.

»Gif er», sade Emelka och trädde fram till Arvid och Jemela, som tagit plats framför Hafira. »Det tjenar till ingenting att ni gör motstånd.»

»Nej», svarade Arvid och höjde bajonetten, »jag ger mig aldrig! Förr stupar jag vid min systers fötter!»

Emelka gaf till ett rytande och sprang tillbaka. Men då trädde Ivan fram och sade i det han pekade på Hafira:

»Hon är min brud. Den heliga jungfrun har välsignat oss och jag återfordrar min egendom.»

Arvid svarade ingenting. Han betraktade en stund, den unge kosacken med forskande blickar derpå lutade han sig ned öfver Hafira och tryckte en lätt kyss på hennes panna, under det han mumlade:

»Jag vill dö hos dig, syster. Du får ej bli en kosackbrud.»

Ivan störtade fram, men stannade när de svarta mynningarne af Jemelas pistol sträcktes emot honom.

»Jag måste ha min brud tillbaka», ropade han och stampade i marken. »Jag måste ha henne om jag också ska' hemta henne vid era lik.»

»Nå, så gör det då», svarade Arvid kallblodigt, »men förr får du henne ej, kosack!»

Hans ord besvarades af ett pistolskott, men kulan felade.

»Nu gäller det, kosack», mumlade löjtnanten och ställde sig bredvid Jemela. »Bruka du din sabel, jag sköter nog min bajonett!»

Kosackerne rusade fram. I spetsen för dem voro Emelka och Ivan. Arvids bajonett hade redan genomborrat en af de afsutne ryttarne, och Jemelas sabel affärdat en annan, när ett prassel hördes rundt omkring i buskarne. Gevären knallade och en af de kulor, som kommo från de framilande finnarne, sträckte Emelka till marken. Den gamle kosacken hade blifvit träffad i bröstet. En annan kula genomborrade Ivans ena arm och med ett klagande ljud föll han ned bredvid den gamle.

»Nu ha vi dem allesammans», ropade kapten Malm och kramade Arvids händer, »men hvar är er främmande syster. Jag är nyfiken att få se henne.»

»Här», svarade löjtnanten och förde kaptenen fram till Hafira, som nästan maktlös stödde sig på Jemelas arm. »Är hon inte vacker?»

»Hon är skön», mumlade den kække krigaren och betraktade Hafira med beundrande blickar. »Kosackpojken har god smak, det måste erkännas. För ned

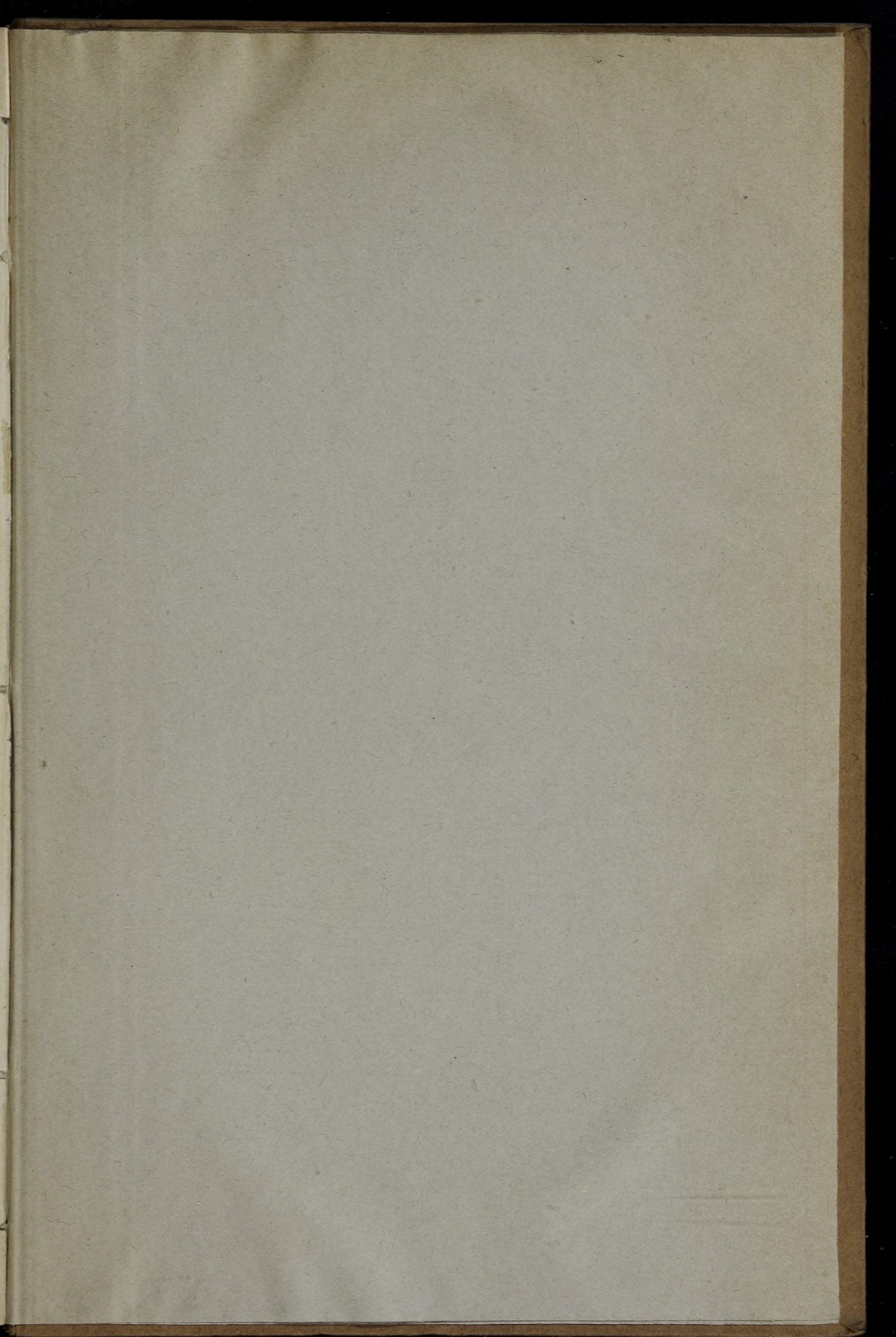
fångarne i båtarne», befallde han derefter. »Vi kunna nu föra den hugnesamma underrättelsen till Sandels, att denna trakt är rensad från fiender.»

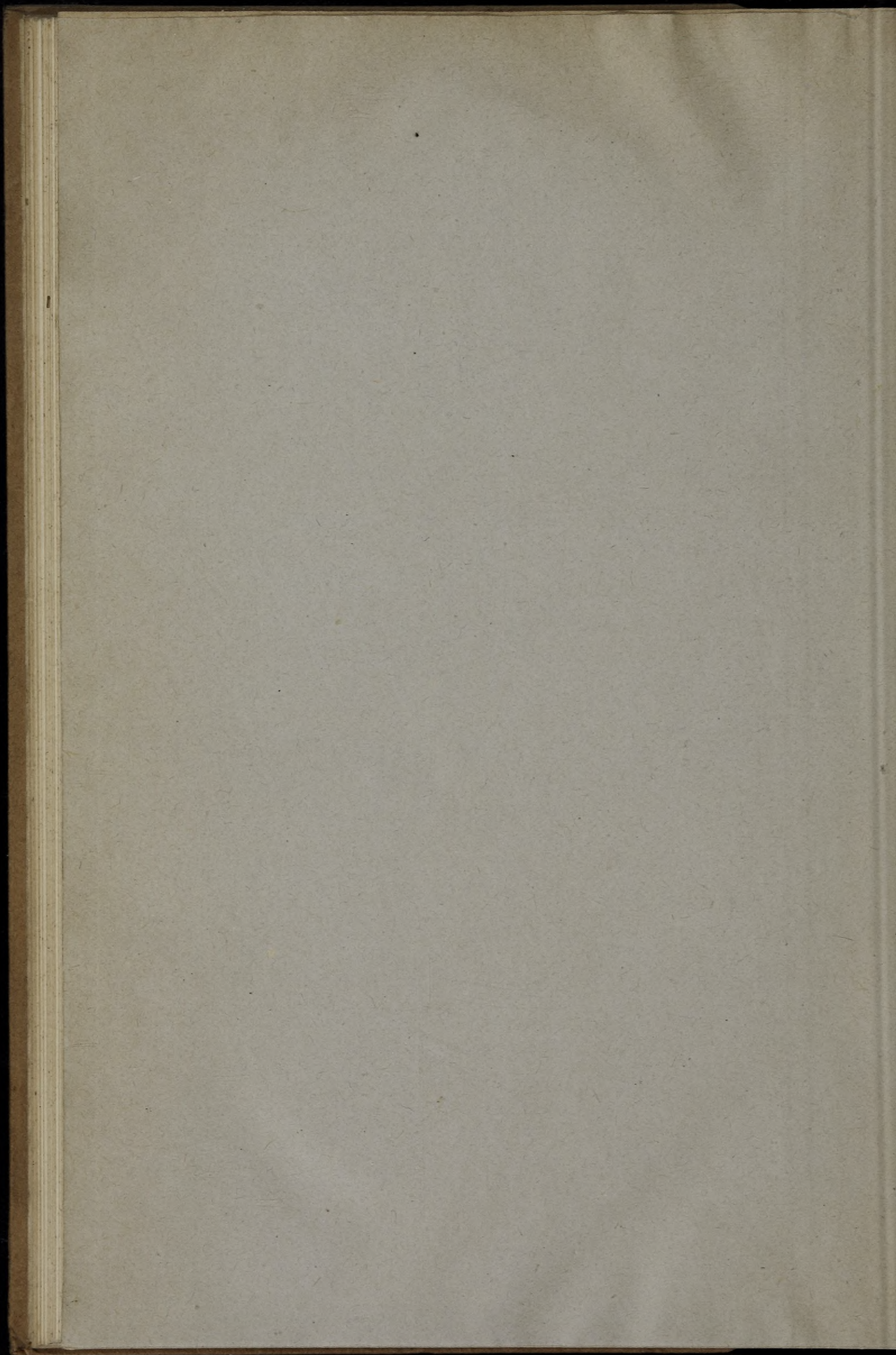

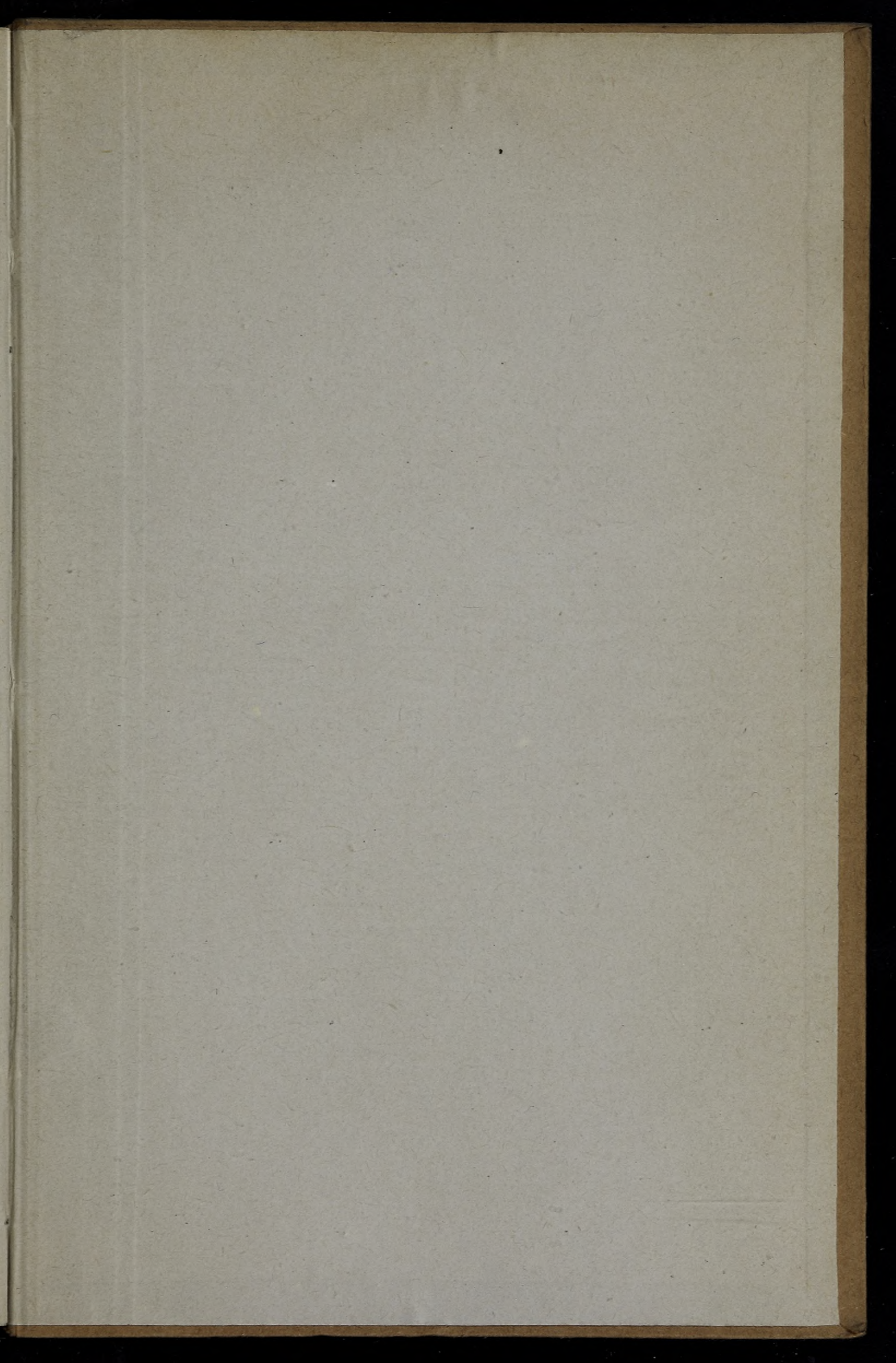
Kort efter ankomsten till Sköldsborg dog Emelka sedan han förut intygat, att Hafira var Marveas bortröfvade dotter. Hatet till Jemela, som korsat hans planer, tog han med sig i grafven, men ingen sörjde hans bortgång, emedan den allena skänkte den gamle bepröfvade majorén lugn och frid den återstående delen af hans lefnad.

Efter de strider Sandels utkämpat, och i hvilka Arvid och Ivan kämpat som män, återvände de till Sköldsborg. Många gånger efter fredens slut besöktes Gråskärs klippa och i »Kalas remna» suto ännu en gång Ivan och hans brud, samtalande om stepperna vid Don och om de vilda jagterna der nere. Men nu längtade de icke dit mera. De funno det främmande landet så underbart, så skönt, men skönast och rikast var ändock den kärlek, som börjat i Emelkas hydda och som fick lönen så långt borta från Don med dess kristallklara vågor.

Historiskt-Romantiska Berättelser.

Af J. O. Åberg.

- Erik Ollikainen, pris 1 krona.
Spofvens pistol, pris 50 öre.
Sammansvärjningen i Krakau, pris 50 öre.
Karl XII:s värja, andra upplagan, pris 80 öre.
Ett qvinnodåd, andra upplagan, pris 60 öre.
Lots-Jakob, andra upplagan, pris 1 krona.
Skräddarne i Greiffenhagen, andra upplagan, pris 35 öre.
Karl XII som fångvaktare, pris 50 öre.
Lasse i gatan, pris 60 öre.
Banér i säcken, pris 1 krona.
Måns Lurifax, pris 75 öre.
Snapphanarne, pris 2 kronor.
Den siste karolinen, pris 60 öre.
Mjölnarflickan vid Lützen, pris 50 öre.
Under Snapphane-eken, pris 1 krona.
Öfverlöparen, pris 50 öre.
Länsmannen, pris 60 öre.
Kapten Severin, pris 1,25.
Svenskarne på Hammershuus, pris 1,75.
- I hålvägen, pris 75 öre.
Nattvardsgästerna, pris 75 öre.
Gustaf II Adolfs sista julafton m. fl., pris 1 krona.
Tyrannens lön, pris 50 öre.
Gösta Kroknäsa, pris 75 öre.
Rebellens Dotter, pris 75 öre.
Soldattorpet vid Rajalaks, pris 75 öre.
På Köpingshus, pris 60 öre.
Rifjernet, pris 35 öre.
Storm, Strid och Frid, pris 60 öre.
Hjeltarne från Savolaks, pris 2,25.
Stensö-Lasse, pris 60 öre.
Fiskarflickan, pris 60 öre.
Daniel Juth, pris 40 öre.
Eleonora Lubomirski, pris 2,25.
Räfskinnet, pris 75 öre.
Carl XII:s Skyddsling, pris 40 öre.
Björneborgaren, pris 50 öre.
Furstinnans Smycke, andra upplagan, pris 30 öre.
En Konungasons öde, pris 40 öre.
Carl XV:s Skyddsling, pris 60 öre.
Kosack-Flickan, pris 1,50.

Af Sylvia.

- Magdalena Rudenschöld, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Axel Fersen och Marie Antoinette, pris häftad 2,50, inb. 3,50.

Af Lodbrok.

- Fänrik Flinks minnen från trettioåriga kriget, häftad 3,75, inb. 5 kr.
Fröken Bärfelts Hemlighet, pris häftad 6 kr., inb. 8 kr.
Birger Jarls Söner, pris häftad 6,75, inb. 9 kr.

Seke Historiska Romaner.

Af Lodbrok.

- Nybygget vid Vargkullen, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Millionärens dotterson, pris häftad 3 kronor, inb. 4 kr.